

NR. 3 2024

For studentene, betyr det
vinn eller forsvinn

Så mye jobber advokatene PRO BONO

Mest bonus til
menn i de fem
største firmaene

Clean desk og
ingen faste plasser
i Harris

Norges største sykehus sa nei til å dele
DNA-kunnskap med forsvarere:

Ikke likhet for loven

Én del kunst. Én del vitenskap.

Private Banking i Norges beste rådgiverbank.

Kunsten å forstå dine behov, og vitenskapen som kreves for å ta deg dit du vil. For oss er det dette *Private Banking* handler om. Vårt mål er ganske enkelt å gi deg de beste rådene. Alltid. Derfor møter du rådgivere uten salgsinsentiver eller bonuser, som kan bruke all tid og fokus på deg og dine verdier. Det er ikke uten grunn at vi er kåret til Europas sikreste bank, og til «Den beste rådgiverbanken» i EPSI 2022 og 2023.

Les mer om Private Banking på handelsbanken.no

INNHold

Nr. 3 2024

Advokater har kompetansen til å skape rett og hindre urett, men i hvor stort omfang bruker de den til å hjelpe de som ikke kan betale for seg? Vi har kartlagt pro bono-arbeidet til de tjue største advokatfirmaene, møtt engasjerte sjeler, og tilbragt en ettermiddag på advokatvakten i Oslo.

TEMA SIDE 18

Menn får mer i bonus

Menn jobber flere fakturerbare timer enn kvinnene i de fem største firmaene. – Interntimer må også utløse bonus, mener YA-topp Liv Minde.

SIDE 10

Samlet til toppmøte

Siri Teigum blir den tredje kvinnen i historien til å lede Advokatforeningen. Aktivt forsvar, streik, omvendt voldsalarm og folkemord stod på agendaen i representantskapsmøtet.

SIDE 14

Sjefen har slutta

Jon Wessel-Aas' periode som leder av Advokatforeningen er over. Streiker, pandemi og advokatlov preget hans tid. Han er stolt over at ordet «rettsstat» brukes oftere nå.

SIDE 52

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 46

Lederens kommentar
SIDE 57

Medlemsnytt
SIDE 58

Nytt om navn
SIDE 60

Advokatansvar
SIDE 61

Sosiale medier
SIDE 65

SAGT I DETTE BLADET

– Som familierettsadvokater skal vi i hvert fall være takknemlige for at Høyesterett åpner portene for et oppkomme av godt betalte kreative løsninger for de rike på terskelen til samlivsbrudd.

OLA VIKEN og CAROLINE KROHN, advokater i Advokatfirmaet Viken, SIDE 44

– Skal dere først slurve, må dere lære å slurve på områder hvor det ikke blir oppdaget. Den erfaringen tar det tid å opparbeide.

JØRN MAURUD, riksadvokat, SIDE 51

– Det er en utfordring hvis domstolene begynner å plassere de faste vervene i Oslo fordi de presumerer at det er der det meste av ekspertisen ligger.

JESPER BAUKOP OLSEN, advokatfullmektig i Røseid & Co, SIDE 62

JUS Abonnement

Norges største digitale portefølje av juridiske kurs

Over 800 timer etterutdanning med de fremste fagspesialistene i landet. Et enkelt oppslagsverk i en travel hverdag – alltid tilgjengelig.

JUS Juristenes Utdanningssenter

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

Kari Hegstad
kari@advokatbladet.no
Mobil: 402 03 534

REDAKSJONSRAÅD

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Rune Opdahl
Ida Andenæs
Liv Minde

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

Aksell – aksell.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

redaksjonen@advokatbladet.no

Kriminelle advokater må avsløres

Den danske dokumentarserien Den sorte svane, som er laget av danske TV2 og Wingman Media og er co-produsert av NRK, har skapt sterke reaksjoner. Serien følger Amira Smajic, en jurist som ifølge seg selv i en årrekke har bidratt til å hvitvaske store penger for kriminelle miljøer i Danmark.

Gjennom skjulte opptak dokumenteres det at kriminelle nettverk i København samarbeider med både advokater, regnskapsførere, entreprenører og navngitte forretningsfolk. Klientene som er innom kontoret snakker om hvitvasking i stor skala, skattesnusk, om fiktiv fakturering og hvordan man kan svindle til seg offentlige penger, og også om tortur og drap.

Martin Lavesen, leder av det danske Advokatsamfundet, er rystet. To av hans medlemmer er navngitt i serien. Advokatsamfundet har politianmeldt en av dem, Lise Roulund, for mulig medvirkning til hvitvasking, videoreformidling av fortrolige opplysninger i en straffesak, samt misbruk av stilling.

Den andre navngitte advokaten, Nicolai Dyhr, er under granskning av Advokatsamfundet. Dyhr var partner i det velrennomerte advokatfirmaet Horten, men sluttet rett før serien ble vist på TV. Han gikk rettens vei for å få stanset visningen av skjulte opptak der han flere ganger sier seg villig til å se bort fra økonomisk kriminalitet.

Dyhr hevder opptakene er misvisende, men tapte i retten.

«De tingene vi har sett i dokumentaren er voldsomme. Dokumentaren viser at advokatene inngår i en fullt ut systematisert modell. Det er veldig alvorlig, og understreker hvor viktig det er at advokater lever opp til det ansvaret de er pålagt», uttalte Martin Lavesen til Advokatbladet.

Her hjemme har Tilsynsrådet selv sagt benket seg foran TV-skjermen.

«Vi har i flere saker avdekket tilsvarende virksomhet som den som vises i dokumentarserien, og vi ble derfor ikke overrasket over innholdet», sier styreleder Trine Buttingsrud Mathiesen.

Grøss og gru, dette er alvorlig. Tilsvarende virksomhet! Nylig ble toppene i Tilsynsrådet, Finanstilsynet, Økokrim, Skatteetaten og Tolletaten innkalt til et møte med justisministeren og finansministeren for å snakke om hva som kan gjøres, helst med en gang, for å komme kriminaliteten til livs.

Tilbakemeldingene var klokkeklare: Tilsynsrådet og de andre organene ønsker seg informasjonsutveksling mellom etatene. Felles transaksjonsovervåking og bedre oversikt

over rettighetshavere / eiere av aksjer og eiendom, står også på ønskelisten.

Tilsynsrådet frykter at kriminelle i økende grad vil legge press på advokater for å få tilgang til deres klientkontoer for å hvitvaske penger som stammer fra organisert kriminalitet.

Ettersom hvitvaskingsregelverket og bankenes nye, skjerpede rutiner nå gjør det vanskeligere å hvitvaske penger, må kriminelle finne nye veier, og da kan advokatene bli ofre, frykter Tilsynsrådet.

Emilie Mehl mener det er uheldig at Stortinget skjøt ned departementets forslag om separate bankkonti for hver enkelt klient. Advokater kan ubevisst bli dratt inn i økonomisk kriminalitet via klientkontoen, eller bruke den systematisk for å skjule kriminell virksomhet, mener Mehl.

Advokatlovutvalget skrev i sin utredning at separate klientkonti «vil beskytte advokater mot press eller annen manipulering fra klienter som ønsker å benytte klientkonti som skjulested».

«Blir penger plassert på en klientkonto, bør ikke advokatens taushetsplikt føre til at myndighetene ikke får tilgang til samme informasjon som de ville fått dersom midlene hadde blitt plassert på en ordinær bankkonto», mente advokatlovutvalget.

Flertallet i justiskomiteen synes separate klientkonti ble for mye plunder og heft, og ville føre til dyrere advokattjenester. Advokatforeningen protesterte også sterkt mot forslaget.

Nå rasler myndighetene likevel med sablene. Regjeringen varsler et nytt straffebud for næringslivshvitvasking, og vil altså ha økt informasjonsutveksling.

Å bevisstgjøre advokater på farene som ligger i klientkontoen, blir en viktig oppgave, både for Tilsynsrådet og Advokatforeningen fremover. Men også å holde guarden oppe for å beskytte taushetsplikten.

At kriminelle advokater blir avslørt og straffeforfulgt, er avgjørende for å bevare standens tillit og omdømme.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Rettshjelpssatsens utvikling siden 2013

ÅR	RETTS- HJELPSSATS	ØKNING I KRONER
2024	1265	85
2023	1180	59
2022	1121	45
2021	1085	25
2020	1060	20
2019	1040	20
2018	1020	0
2017	1020	25
2016	995	15
2015	970	5
2014	965	20
2013	945	20

NYTT OM FOLK

Arnfinn Bårdsen er valgt til ny visepresident i Den europeiske menneskerettsdomstolen. For to år siden rykket han opp til seksjonspresident, og er dermed den andre nordmannen som har sittet i EMD-ledelsen. Den første var Rolv Ryssdal.

Etter ti år med Torbjørn Buer, er det nå **Camilla Klevan** som overtar lederstolen til Juristenes utdannings-senter (JUS). Hun er utdannet jurist og kommer til JUS fra en stilling som organisasjonssjef i Oslo-filharmonien. Hun har også erfaring som forlagsredaktør i Universitetsforlaget og som prosjektleder i Juridika.

Mageli-advokat **Birgitte Bie Mørkved** er utnevnt som nytt medlem av Innstillings-rådet for dommere, med **Michal Wiik Johansen**, advokat i firmaet Advokat i nord, som vara.

Arnfinn Bårdsen.
Foto: Jonas Fosaas

Camilla Klevan.
Foto: Henrik Pryser Libell / Juridika

Birgitte Bie Mørkved.
Foto: Henrik Evertsson

1265

I revidert nasjonalbudsjett hever regjeringen rettshjelpssatsen med 50 kroner. Dermed ender den på 1265 kroner i 2024. Den totale økning for inneværende år blir med det 85 kroner. Dette er den største økningen på over ti år, men likevel 199 kroner under Salærrådetets anbefaling. Advokatforeningen er ikke fornøyd med økningen, og fortsetter streiken. Det samme gjør også sakkyndige psykologer i barnesaker.

Kåret til Årets fagpresse-redaktør!

I slutten av mai ble Advokatbladets redaktør Nina Schmidt tildelt prisen som Årets fagpresse-redaktør fra Fagpressen.

Nina Schmidt.
Foto: Petter Berntsen, NTB

«Under hennes ledelse leveres saker som jevnlig gir gjenlyd i norsk offentlighet og i riksmediene», uttalte juryen i sin begrunnelse.

– Denne prisen er ikke bare til meg. Vi er en liten redaksjon med tre journalister, og har i tillegg noen

veldig flinke, faste bidragsyttere. Alle er like viktige, så denne prisen deler vi, sier Schmidt.

Juryens viste også til at Advokatbladet, med Schmidt i spissen, har hatt en bemerkelsesverdig vekst på nett, og at hun «rett og slett har bidratt med urokkelig integritet og helstøpt troverdighet på et fagområde hvor gode råd er dyre - og ofte til salgs.»

Bli med i nytt lovutvalg!

Er du opptatt av demokrati- og konstitusjonsspørsmål? Da kan du bli medlem av Advokatforeningens nyopprettede lovutvalg.

«Siden pandemiens start og frem til i dag, har vi sett flere lovendringer som gir beredskapsfullmakter til regjeringen. Disse påvirker de demokratiske rettighetene og den parlamentariske og rettslige kontrollen med regjeringen», skriver Advokatforeningen i utlysningen.

«Det var først nærliggende å tenke at midlertidige fullmakter til regjeringen var resultater av en unntakstilstand. Nå ser det ut til at pandemien kan ha startet en ny lovgivningstrend, hvor myndighetenes fullmakter og handlefrihet i kriser utvides vesentlig, gjennom permanente lover.»

«Fagfeltene som kan bli berørt av slike, og lignende lovendringer er mange. Forvaltningsretten og menneskerettighetene står alltid sentralt. Lovforslagene har gjerne også en side mot det livsområdet de skal regulere, og kan gjelde alt fra fast eiendoms rettsforhold til arbeidsrett. Lovforslagene fordrer imidlertid et overordnet blikk, hvor forholdet til vår rettsstat og konstitusjon, med sin demokratiske modell og maktfordeling, alltid må stå i sentrum ved vurderingen av forslagene.»

Send kortfattet forespørsel med kort CV vedlagt som PDF til lovutvalg@advokatforeningen.no. Frist: 10. juli 2024.

Camilla Selman, kommuneadvokat i Oslo, var sammen med advokat Christian Reusch oppnevnt til utvalget av Advokatforeningen.

Nye retningslinjer for sivile saker

For et år siden oppnevnte Domstoladministrasjonen en arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å kartlegge hvordan arbeidet med sivile saker kan effektiviseres. Nå er resultatet klart.

I tillegg til å foreslå en rekke tiltak, fremmer gruppen to lovforslag: At sakskostnadene begrenses til tretti prosent av tvistesummen i saker der tvistegjenstanden er under halvanen million kroner, samt en regel om normalt å nekte nye bevis og anførsler, såkalt preklusjon, mellom instansene.

- 3. Økt bevissthet om når det kan være fornuftig med kombinert skriftlig og muntlig behandling.
- 4. Kortere hovedforhandlinger, blant annet ved normering av hvor mye tid som skal settes av utfra sakstyper og tvistegjenstand.
- 5. Utførlig veileder og supplerende matter.
- 6. Lagmannsrettsbehandlingen må spises om det som er (anførte) feil ved tingrettens dom.

Seks straks-tiltak fra arbeidsgruppen:

- 1. Tydeligere saksstyring.
- 2. Unngå for mye arbeid med skriftlige innlegg under saksforberedelsen.

Les mer på advokatbladet.no!

NEI TIL SEPARATE KLIENTKONTO

Da Stortinget vedtok sin innstilling til advokatforskriften, ble regjeringens forslag om egne klientkontoer for hver klient, uavhengig av beløp, sablet ned. Både Advokatforeningen og flere andre, også banker, har advart sterkt mot dette forslaget, og er blitt hørt.

– Vi vil ikke ha det slik at det må opprettes en egen klientkonto pr. klient, det vil påføre veldig mye merarbeid, både for banker og de som driver i advokatbransjen, og vil medføre en stor kostnad som kundene må bære, sa saksordfører Sveinung Stensland (H).

Stortinget ba også regjeringen om å forskriftsfeste at forsikringsadvokater kan utøve advokatvirksomhet som en del av rettshjelpsforsikringen, og avviste regjeringens og Advokatforeningens innvendinger om at ordningen kan være EØS-stridig.

– Det fremstår som ganske merkelig, når denne ordningen allerede finnes i EU-land som Nederland. Det er Stortingets vilje at ordningen skal gjennomføres, og dette er en tydelig marsjordre til regjeringen. Det er ikke behov for å utsette dette noe mer, sa Andreas Unneland (SV).

Ifølge Emilie E. Mehl er ikraftsetting av et samlet advokatregelverk en prioritert oppgave.

» **Preppa av Wiersholm**
Programledere: Ulike Wiersholm-advokater

NYESTE EPISODER:

- Eksamensprepp: Hvordan kan du jobbe med deg selv for å prestere maks?
- Eksamensprepp: Praktiske tips til eksamensdagen

» **På innsiden av domstolen, NRK**
Programleder: Marit Evertsen Grimstad

EN PODKAST I FIRE DELER:

- 1) Et spark på leggen
- 2) Videobeviset
- 3) Silje mot staten
- 4) Kan Silje vinne?

» **Brennpunkt: Den sorte svane, NRK**
Programleder: Mads Brügger

EN TV-SERIE I FEM DELER:

- 1) Kontoret hvor svindlere møtes
- 2) «Expect no mercy»
- 3) Vitnet som ikke vil dø
- 4) Malms skjebnedag
- 5) Maskefallet

» **Oslo fengsel, TV2**
Dokumentarserie bestående av 15 deler (sesong 1).

NYESTE EPISODER:

- Det forlatte rommet i kjelleren
- Dårlig stemning

VISSTE DU AT...

Oslo tingrett mottok 279 arbeidstvister i 2013? Det er en økning på 40 prosent sammenliknet med året før, ifølge Kapital JUS. Rekord er det riktignok ikke. Både i 2014 og 2016 mottok tingretten 312 søksmål.

Managing partner Olav Pedersen i Harris.

Dette er de 50 største advokatfirmaene utenfor Oslo

Harris i Bergen er det desidert største advokatfirmaet i Norge utenfor Oslo, slik de har vært i flere år. Etter fusjonen med Dalheim Rasmussen i 2022 økte staben med åtte erfarne advokater. I år feirer firmaet 100 år.

TEKST: TINIUS SVENDSEN

Harris skal feire sitt hundreårsjubileum i staselige Håkonshallen i Bergen i november. Håkonshallen, som er del av Bergenshus festning, ble reist som både kongebolig og festsal, og ble bygget på 1200-tallet. Norges første samlede lovverk ble utformet her.

«Advokatfirmaet har vært med på mange av de store samferdselsprosjektene og kraftutbyggingen på Vestlandet. (...) I dag er aktuelle samferdselsprosjekt som bybanen, Sotrasambandet, ny E16 med mer sentrale i vår virksomhet», skrev advokatfirmaet i sin søknad om å få legge sitt jubileum til byens historiske festsal. Svaret var positivt.

Harris vokste med 3,1 prosent fra 2022 til 2023, men med sine nærmere 150 millioner kroner i omsetning, har

firmaet omsatt for mer enn førti millioner kroner mer enn neste firma på listen.

På andre plass finner vi Svensson Nøkleby fra Drammen, tett etterfulgt av Tenden fra Tønsberg. Haver i Stavanger og Økland i Lillestrøm følger på plassene bak, og utgjør med det topp fem utenfor Oslo.

TO OMSETTER FOR MER ENN 100 MILLIONER

For Svensson Nøkleby er det første gang firmaet omsetter for over 100 millioner kroner.

— Vi er greit fornøyde med tallene. Disse kommer som et resultat av at vi bygger og utvikler selskapet langsiktig og organisk. Vi investerer i mennesker og er snart femti advokater under samme tak i Drammen. Det gjør oss robuste

og relevante for kundene i de markedene vi ønsker å være i, sier styreleder Bjarte Røyrvik.

Han forteller at firmaet bruker mye tid og ressurser på å utvikle sine tjenester, og at det investeres mye i moderne systemer av hensyn til kundereisen.

— Til syvende og sist er det viktigste at kundene våre mener våre tjenester er konkurransedyktige, og vi snakker mye med kundene våre om dette. Heldigvis er etterspørselen god også i 2024, sier Røyrvik.

50 PROSENT VEKST I HALVORSEN

Halvorsen & Co er det firmaet som økte omsetningen mest blant firmaene på listen, med over femti prosent vekst. Firmaet har hovedkontor på Lillestrøm, og består av over førti medarbeidere.

Veksten i omsetning kan til dels forklares med oppkjøpet av Advokatfirmaet Helland og Ingebrigtsen året før.

— I tillegg til dette har vi hatt en god omsetningsvekst på alle våre kjerneområder, som generell forretningsjus, konkurss, personskade, arbeidsrett og arv. Vi ser også at markedet for advokattjenester på Romerike øker, noe som har

Lotte Lundby Kristiansen er managing partner i Halvorsen & Co. Foto: Thea N. Dahl

slått positivt ut for oss, sier managing partner Lotte Lundby Kristiansen.

SATSER I SKI

Målet for Halvorsen & Co er å fortsette den gode veksten utover i 2024.

— Årets første måneder viser at vi er på god vei til å øke omsetningen videre ut året. Vi har også som mål å ta ytterligere markedsandeler på Romerike, og fortsette vårt fokus på ledelse, slik at vi klarer å beholde alle våre dyktige advokater, sier MP.

— Vi er også godt i gang med å utarbeide en strategi for videre vekst i regionen rundt vårt kontor på Ski, fortsetter Kristiansen.

Det er flere nye hoder på vei inn i firmaet, og Kristiansen ser positivt på fremtiden.

— Vi har ansatt en ny advokat på faggruppen for familie og arv, samt to nye advokater på personskade. Vi ser også etter ytterligere ressurser ved vårt kontor i Ski.

— Vi har dessuten et stabilt partnerskap med over førti prosent kvinner, og ser at yngre ressurser ønsker å jobbe hos oss. Det er veldig hyggelig, og viser at vårt arbeid med sosial bærekraft og fokus på arbeidsmiljø har fungert, forteller hun.

NY KJEMPE PÅ SØRLANDET

Med virkning fra 1. januar i år smeltet Tofte i Kristiansand og Hald i Arendal sammen. Det nye selskapet heter Tofte Hald, og er nå det største på Sørlandet. I tabellen er deres omsetning basert på regnskapene for hvert av selskapene i 2022 og 2023, lagt sammen.

— Det nye selskapet vil gi regionen et lokalt og svært konkurransedyktig advokatmiljø som dekker de fleste fagområder. Et stort og attraktivt fagmiljø setter også Tofte Hald i en unik posisjon til å tiltrekke seg og rekruttere flere dyktige kollegaer i årene fremover, sier advokat Hans Erdvik.

Gjennomgående preges advokatfirmaene utenfor Oslo av vekst. Det er bare seks firmaer som har opplevd en prosentvis nedgang i omsetning. Størst var nedgangen i Garmann, Mitchell & Co i Bergen. Her falt omsetningen med om lag 15 prosent.

Det forretningsjuridiske firmaet omsette for 22,2 millioner kroner i fjor, etter fire år med stabil vekst. Lønnskostnadene økte til 17 millioner kroner, og ga seg utslag i en betydelig kostnadsøkning; fra 12 til 22 millioner kroner. Driftsresultatet endte på like over 100.000 kroner. •

De 50 største utenfor Oslo

Firma	Sted	Omsetning 2023	Omsetning 2022	Prosentvis endring
Harris	Bergen	149,9	145,4	3,10 %
Svensson Nøkleby	Drammen	108,3	99,2	9,20 %
Tenden	Tønsberg	93,8	98,7	-5,0%
Haver	Stavanger	88	78,3	12,40 %
Økland	Lillestrøm	80	85,8	-6,8%
Tofte Hald	Kristiansand	79,1	74,6	6,00 %
Magnus Legal	Bergen	73,8	57,4	28,60 %
Halvorsen & Co	Lillestrøm	70	45,9	52,50 %
Bjerkar Stav	Trondheim	66,3	62	6,90 %
Øverbø Gjørtz	Ålesund	64,1	61,9	3,60 %
Wigemyr & Co	Kristiansand	57,7	54,4	6,10 %
Nicolaisen	Skjetten	55,5	51,3	8,20 %
Mageli	Hamar	53,6	49,6	8,10 %
Kyrre	Bergen	53,4	47,5	12,40 %
Thallaug	Lillehammer	53,2	46	15,70 %
Dehn	Sandvika	50,8	36,3	39,90 %
Ytterbøl & Co	Sarpsborg	50,5	46,4	8,80 %
Pretor	Trondheim	48,5	43,5	11,50 %
Stiegler	Bergen	47,7	47,2	1,10 %
Ryger	Stavanger	47,4	52,4	-9,5%
Hasle	Tønsberg	43,4	31,5	37,80 %
Judicia	Ålesund	36,8	35,1	4,80 %
Lag	Trondheim	34,5	27,6	25,00 %
Bull Årstad	Stavanger	32,7	31,3	4,50 %
Haraldsen Bydal Lie (Hbl)	Tønsberg	31	28,3	9,50 %
Campbell & Co	Hamar	28,5	27,6	3,30 %
Eurojuris Haugesund	Haugesund	28,5	25,4	12,20 %
Fulford Pettersen & Co	Drammen	27,9	28,3	-1,4%
Sørlandsadvokatene	Kristiansand	27,9	23,8	17,20 %
Nidaros	Trondheim	27,7	23,6	17,40 %
Sjødin Meling	Stavanger	25,9	25,3	2,40 %
Sentrumsadvokaten	Bergen	25,8	23,2	11,20 %
Ecit Law	Hønefoss	25,2	22	14,50 %
Adnor	Trondheim	24,8	27,6	-10,1%
Tyr	Drammen	24,2	22	10,00 %
Rekve, Pleym & Co	Tromsø	23,5	22,1	6,30 %
Bjørge-Skaaraas & Co	Sarpsborg	23,5	18,6	26,30 %
Hlt	Bergen	23,4	16,2	44,40 %
Advokatcompagniet	Bergen	22,7	21,2	7,10 %
Sekse & Co	Sandnes	22,7	19,8	14,60 %
Garmann, Mitchell & Co	Bergen	22,2	26,4	-15,9%
Christensen Friis-Møller Pettersen	Sandvika	21,9	14,9	47,00 %
Alver	Gjøvik	21,7	19,6	10,70 %
Strand & Co	Trondheim	20,9	17,8	17,40 %
Angell	Bodø	20,6	19,4	6,20 %
Preto Askevold	Bergen	20,5	17,2	19,20 %
Tollefsen	Sogndal	20,5	18,8	9,00 %
Lærum, Lier, Stende & Berven	Lillestrøm	20,3	17,2	18,00 %
Røseid, Tønsberg & Karlstad	Årnes	20	14,8	35,10 %
Advokathuset Helgeland	Mo i Rana	19,8	20,5	-3,4%

Kilde: AdvokatWatch / Proff.no

– Internarbeid bør også utløse bonus, sier YA-leder Liv Minde.

Mest bonus til menn i de fem største firmaene

Årsakene sies å være at menn jobber flere fakturerbare timer, at enkelte stillingsnivåer har overvekt av menn med lenger erfaring, og at tradisjonelle kjønnsrollemønstre fortsatt råder på hjemmebane.

TEKST: THEA N. DAHL

” Advokatbransjen må sette likelønn på agendaen – lik lønn for likt arbeid er en bærebjelke! Jeg tenker funnene er verdt å merke seg og dykke nærmere inn i.

LIV MINDE

Fremdes er det kjønnsforskjeller i bonus- og overtidsubbetalingene til norske advokater i landets fem største advokatvirksomheter. Det viser en gjennomgang Advokatbladet har gjort av likestillingsredegjørelsene til Schjødt, Wikborg Rein, Thommessen, Bahr og Wiersholm for 2023. Den gode nyheten er at fastlønnen er tilnærmet lik blant kjønnene uavhengig av nivå og arbeidssted. Når det gjelder bonusutbetalingene derimot, får kvinner på enkelte nivåer og på enkelte steder kun utbetalt rundt halvparten av bonusen til sine mannlige kolleger. På tvers av stillingsnivåene i de fem store, ligger kvinnes andel av menns bonusutbetalinger på 72 prosent i gjennomsnitt. Her er det verdt å merke seg at enkelte virksomheter, slik som Bahr og Wiersholm, i sine likestillingsredegjørelser har slått sammen bonus og overtid til én kategori.

OVERVEKT AV MENN

I Wikborg Rein ligger kvinnes andel av menns bonusutbetalinger på 72 prosent i gjennomsnitt. I gruppen «faste advokater», daler den til 54 prosent. – Vi opererer naturligvis etter lik bonusutbetaling for samme arbeid eller arbeid av lik verdi, og vi gjør alltid en kjønnsnøytral vurdering når bonus skal vurderes. Det er i hovedsak ikke noen markante forskjeller i gjennomsnittlig bonusutbe-

taling mellom menn og kvinner, sier COO i Wikborg Rein, Heidi Skuterud. – Arbeidsbelastningen er en vesentlig faktor ved fastsettelse av bonus. Vi har en overvekt av menn på de områdene hvor belastningen har vært høyest, dette gjenspeiles også i utbetaling av overtid. Vi jobber kontinuerlig med å forsøke å utjevne arbeidsbelastningen på tvers av team for å unngå for stor belastning på enkeltpersoner.

STORE VARIASJONER

I Schjødt ligger kvinnes bonusandel i snitt på 63 prosent av menns. Høyest er bonusen for kvinner i gruppen «advokatfullmektiger nivå to», der kvinners andel ligger på 78 prosent av menns. På nivå en, er andelen kun på 44 prosent. – Lønn, overtid og bonus er ulike elementer i totalavlønningen i Schjødt, og må vurderes samlet. Bonus og overtid vil blant annet være betinget av arbeidsmengde, egne prestasjoner og ulike interne oppgaver og bidrag, sier partner Per M. Ristvedt. Han påpeker at totalavlønningen til kvinnelige ansatte i 2022 lå over mannlige ansatte i tre av fem stillingskategorier. Dette vil kunne se annerledes ut et annet år. – Schjødt jobber kontinuerlig med å identifisere de konkrete årsakene til variasjoner og avvik, og ett av punktene vi søker å avklare er om kjønn som en isolert faktor kan ha spilt inn. Så langt har vi ikke identifisert dette. Resultatene vi finner

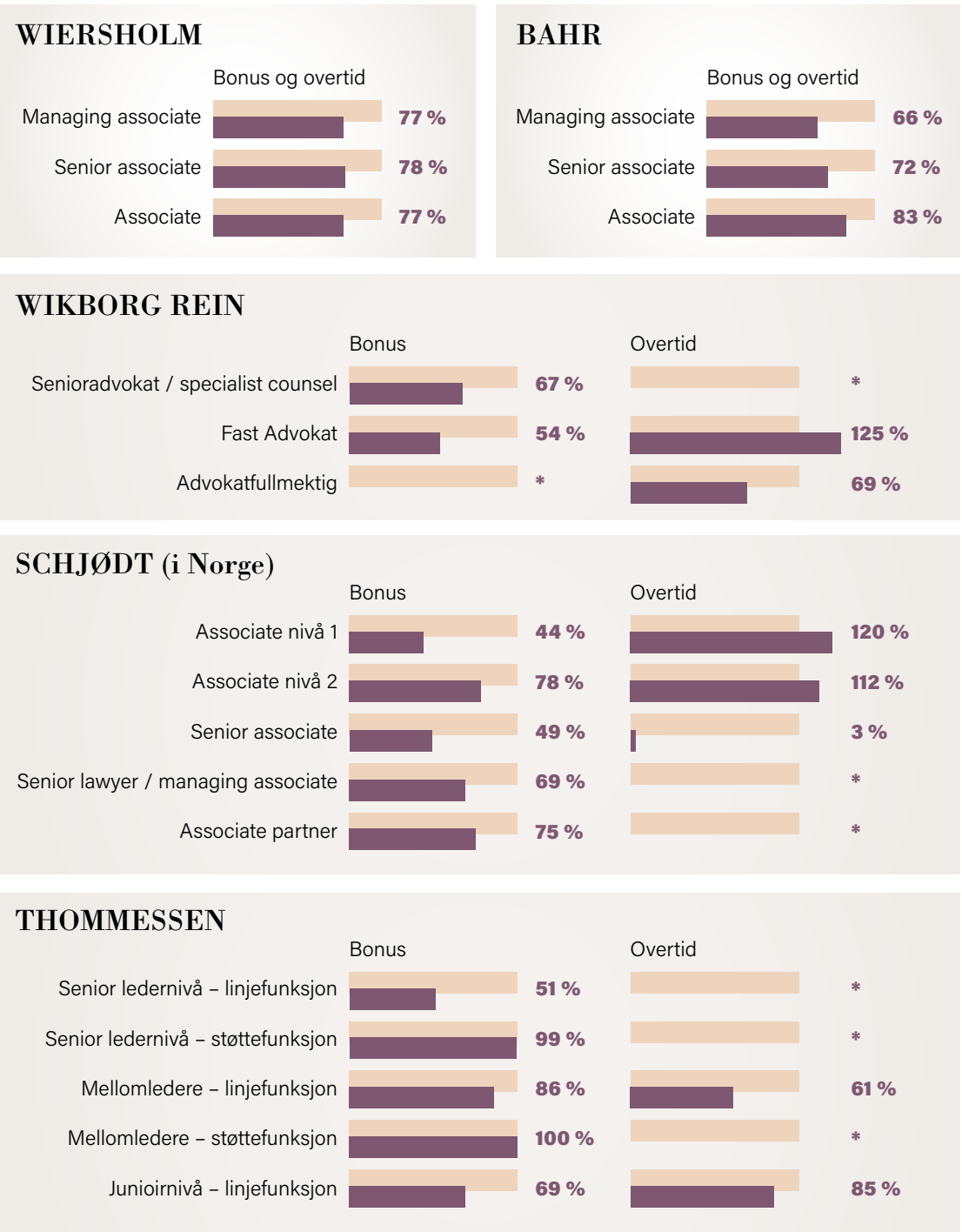
Heidi Skuterud i Wikborg Rein.

Per M. Ristvedt i Schjødt.

i forbindelse med lønnskartleggingen og andre interne undersøkelser brukes aktivt i vårt arbeid med å fremme mangfold og likestilling, både mellom kjønn og i bredere forstand. TRADISJONELLE KJØNNSROLLER I Wiersholm ligger kvinners bonus- og overtidssandel i gjennomsnitt på 77 prosent av menns.

KVINNERS ANDEL AV MENNS LØNN I PROSENT

* = Mangler data

Kilder: Firmaenes likestillingsredegjørelser.

– I snitt ser vi at det legges ned noe flere timer fra våre mannlige ansatte enn av våre kvinnelige kollegaer. Årsaken tror vi har sammenheng med at et tradisjonelt kjønnsrollemønster knyttet til ansvar på hjemmebane fortsatt gjør seg gjeldende for mange, forklarer markeds- og kommunikasjonssjef Christine Liæker Lindberg. – Vår bonusmodell er todelt. Den baserer seg

Heidi Jorkjend i Mangfoldsutvalget mener årsakene til forskjellene bør undersøkes nærmere.

”
Forskjeller må kartlegges for å se om det er mulig å gjøre noe med dem. Mitt inntrykk er at advokatfirmaene jobber aktivt med dette.

HEIDI JORKJEND

på fakturerbar tid, men vektlegger også et bredt spekter av interne parametere som for eksempel arbeid med tilbud, kursing, rekruttering, markedsføring og så videre. Det er ellers relativt små forskjeller totalt sett. Kvinners andel utgjør rundt 96 prosent av menns samlede kompensasjon.

LAVERE BELASTNING BLANT KVINNER

I BAHR ligger kvinnes bonus- og overtidsandel på 74 prosent av menns i snitt. Høyest er den i kategorien for «associate» hvor den ligger på 83 prosent, og lavest i kategorien for «managing associates» hvor den ligger på 66.

BAHR har ikke besvart Advokatbladets henvedelse, men i likestillingsredegjørelsen vises det til interne undersøkelser hvor forskjellene primært begrunnes med at menn klokker flere timer enn kvinner.

«Undersøkelsene har ikke avdekket systematisk forskjellsbehandling, men synliggjort enkelte objektive forskjeller. Bonus / overtid påvirkes blant annet i større grad av timeinnsats. Her ser vi at de kvinnelige ansatte har noe lavere belastning, også når det justeres for permisjoner og fravær.»

- FLERE INTERNTIMER

I Thommessen ligger kvinnes bonusandel i snitt på 81 prosent, men spriket er stort mellom de ulike stillingsnivåene og varierer mellom 54 prosent og 100 prosent.

— Bonus og overtid er knyttet til antall arbeide-

Christine Liæker
Lindberg i Wiersholm.

Anne Bogen i
Thommessen.

de timer, og forskjellene i bonusutbetalinger skyldes hovedsakelig at menn arbeider flere timer enn kvinner, sier HR-sjef Anne Bogen.

— Vi jobber aktivt med å sikre en jevn fordeling av arbeidsoppgaver og prosjekter for å redusere disse forskjellene. På seniornivå er det fortsatt noen forskjeller, noe som kan skyldes at flere kvinner tar ut foreldrepermisjon og ofte har lengre permisjoner enn menn. Det kan også være at kvinner fortsatt tar mer ansvar hjemme. På seniornivå har kvinner flere interntimer enn menn. Det er vanskelig å gi en eksakt forklaring på hvorfor dette er slik. Det er viktig å merke seg at verdien av interntimene er lik for kvinner og menn, og det er ingen forskjell i verdsettelsen av disse timene.

VIL HA BONUS PÅ INTERNTID

Liv Minde, senioradvokat i Deloitte og leder av Yngre advokater, mener funnene fra likestillingsredegjørelsene er tankevekkende.

— Advokatbransjen må sette likelønn på agendaen — lik lønn for likt arbeid er en bærebjelke! Jeg tenker funnene er verdt å merke seg og dykke nærmere inn i, sier hun.

— Kan det være at enkelte kvinner jobber mer med områdeledelse, interne prosjekter og arbeidsprosesser, markedsføring, kurs, opplæring, salgs- og tilbudsarbeid og så videre, som indirekte kan ha betydning for klientarbeid, men som ikke direkte er fakturerbart? Dette kan være vel så viktig arbeid for firmaet, som absolutt bør bli synliggjort og belønnet i bonussystemer, sier Minde.

Hvis bonusforskjellene skyldes systematiske ulikheter, er det viktig å ta tak i, understreker leder av Advokatforeningens mangfoldsutvalg og Thommessen-partner, Heidi Jorkjend.

— Forskjeller må kartlegges for å se om det er mulig å gjøre noe med dem. Mitt inntrykk er at advokatfirmaene jobber aktivt med dette. Noe av det positive med advokatyret, er den store graden av fleksibilitet. Noen velger å jobbe mer og noen velger å jobbe mindre. Hva som skjer på hjemmebane, er det vanskelig for en arbeidsgiver å kontrollere, sier hun.

— Når det gjelder interntid, er det noe arbeidsgiver styrer. Hvis det er slik at kvinner flere steder jobber flere interntimer enn menn, bør man kanskje vurdere å premiere interntimer på lik linje med fakturerbare timer, eller vurdere om interntiden kan fordeles bedre. •

Din interne AI-løsning,
skreddersydd for juridisk arbeid

Ta steget inn i fremtidens juridiske arbeid

Sammen med kundene syr Concide unik innsikt om juss, advokatarbeid og legaltech tett sammen med det siste og beste innen AI-teknologi fra Newcode.ai.

Det gir markedets mest kraftfulle juridiske AI-konsept.

01

Sikkerhet og personvern

Vi sikrer de høyeste standarder for personvern og sikkerhet i hver interaksjon

02

Prompt Bibliotek

Opprett og søk etter prompts for ditt unike brukstilfelle

03

Tilpasset kunnskapsbase

Last opp kunnskapsbasen din, tilpass AI-assistenten din med den spesifikke juridiske kunnskapen

04

Filbehandling

Last opp og analyser juridiske dokumenter, lydfiler og mer

Concide bistår advokatfirmaer, organisasjoner og bedrifter med strategisk rådgiving og teknologi for digitalisering av juridisk arbeid.

Gjennom vårt team av rådgivere med erfaring fra juridisk arbeid i private og offentlige organisasjoner, har vi som mål og bidra til å øke kvalitet og effektivitet som følge av juridisk bistand.

Bosse Langaas
Founder Concide

Knut-Magnar Aanestad
Founder Concide

Maged Helmy
Founder NewCode
PhD UIO AI

Noen av våre kunder

Enstemmig valgt til ny leder

Siri Teigum (62) har overtatt roret etter Jon Wessel-Aas, og blir den tredje kvinnelige lederen i Advokatforeningens 116 år lange historie.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

De to første var Bjørg Ven (1994 til 1997) og Berit Reiss-Andersen (2008 til 2012). – Jeg ser frem til å ta fatt på oppgaven, og til å samarbeide med de andre tillitsvalgte. Jon Wessel-Aas og de andre som trer av nå, har gjort en svært god jobb for Advokatforeningen, og har ivaretatt viktige samfunnsinteresser, sa Teigum etter at hun ble enstemmig valgt på representantskapsmøtet i mai.

Teigum er oppvokst i Årdal i Sogn, og har i en årrekke hatt verv i Advokatforeningen. Hun er flere ganger kåret til landets beste konkurranseadvokat, og er til daglig partner i Thommessen.

Da Jens Johan Hjort redegjorde for valgkomiteens innstilling, trakk han frem at Teigum tilfredsstilte samtlige av komiteens kriterier for årets valg: Hun har evne til å vekke tillit. Hun har utvist samfunnsengasjement i og utenfor medlemsmassen. Hun har tilhørighet til ett av de fem store firmaene, og har høy anseelse innad i disse.

– Under ellers like forutsetninger var komiteen videre klar på at vi fortrinnsvis burde velge en kvinne, sa Hjort.

«Valgkomiteen mener at Teigums erfaring fra håndtering av komplekse interessekonflikter, ofte i relasjon til offentlige og politiske myndigheter, gjør henne godt egnet til å

Jens Johan Hjort, leder av valgkomiteen, redegjorde for innstillingen.

Siri Teigum overtok etter Jon Wessel-Aas den 15. juni. Foto: Thea N. Dahl

representere en forening med medlemmer med til dels ulike individuelle hovedanliggender», heter det i innstillingen.

RETT UTEN INNHOLD?

Teigum sier at hun vil legge vekt på å videreføre arbeidet for å få rettshjelpssatsen opp på et bærekraftig nivå.

– Tilgang til rettshjelp er en rettssikkerhetsgaranti som vi er vant til å stole på. Men denne rettigheten er bare reell dersom de som utfører rettshjelpen, får rimelig betalt for sitt arbeid. Advokatforeningen står samlet om oppfølgingen av disse spørsmålene, sier Teigum.

Hun viser til at Salærrådet er opprettet i fellesskap av Advokatforeningen og Justis- og beredskapsdepartementet for å gi råd til regjeringen om hvilke timepriser som bør legges til grunn under ordningen med offentlig rettshjelp.

– Salærrådet har anbefalt at rettshjelpssatsen bør være 1464 kroner timen i 2024. Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett foreslått at den settes til 1265 kroner timen. Dette er et skritt i riktig retning. Men vi vil fortsatt arbeide for å få lukket gapet mellom Salærrådets og regjeringens forslag.

Hun viser til at timesatsen for Regjeringsadvokatens bistand er 1850 kroner i 2024.

– Selv om avstanden mellom timesatsene Sælærrådet anbefaler og regjeringen foreslår lukkes, vil advokater som bistår staten, altså få vesentlig mer betalt pr. time, enn advokaten som representerer den private parten. Det fremstår vel ikke uten videre rimelig, gjør det, spør hun.

– Det er uansett nødvendig å se på modeller for å sikre en forutberegnelig justering av satsene, for eksempel ved tilknytning til folketrygdens grunnbeløp, det såkalte G, sier Teigum. •

Programmet

- Lederens redegjørelse.
 - Hovedstyrets beretning og foreningens regnskap.
 - Omvendt voldsalarm. Marius Dietrichson og advokat Kristin F. Hammervik.
 - Uskyldspresumsjonen – aktivt forsvar. Stian Bråstein, Stian Kristensen og Unni Fries.
 - Folkemord, krigsforbrytelser og internasjonale domstoler. Erik Møse og Mykola Stetsenko fra den ukrainske advokatforeningen.
 - Rettshjelpssatsen og advokatstreik.
 - Advokatenes samfunnsengasjement og -ansvar. Hans Petter Graver, Marie Simonsen, Morten Steenstrup og Merete Smith.
 - Reviderte retningslinjer for sertifiserte meklere.
 - Valg av hovedstyret, leder, nestleder og arbeidsutvalg.
 - Valg av medlemmer til representantskapets arbeidsutvalg.
 - Valg av medlemmer til valgkomiteen.
 - Åpen talerstol.
 - Advokatlov – oppdatering på de sentrale temaene ved Jon Wessel-Aas.
 - Eventuelt.
- Representantskapsmøte gikk over halvannen dag på Folkets Hus i Oslo.

Representantskapet er Advokatforeningens øverste organ, og har representanter fra alle de 19 kretsene.

Disse ble valgt

Ny nestleder: Kaare A. Shetelig

Nye hovedstyremedlemmer: Mette Yvonne Larsen og Audun Moen (Oslo krets), Stian Trones Bråstein (Sør-Rogaland krets), Kristin Fagerheim Hammervik (Helgeland og Salten krets) og Ingelin Morken Gundersen (Vestland krets).

Nytt arbeidsutvalg: Siri Teigum, Kaare A. Shetelig og Else-Marie Merckoll.

Nytt arbeidsutvalg i representantskapet: Marte Svarstad Brodtkorb (leder), Lars Berge Andersen, Sindre G. Marqvardsen.

Ny valgkomité: Jon Wessel-Aas (leder), Anne K. Ekerholt, Lars Winsvold, Bjarte Døssland og Cathrin M. Skram.

Stilte spørsmål til valgkomiteen

– Hvorfor har valgkomiteen innstilt en nestleder fra et de største Oslo-firmaene, jeg savner en begrunnelse.

Spørsmålet ble stilt av Frode Sulland til valgkomiteens leder.

– Det er en utfordring å legge alle kriteriene til grunn og finne helt fin balanse mellom kjønn, region, ulike firmastørrelser og alt som skal hensyntas. Shetelig har virkelig gjort en strålende innsats på Advokatforeningens vegne. Vi ser ikke det som en hemske at det er to store firmaer representert i arbeidsutvalget, svarte Jens Johan Hjort, og viste til at foreningens hovedstyre er bredt sammensatt.

Shetelig ble valgt av et enstemmig representantskap.

Brage Nordgård, representant fra Sør-Rogaland krets, savnet en nærmere begrunnelse for hvorfor Stian Trones Bråstein ble innstilt som nytt hovedstyremedlem fra kretsen, når kretsen selv hadde innstilt Helene Haugland på topp.

– Valgkomiteen har tatt utgangspunkt i nominerte kandidater, og samtidig gjort egne intervjuer. Der det har vært foreslått flere kandidater, har vi lagt vekt på en så god kjønnsbalanse som mulig. Dette har medført at ikke alle de foreslåtte kandidatene er innstilt, eller innstilt i den foreslåtte rekkefølgen, svarte Hjort.

OSLO-TUNGT ARBEIDSUTVALG

– Hvorfor foreslår man et arbeidsutvalg kun bestående av Oslo-advokater, spurte Sulland videre.

– Det er et betimelig spørsmål. Vi har vært gjennom disse avveiningene. De tre som er foreslått fra vår side er vi enige om at er svært dyktige kandidater. Oslo krets foreslo Else-Marie Merckoll som ny leder. Oslo krets er den største kretsen i foreningen. Valgkomiteen er overbevist om at de som er foreslått, er de som kan gjøre denne jobben på en best mulig måte, sa Hjort. •

– Saksomfanget var enormt. Det var snakk om tretti tusen sider med dokumenter, fortalte Stian Kristiansen og Stian Trones Bråstein. Foto: Ole Berg-Rusten / NTB

Aktivt forsvar frifant klienten

Som forsvarere i Birgitte Tengs-saken, der et DNA-funn på Birgittes strømpebukse var påtalemyndighetens eneste håndfaste bevis, måtte Stian Trones Bråstein og Stian Kristensen kjempe mot motvillige faginstanser for å skaffe seg avgjørende kunnskap.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

”Da vi begynte å dukke ned i fagkunnskapen, var det på mange måter revolusjonerende for oss.

Da deres klient i desember 2023 ble frifunnet for drapet i Gulating lagmannsrett (LG-2023-35039), fikk påtalemyndigheten hard medfart: Politiet og påtalemyndigheten hadde gått i en bekreftelsesfelle, mente domstolen. Hele tiltalen var bygget på nye DNA-analyser som ifølge retten ikke beviste noe som helst.

I en sesjon om uskyldspresumsjonen og aktivt forsvar på representantskapsmøtet i Advokatforeningen, fortalte de to erfarne forsvarerne, som begge er partnere i Adius i Stavanger, om grepene de tok som førte til at politiets bevis raknet.

– Vi forstod tidlig at vi måtte lære oss så mye som mulig om DNA. Det er ofte den gjengse oppfatningen hos en dommer at om du har DNA, så har du gjerningspersonen. Da vi begynte å dukke

ned i fagkunnskapen, var det på mange måter revolusjonerende for oss. Vi forstod tidlig at her var det tatt sjumilssteg de siste årene. Essensen er at DNA kan finnes på steder der du aldri har vært. Det kan smitte i luft, sa Stian Trones Bråstein.

Men å skaffe informasjonen viste seg å bli vanskelig. De to forsvarerne tok kontakt med Oslo universitetssykehus (OUS), som har den beste DNA-kompetansen i Norge.

– Vi ba om hjelp til å kunne drive et aktivt forsvar. Vi forklarte dem at vi hadde behov for en slags ABC i DNA, og ga uttrykk for at vi ikke var på jakt etter saksspesifikk informasjon, men ønsket å forstå hva Y-kromosom, X-kromosom er, og så videre er.

HENVIST TIL Q & A

Men OUS var negative; de svarte at de forstod behovet, men at de ikke kunne hjelpe, forteller Bråstein.

– De foreslo at vi kunne skrive inn spørsmål på deres åpne spørsmål og svar-sider på nett, slik at alle kunne se spørsmålene.

Ti minutter etter at forsvarerne hadde vært i kontakt med universitetssykehuset, ringte påtaleansvarlig i saken.

– Vi hører at du har kontakt med OUS, sa de. Sykehuset hadde altså ringt politiet og varslet om at vi hadde tatt kontakt. Det provoserte meg noe helt voldsomt, for meg ble det et spørsmål om likhet for loven. Vi hadde dokumenter som viste at

både politiet og påtalemyndigheten hadde vært på møter et titalls ganger med OUS og i Nederland for å drøfte metoder, og vi trengte den samme informasjonen som de hadde fått, sa Bråstein.

Tette bånd blant DNA-forskere gjorde situasjonen krevende.

– Som forsvarer er du avhengig av å få tak i de rette fagfolkene. Du kan ikke komme drassende med en «heksedoktor» som er uglesett av alle. Men hvem tør å kritisere hvem, hvem har hatt sensur for den og den doktorgraden? Det er internasjonalt et ganske lite miljø, sa Kristensen.

Etter mye om og men, klarte de to forsvarerne å finne ekspertise i Nederland. Nå er saken avsluttet og dommen rettskraftig.

DNA ER BLITT MER KOMPLISERT

– Jeg tilskrev OUS nå i vår og beskrev vår opplevelse. Jeg sa noe om hvordan jeg tenkte det burde være; at kompetansen må være tilgjengelig også for oss advokater. Jeg fikk et langt brev tilbake der essensen var at de jobber med nye rutiner, og at de er enige i at OUS også skal bistå advokater og forsvarerstanden, men at de må gjøre det innenfor taushetsplikten, sa Bråstein.

Før var DNA som bevis mye lettere å forholde seg til, mener de to.

– Tilbake i 2010 trengte man en mye større mengde DNA for å kunne bruke det som bevis. I dag er vi nede på enkeltcellenivå. Vi mennesker mister et sted mellom femti og fem hundre millioner celler hver dag. Ifølge en sakkyndig er teknologien nå så sensitiv, at du kan finne DNA i et rom fra en person som aldri har vært der. Du kan være bærer av DNA som stammer fra folk du har gått forbi på flyplassen, eller spist middag sammen med.

– Som advokater må vi være bevisste på at dette er en mulighet. •

OUS: Skal tilby veiledning til advokater

I svarbrevet fra OUS skriver sykehuset at Avdeling for rettsmedisinske fag (RMF) har et samfunnsoppdrag i å formidle vitenskapsbasert kunnskap til rettsapparatet, inkludert til advokater som utøver forsvarergjerningen.

«Vi ser at begrenset kompetanse innen rettsmedisinske fagdisipliner, f eks innen rettsgenetikk, kan utgjøre et rettssikkerhetsproblem», skriver advokat Arne Moland i svarbrevet. «Utviklingen tilsier at dommere, ansatte i politiet og i påtalemyndigheten og forsvarere bør og må opparbeide seg kunnskap om DNA-analyser / profiler og innsikt i hva som kan utledes av slike bevis. (...) Man må forstå ... hvilke usikkerhetsmomenter som ligger i slike bevis.»

OUS har etablert et samarbeid med JUS for å tilby kurs i rettsgenetikk. Sykehuset beklager at håndteringen av saken utviklet seg slik den gjorde.

Var alene om å mene at klienten var psykotisk

Mot sin klients uttrykte vilje, prosederte Unni Fries på at Philip Manshaus var psykotisk. Hverken aktor, de sakkyndige eller retten var enig, og dømte ham til 21 års forvaring.

Foto: Heiko Junge / NTB

Fire år senere er to nye sakkyndige oppnevnt av Gjenopptakelseskommisjonen kommet til at Manshaus var psykotisk da han i 2019 drepte sin søster og gikk til angrep på en moské. I mars ble saken besluttet gjenåpnet.

– Jeg mener at han var psykotisk i alle fall til og med hovedforhandlingen, og også var preget av sine vrangforestillinger en god stund etterpå.

Hun sa at hun var hos ham to-tre timer i uken i hele varetektsperioden.

– Jeg er ikke psykolog eller psykiater, men som forsvarer har jeg naturlig nok vært i kontakt med mange personer med personlighetsforstyrrelser. Å forholde seg til klienter med de personlighetsforstyrrelsene som vi ofte ser i straffesaker, gir meg en helt spesiell følelse som jeg gjenkjenner. Møtene med Manshaus ga meg aldri den følelsen, sa Fries, som er partner i Advokat Henjum i Oslo.

Underveis i oppdraget ble hun ganske sikker på at klienten var psykotisk.

– Det var mange opplysninger i dokumentene som tydet på at han kunne ha psykosesymptomer, men de sakkyndige mente at han hadde handlet som følge av politisk overbevisning, og de erklærte at de ikke hadde funnet holdepunkt for en alvorlig sinnslidelse. De mente det ikke var grunn til å mistenke at han hadde en psykoselidelse.

«JEG TROR DU HADDE RETT»

Etter at saken var avsluttet, hadde hun ikke kontakt med Manshaus på halvannet år, før han en dag ringte henne.

– Han sa «jeg tror du hadde rett». Omtrent en måned senere bla han innlagt på sykehus med alvorlige psykosesymptomer.

– Jeg opplever at Manshaus genuint er veldig lei seg for det han har gjort, og ikke står inne for de synspunktene han ga uttrykk for da handlingen ble begått, og under rettssaken etterpå. Alt ved ham er annerledes nå.

På vegne av Manshaus begjærte hun saken gjenopptatt i fjor.

Fries fikk mye motstand fra andre jurister i straffesakskjeden da hun bestemte seg for å gå mot sin egen klient og et samlet sakkyndigkorps.

– Men jeg var oppriktig overbevist om at jeg hadde rett, så jeg tenkte at det fikk stå sin prøve. Jeg mener at det prinsipielt er riktig å si fra i retten hvis jeg mener rettsstaten er i ferd med å begå et justismord. Jeg opplevde også å få støttende hilsninger fra andre advokater, og den støtten var god å ta med seg. •

Les om sesjonen om advokaters samfunnsansvar på side 47.

TEMA: PRO BONO-ARBEID

Slik jobber norske advokater pro bono

Pro bono-arbeid er ikke en vesentlig del av rettskulturen i Norge på grunn av fri rettshjelps-ordningen, ifølge en rapport. Advokatbladet har sett på omfanget av gratisarbeid i de tjue største advokatfirmaene i Norge.

TEKST: NINA SCHMIDT, KARI HEGSTAD og THEA N. DAHL

Den Washington-baserte organisasjonen PBI (Probono Institute), hvis mandat er å utforske og identifisere nye måter å gi juridiske tjenester til fattige og vanskeligstilte på, lagde i 2019 en rapport om pro bono-arbeid og muligheter i Norge.

Innledningsvis vises det til at Norge har vært en pådriver for å tilby gratis juridiske tjenester i århundrer.

«Den kongelige resolusjon av 9. september 1638 kunngjorde først å gi rettshjelp til alle de som ikke hadde råd, og siden den gang har Norge etablert et omfattende, statsstøttet rettshjelpssystem som er en av de best finansiert per innbygger i Europa», heter det i rapporten.

«Mye på grunn av Norges forankrede statlige støtte til rettshjelp, er pro bono-arbeid ikke utbredt eller en vesentlig del av rettskulturen i Norge. Imidlertid har Advokatforeningen historisk gitt pro bono- tjenester og omtrent en tredjedel av praktiserende advokater i Norge har hatt pro bono-klienter», heter det i rapporten.

TILSTREBER 50 TIMER

Like fullt arbeider norske advokater tusenvis av timer pro bono, viser Advokatbladets kartlegging.

— Pro bono-arbeid er viktig for norske advokater fordi vi er en privilegert gruppe som har kunnskap som kan komme samfunnet til gode. For mange firmaer er derfor gratisarbeid en viktig

del av verdigrunnlaget, sier partner Jan Fougner i Wiersholm.

Den amerikanske advokatforeningen ABA har i sine vedtekter tydelig formulerte forventninger til advokatenes pro bono-arbeid. Der heter det at «enhver advokat har et profesjonelt ansvar for å yte juridiske tjenester til de som ikke kan betale. En advokat bør strebe etter å yte minst femti timer med pro bono publico juridiske tjenester per år».

Enkelte stater krever flere timer, andre færre.

— Fra tid til annen publiseres lister over firmaenes bidrag. I Norge har vi ikke slike tydelige forventninger fra Advokatforeningen, og det er en mangel, sier Fougner.

For ni år siden spurte Advokatforeningen sine medlemmer om hvor mye de jobbet pro bono (Bransjeundersøkelsen 2015). Bare en fjerdedel av firmaene med elleve advokater eller mer, svarte at de hadde jobbet pro bono siste år. Om lag 35 prosent av alle advokatene som deltok i undersøkelsen, visste ikke om virksomheten de jobbet i, hadde jobbet pro bono eller ikke.

DAVID MOT GOLIAT

Advokatbladet har spurt de tjue største norske advokatfirmaene om hvorfor firmaene påtar seg gratisarbeid.

— Som advokater har vi ansvar for å bruke vår kompetanse til å påvirke samfunnet, særlig der det er behov for systemendringer og der ressursvake parter står mot staten eller andre sterke par-

Stephan L. Jervell,
MP i Wiersholm.

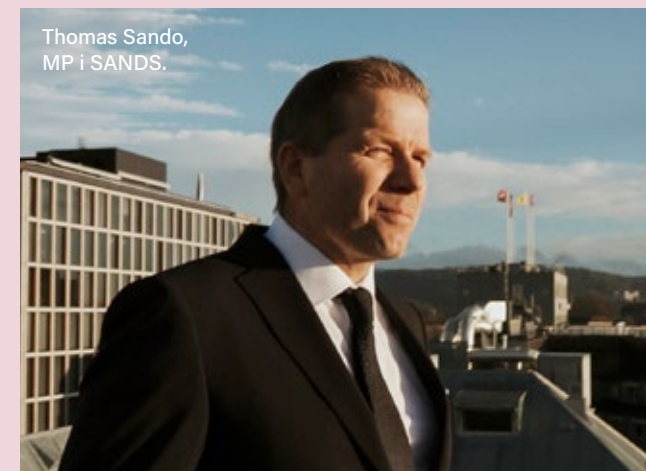
Thomas Horn,
partner i Schjødt.

Hanne Viktoria Kvalheim,
COO i Deloitte Advokat-
firma.

Thomas Sando,
MP i SANDS.

ter, sier partner og PhD Thomas Horn i Schjødt.

I 17 år har Schjødt samarbeidet med Norsk organisasjon for asylsøkere, NOAS.

— NOAS velger ut prinsipielle saker som Schjødt fører for domstolene, og vi legger alltid ned betydelig innsats i disse viktige sakene. Vi har blant annet ført saker om barn, politiske dissidenter, journalister, personer utsatt for fengsling og tortur, uholdbar praksis knyttet til såkalte «omgælsesekteskap» og vern for personer som har bidratt til forsvar mot brutale angrep fra IS, sier Horn.

Hanne Viktoria Kvalheim, COO i Deloitte Advokatfirma, forteller at firmaet har rettet sitt pro bono-arbeid blant annet mot trengende grupper innenfor rusfeltet og til Leger Uten Grenser.

— Det er en viktig del av vårt samfunnsansvar å bruke vår kompetanse til å støtte grupper som ikke har tilgang på våre tjenester gjennom ordinære prosesser. I tillegg er det en god måte for Deloitte Advokatfirma å skaffe gode læringsarenaer for våre yngre ansatte og advokatfullmektiger.

VINN-VINN

Managing partner Thomas Sando i SANDS ser på pro bono-arbeidet som en del av firmaets samfunnsansvar.

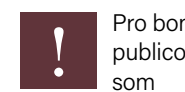
— Vi merker tydelig at pro bono-arbeidet skaper positivt engasjement blant våre medarbeidere, og at det har betydning for kandidatene som vurderer å søke seg til SANDS, sier han.

Også i Wiersholm opplever man at pro bono-arbeidet er viktig i rekrutteringen.

— Absolutt! Men også internt er erfaringen at de som har jobbet på pro bono-saker opplever det som svært givende å jobbe på noe utover det forretningsjuridiske, sier managing partner Stephan L. Jervell i Wiersholm.

Wikborg Rein ser pro bono-arbeidet som en vinn-vinn-situasjon ved at klienten får prøvd saken på pro bono-vilkår, mens fullmektigen får nødvendig prosedyrerfaring under kyndig veiledning av sin prinsipal, forteller COO, Heidi Skuterud.

— Vi ser en trend der nye medarbeidere generelt blir stadig mer opptatt av samfunnsansvar og bærekraft, inkludert pro bono-arbeid. Også i våre sluttsamtaler med traineer, er det flere som trekker frem arbeid med pro bono-saker som særlig meningsfylt. •

Pro bono publico, som

i Norge gjerne forkortes til pro bono, betyr «for allmennhetens beste». Mange ulike typer bedrifter arbeider pro bono, ikke bare advokatselskaper.

Pro bono week

I Storbritannia skal det fra 4. til 8. november 2024 for 23. gang arrangeres en pro bono-uke der advokatfirmaer, advokatforeninger, internadvokater og juridiske utdanningsinstitusjoner vil tilby gratis, juridisk hjelp til trengende personer.

Temaet for årets pro bono-uke er «The Power of Pro Bono», og fokuset vil rettes mot dem som er utestengt fra å få sin rett, hvordan pro bono-arbeid kan integreres i organisasjonen og i egen karriere, og hvordan teknologi kan gi økt tilgang til rettssystemet.

”
Vi ser en trend der nye medarbeidere generelt blir stadig mer opptatt av samfunnsansvar og bærekraft, inkludert pro bono-arbeid.

Pro bono-oversikt fra de 20 største

De omsetter for mellom 248 millioner og 1,7 milliarder kroner, og de aller fleste arbeider pro bono, viser Advokatbladets undersøkelse. Mengden varierer fra noen få timer til mange tusen timer pr. år.

TEKST: NINA SCHMIDT, THEA N. DAHL og KARI HEGSTAD

Advokatbladet har kontaktet de tjue største firmaene, basert på omsetning, og spurt om de jobber pro bono, hvor mange timer de har jobbet hittil i år og i fjor, hvem som er deres samarbeidspartnere, og om de påtar seg rettsaker pro bono, om hvorfor de jobber pro bono – og om gratisarbeidet påvirker rekrutteringen. De fleste firmaene har gitt oss grundige og utfyllende svar, så det du ser på disse sidene, er en sammenfattet versjon av informasjonen.

1

Schjødt

Omsetning 2023
1.713.122.147

Antall timer hittil i 2024:
ca. 1000 timer

SAMARBEIDSPARTNERE

NOAS
Prosedyre for domstolene.

Hjelpetelefon for ukrainske flyktninger
Over femti advokater har bidratt siden opprettelsen.

Miljøstiftelsen Zero
Regelverksutvikling på miljøområdet.

Annet
Saker om isolasjon, soningsvilkår, politi-arrester.

Motarbeidelse av diskriminering i skoleverket.

Bistand i EMD-sak om religionsutøvelse.

Fremmer kunnskap om menneskerettigheter.

Påtar seg prinsipielle saker, også for Høyesterett innen f eks barnevern og strafferett.

2

Wikborg Rein

Omsetning 2023
1.549.324.000

Antall timer hittil i 2024:
1200 timer, 2000 timer i fjor

SAMARBEIDSPARTNERE

Den norske Helsingforskomité
Juridisk analyse i rapport om MR-sanksjoner og rapport om sanksjonsregimet mot Russland.

Stine Sofies Stiftelse
Bistår med det juridiske grunnlaget i den årlige rapporten Barnas havarikomisjon.

NOAS
Prosederer utlendingsaker, også for Høyesterett. Fullmektiger prosederer under veiledning av erfarne advokater.

3

Thommessen

Omsetning 2023
1.532.537.160

Ikke oppgitt antall timer

SAMARBEIDSPARTNERE

Leger uten Grenser
Gir juridiske tjenester, der arbeid med testamenter er det viktigste. Har utviklet digital testamenterings-tjeneste for organisasjonen.

Oslo Pride
Bistår med juridiske tjenester.

Lex Mundi Pro Bono Foundation
Et globalt nettverk av ledende, uavhengige firmaer som jobber for å støtte sosiale entreprenører. Gir juridisk bistand til de som har positiv innvirkning på sine lokalsamfunn.

Big Enough Global + andre prosjekter
Organisasjonen jobber for økt mangfold. Bidro med juridiske råd i etableringen, og juridiske tjenester også i dag, og er vertskap for karrierenettverk for flerkulturelle.

4

BAHR

Omsetning 2023
1.225.365.648

Ikke oppgitt antall timer

SAMARBEIDSPARTNERE

HMM Helsehjelp Ukraina
Bistod ved etablering av stiftelsen og yter løpende juridisk bistand ved store anskaffelser, og på andre måter.

#ViTarAnsvar
Bidrar med undervisningsressurser i matematikk ved skoler i Oslo og Bergen.

HUB Ocean
Et offentlig/privat samarbeid for bærekraftig havforvaltning. Bidro ved etableringen og gir løpende rådgivning, og er Hub Oceans juridiske sekretariat og koordinator.

Trefadder
Trefadder tilbyr klimakompensering gjennom beplantning av norsk skog Bistod ved etableringen og gir løpende rådgivning.

Annet
Støtter også Partnership for Change, Paahjul, Stiftelsen VI og Young Ambassadors.

5

Wiersholm

Omsetning 2023
1.147.300.676

I 2023 og hittil i år cirka 6000 timer
I tillegg arbeider to studenter i 5 uker i mai/juni i et prosjektarbeid for Redd Barna.

SAMARBEIDSPARTNERE

Redd Barna
Ble for 5 år siden hovedsamarbeidspartner, avtalen nettopp fornyet for 5 år. Gir rådgivning etter behov.

NOAS
Fører årlig 8–10 saker for asylsøkere som står i fare for å bli kastet ut av landet.

Jusstudentenes Humanitæraksjon
Hovedsamarbeidspartner. Bidrar med forelesere i HumAk-ukene.

Kronprinsparets fond
Partner siden 2011. Gir juridisk bistand til fondet og ulike prosjekter fondet samarbeider med.

7

Haavind

Omsetning 2023
651.580.948

Antall timer hittil i 2024: Jobbet ca. 500 timer i 2023
I tillegg har mange ansatte bidratt ved Retts-senteret og Oslo Røde Kors.

SAMARBEIDSPARTNERE

Retts-senteret
Senteret gir fri rettshjelp til unge og sårbare. Gir juridisk veiledning og bistår med rekruttering og markedsføring.

Oslo Røde Kors
Var med å etablere familiesenteret i Urtegata i Oslo, bidrar med faglige foredrag m.m.

Annet
Retts-senteret, Studentforeningen CF og Haavind har et triangel-samarbeid som arrangerer retts-hjelp-hackaton og flere andre aktiviteter.

6

Simonsen Vogt Wiig

Omsetning 2023
686.472.379

Antall timer hittil i 2024: Arbeider fortløpende og i varierende grad

SAMARBEIDSPARTNERE

Amnesty Norge
Lager to utredninger om temaer definert av Amnesty; en om ansikts-gjenkjenning i politiet og en om AI-forordningen og utvalgte områder. Prosederer saker i retten, både fullmektigsaker og ordinært klientarbeid. Har i enkelte tilfeller dekket motparts sakskostnader.

8

EY

Omsetning 2023
638.931.306

Antall timer hittil i 2024: Har ikke et eget pro bono-program i advokatselskapet, men selskapet bistår på kryss og tvers av fagområder

SAMARBEIDSPARTNERE

Prosjektet Amplifier er en del av EY Ripples, der målet er å gjøre livet til én milliard mennesker bedre gjennom 2020-tallet. Fokuset er på bærekraft-prosjekter.

9

CMS Kluge

Omsetning 2023
637.157.962

Ønsker ikke å gå ut med konkret timetall

SAMARBEIDSPARTNERE

Flyktninghjelpen
Er en av hovedsamarbeidspartnere, gir pro bono-rådgivning både i Norge og utlandet. Hjelper mennesker på flukt med juridisk veiledning og råd.

Miljøorganisasjonen Zero
Faglig sparring om ramme-betingelser som fremmer grønn vekst, inkl fornybar energi, off. anskaffelser, EUs taksnomi og GDPR.

Annet
Har representert forbrukere utsatt for Bank-ID svindel, og Naturvernforbundet og Natur og ungdom i sak om dumping av gruveavfall i Førdefjorden. Skal til EFTA-domstolen.

11

Deloitte Advokatfirma

Omsetning 2023
637.157.962

Antall timer hittil i 2024: ca. 500 timer

SAMARBEIDSPARTNERE

Leger uten Grenser
Avtale om pro bono-bistand verdt 500.000 kr pr. år. Primært bistand med testamentariske gaver.

Ferd Impact StartUp
Bidrar inn i akselator-programmet. Kursdag + rådgivning, f eks i GDPR og EUs taksonomi.

Gatejuristen, Barnas Jurist og Rettshjelpsfor-midlingen i Bergen
Juridisk bistand i tviste-saker, f eks saker om rettigheter i arv/uskifte, sak om erstatning for tapt barndom, sak om rettigheter mellom far og sønn.

10

SANDS

Omsetning 2023
634.625.379

Antall timer hittil i 2024: Har ikke fullstendig oversikt

SAMARBEIDSPARTNERE

Sandefjord Fotball Gatelag
Holder minimum to foredrag pr. år og yter et gitt antall timer bistand. Arrangerer også gatelag-cup. Gatelag er et tilbud for folk som sliter med rus og psykiske problemer.

Aafk Fortuna (kvinnefotballag fra Ålesund)
Et definert antall timer bistand pr. år.

12

Selmer

Omsetning 2023
574.856.797

Antall timer hittil i 2024: Et visst antall timer med partnere pluss bistand på ad hoc-basis

SAMARBEIDSPARTNERE

Den norske Helsingforskomité
Inntil 200 timer pr. år iflg avtale som ble inngått etter fullskala-invasjonen av Ukraina.

Fontenehus Norge og Oslo Øst
(se egen artikkel)

Annet
Bistår en rekke organisasjoner på ad hoc-basis.

13 Arntzen de Besche

Omsetning 2023
567.626.680

Antall timer hittil i 2024:
Setter av et betydelig
antall timer årlig

SAMARBEIDSPARTNERE

Har de siste årene særlig bistått med pro bono-rådgivning mot klima og miljø. Er medlem i Skift - Næringslivets klimaledere, et initiativ for å identifisere nye forretningsmuligheter på veien mot lavslippssamfunnet. Har bl a laget veileder og ti innkjøpsvettregler for grønne innkjøp, lansert tiltak for mer bærekraftig bygg- og anleggsbransje og mer bærekraftig matproduksjon. Et annet eksempel er samarbeid med Grønn Byggallianse og implementering av BREEAM-standarder i entreprisekontrakter.

14 Advokatfirmaet PwC

Omsetning 2023
543.022.000

Ca. 2500 timer fra
1.7.23 til 1.5.24

SAMARBEIDSPARTNERE

Har ingen aktive avtaler om pro bono-arbeid, men gjennomfører 10-12 rettssaker pr. år. Sakene er på no cure no pay-basis, og føres av advokatfullmektiger under veiledning.

15 DLA Piper

Omsetning 2023
391.615.252

Antall timer hittil i 2024:
695 timer,
1350 timer i 2023

Globalt 3 pro bono-partnere på heltid og 25 pro bono-advokater som totalt genererer rundt 230.000 timer pr. år. I Norden har hvert kontor en dedikert pro bono-partner

SAMARBEIDSPARTNERE

Kreftforeningen
Barnekreftforeningen
Care Norge
SOS Barnebyer
TV-aksjonen
Abler Nordic
Unicef
BUA
So Central
=Kaffe
UNHCR

I de fleste avtalene er antallet pro bono-timer tilpasset den enkelte organisasjon. I tillegg motas pro bono-oppdrag fra DLA Piper internasjonalt. Bidrar med kontraktsrettslig og arbeidsrettslig bistand, GDPR, personvern, bærekraftsrapporter, testamenter, opprettelse av stiftelse og NOAS domstolsprosjekt. (Se også egen artikkel.)

16 Kvale

Omsetning 2023
369.093.073

Antall timer hittil i 2024:
Ikke oppgitt

SAMARBEIDSPARTNERE

Har ikke inngått avtaler med veldedige organisasjoner eller andre om pro bono-arbeid.

17 KPMG Law

Omsetning 2023
361.076.000

Antall timer hittil i 2024:
Har ikke
nøyaktige tall

SAMARBEIDSPARTNERE

Utfører årlig en god del pro bono-arbeid, primært knyttet til sivile rettstvister, men har ingen formelle avtaler. Har startet en dialog innen barnerett, men ikke i havn.

18 Grette

Omsetning 2023
313.093.894

Antall timer hittil i 2024:
Bruker noen tusen
timer i året på tvistesaker

I år har vi bistått Barselopprøret med nærmere 100 timer, og over 600 timer i fjor.

SAMARBEIDSPARTNERE

Skiforeningen
Bistår ved behov.

Barselopprøret

Har opprettet intern arbeidsgruppe som bistår Barselopprøret med å spre kunnskap, politisk påvirkning m.m. Og bistått i tilsynssak etter svikt i fødselsomsorgen.

Annet

Bistår i en rekke mindre tvistesaker som føres i retten av advokatfullmektiger.

19 Hjort

Omsetning 2023
303.412.975

Antall timer hittil i 2024:
0 timer i 2024,
18 timer i 2023

SAMARBEIDSPARTNERE

Amnesty

Iflg avtale kan de bruke 100 timer, men har de siste årene benyttet mellom 9 og 35 timer. Bistår med rådgivning innen avtalerett, personvern, familie-arvskifte.

Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

20 Elden

Omsetning 2023
248.475.876

Antall timer hittil i 2024:
Ikke oppgitt

SAMARBEIDSPARTNERE

Spørsmålene synes stilt ut fra en forutsetning om at pro bono

er noe eget, særskilt på siden av den ordinære advokatvirksomheten. For oss som hjelper enkeltmennesker i hverdagen, er det ikke slik. Svært mye av det vi driver med har mer eller mindre innslag av pro bono. I svært mange saker der vi bistår klienter overfor forvaltningen, er det magre utsikter til salærdekning. Et vesentlig pro bono-element ligger i å ta saker der markedsmessig time-sats er 3000-4000 kr pr time, på offentlig betalte vilkår der det innvilges fri sakførsel. I saker med fritt rettsråd, dekker stykkprisene bare en liten del av det nødvendige arbeidet.

Gry Rohde Nordhus
arbeider med
kommunikasjon i større
selskaper og konsern.

Omdømme-
ekspertens 3 råd

Advokatbransjen har et middels godt omdømme, ifølge en måling gjort av kommunikasjonsbyrået Apeland. Seniorrådgiver Gry Rohde Nordhus har tre råd til advokatfirmaer som vil lykkes med sitt pro bono-arbeid.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Kommunikasjonsbyrået Apeland har arbeidet med omdømmeanalyse i en årrekke, og gjorde i fjor høst en måling av advokatbransjens omdømme, forteller Gry Rohde Nordhus.

Hun har selv jobbet som markeds- og kommunikasjonsansvarlig i Wikborg Rein.

Undersøkelsen ble gjennomført blant et representativt utvalg av befolkningen, og målte omdømmet til bransjen som helhet, og ikke til de enkelte advokatfirmaene. Skalaen gikk fra 0-100, hvor et godt omdømme scorer fra 65 og oppover. Advokatbransjen fikk en score på 59, og har dermed et middels godt omdømme blant folket, sier Nordhus.

Hennes hypotese er at den middels gode omdømmescoren

Ikke minst kan advokatfirmaers fokus på pro bono være avgjørende for å rekruttere og beholde klienter.

Strategi-tips til
advokatfirmaer

1. Sørg for at verdigrunnlaget er på plass, og at interessen for det aktuelle pro bono-arbeidet er genuin og forankret i forretningsstrategien. Hvis det ikke er ekte, er sannsynligheten stor for at det gjennomskues.

2. Velg ett eller maks to områder man begrenser pro bono-arbeidet til. Det kan være alt fra menneskerettigheter til barnearbeid og skeives rettigheter, for å nevne noe. En slik tilspising gir firmaet en tydeligere profil, og det gjør det enklere å sikre et samsvar med strategi og verdier. Man kan selvsagt jobbe med flere ulike organisasjoner innenfor det valgte feltet, men det er viktig å ta et felles standpunkt om hva man står for, og posisjonere seg deretter.

3. Finn gode historier om hva pro bono-arbeidet betyr for de som mottar den juridiske bistanden. Det kan fort fremstå usympatisk om firmaet skryter av seg selv og sin egen godhet, så da er det bedre om det samme budskapet får komme frem gjennom historier formidlet fra de man har hjulpet.

kan skyldes advokatfirmaenes valg av målgrupper for egen markedsføring.

De fleste advokatfirmaer er veldig opptatt av å opparbeide og opprettholde et godt omdømme blant klienter, studenter og samarbeidspartnere, mens færre ressurser settes av til omdømmebygging blant resten av befolkningen.

LØNNER SEG

Jeg vet fra min tid i advokatbransjen at dette er en yrkesgruppe som er veldig opptatt av pro bono-arbeid. Mange rekrutterer nok godt på det, for det er ikke uvanlig at unge mennesker verdsetter arbeidsgivers samfunnsansvar og mulighetene for å jobbe med noe som oppleves meningsfullt. I tillegg er mange advokatfirmaer klar over egne privilegier, og har derfor genuine ønsker om å gi noe tilbake til samfunnet, sier Nordhus.

Gjennom pro bono-arbeid kan ansatte få innblikk i viktige perspektiver både fra mennesker og fra organisasjoner, man kan bygge relasjoner i lokalsamfunnet og oppleve personlig utvikling på områder man vanligvis ikke utfordres så mye på, påpeker hun.

Ikke minst kan advokatfirmaers fokus på pro bono være avgjørende for å rekruttere og beholde klienter. Stadig flere aktører i næringslivet stiller denne typen krav, så også for konkurranseedyktighetens skyld vil det nok lønne seg å ta samfunnsansvaret på alvor. •

I DLA Piper jobber alle pro bono – inkludert managing partner

– Man får stort sett den atferden man stimulerer til selv. Det skal ikke være noen unntak og alle må bidra, sier Kjetil Haare Johansen.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

De siste årene har DLA Piper Norway merket en endring i rekrutteringsprosesser. Nye medarbeidere er nemlig i langt større grad opp-tatt av å jobbe i et firma som drives av mer enn jakten på penger, og spørsmål om verdier, samfunnsansvar og engasjement utover egen virksomhet, har nå fått en sentral plass allerede i første intervju.

Dette, i kombinasjon med at firmaet har bygget større muskler og dermed har mer ressurser til å bruke på samfunnsengasjement, har gjort pro bono-arbeid til en viktigere og større del av advokatvirksomheten.

– Mange har valgt å studere juss fordi de ønsker å skape endring, og det er stor forskjell i hvilke kriterier som legges til grunn når unge skal velge arbeidssted sammenliknet med tidligere. Faktisk er en av våre mest populære stillinger et trainee-opphold hos Unicef, hvor vi betaler lønnen og finner kandidater, mens selve arbeidet utføres i hjelpeorganisasjonen, forteller HR-sjef Christine Lykka.

Dette betyr riktig nok ikke at DLA Piper Norways pro bono-engasjement er ferskt. Det betyr bare at det har vokst i omfang.

– Heldigvis kommer de unge med nye krav og det utfordrer oss. Det er ganske stor forskjell på advokatbransjen i 2024 og 2004. Overordnet til det bedre, supplerer managing partner Kjetil Haare Johansen.

VIL VÆRE MER ENN AKER BRYGGE

Å arbeide pro bono minner en på hvorfor man ble advokat i utgangspunktet, mener Johansen.

– Bare slips, dress, jobb og skatt er kjedelig. Pro bono gir spennende muligheter, og en anledning til å løfte blikket. Vi ser at det skaper stolthetsfølelse. Vi er et verdifokusert selskap. Vi skal være støttende og samarbeidende, og vi skal våge

å være ekstraordinære.

Pro bono-arbeidet henger på disse verdiene, sier han.

For Johansen er det viktig å være noe mer enn «kun» en Aker Brygge-advokat.

– Gjennom pro bono kommer vi i kontakt med mange andre type problemstillinger enn det vi typisk jobber med, og så er det en del av rådgivningen som ligger

innenfor det klassiske vi vanligvis holder på med. Man får en fin bredde i det.

1350 TIMER

Globalt har DLA Piper en egen avdeling

– Vi prøver å skape forståelse og kjennskap til at vi fokuserer på mer enn bare de fakturerbare timene. Vi snakker om dette engasjementet i alle sammenhenger hvor vi skal presentere oss selv som firma, forteller Toril Bendiksvoll, Kjetil H. Johansen, Rajvinder S. Bains og Christine Lykka.

kun dedikert til pro bono-arbeid. I Paris og Roma sitter til sammen tretti advokater og partnere som arbeider med og fordeler oppdrag mellom de ulike kontorene selskapet har rundt i verden.

For den norske delen av virksomheten, DLA Piper Norway, bygger gratisinnsatsen på en blanding av en nasjonal og internasjonal policy. Istedenfor å ha en egen avdeling, er alle ansatte og partnere med i «poolen» som håndterer pro bono-spørsmål. I fjor bistod selskapet med 1350 pro bono-timer. Da Advokatbladet var på besøk, lå timeantallet på 700 så langt i år.

– Det er viktig at det er et fellesskapsprosjekt og et kontinuerlig arbeid. Før var det en liten gruppe medarbeidere som engasjert seg. Nå gjelder det

alle. Når vi mottar pro bono-spørsmål, blir problemstillingene vurdert og fordelt etter kunnskap og interesse hos medarbeiderne. I tillegg melder folk seg frivillig. Vi holder god oversikt slik at vi kan bistå med riktig kompetanse der det trengs, og alt pro bono-arbeid registreres på lik linje med vanlige oppdrag, forteller ansvarlig pro bono-partner, Rajvinder Singh Bains.

«Poolen» inkluderer også managing partner.

– Man får stort sett den atferden man stimulerer til selv. Man må sette fokus på det og det må få et meningsinnhold. Jeg mener man som managing partner har større gjennomslagskraft hvis man går foran som eksempel. Derfor jobber jeg også pro bono, sist nå i innværende må-

ned. Det skal ikke være noen unntak og alle må bidra, sier Kjetil Haare Johansen.

Selv husker han spesielt godt en jobb han gjorde for Kirkens Bymisjon, da de for noen år tilbake fikk pålegg fra Mattilsynet om å stenge et av organisasjonens serveringssteder for vanskeligstilte fordi det ble servert mat som hadde gått ut på dato eller var nær utløpsdato.

– Å få snudd det vedtaket var veldig gøy.

– KREVER MER ENN BARE TIMER

I dag har DLA Piper Norway rundt ti samarbeidspartnere nasjonalt: Kreftforeningen, Barnekreftforeningen, Unicef, SOS Barnebyer, Abler Nordic, BUA, Care Norge, TV-aksjonen, SoCentral og =Kaffe.

– Internasjonale oppdrag, som eksempelvis bistand til Ukraina, kommer i tillegg, forklarer business manager, Toril Bendiksvoll.

Samtlige av organisasjonene har advokatfirmaet samarbeidet med lenge, og ganske nylig ble alle avtaler fornyet. Bistanden dreier seg både om juridisk rådgivning og prosess. Eksempelvis var noen DLA Piper-advokater i retten med en asylsak tidligere i vår.

– Vår tanke er at vi skal levere råd og hjelp på en måte som gjør at organisasjonene vi bistår skal kunne bruke ressursene sine på det de faktisk arbeider med. Vi prøver å være noe mer enn bare en jussleverandør, men faktisk en reell samarbeidspartner. Det krever mer enn bare timer. •

EN ETTERMIDDAG PÅ ADVOKATVAKTEN

– Her har det aldri vært penga som rår

«Hvor mange justismord må til for at staten innser at vi har et rettssikkerhetsproblem i Norge?». Advokatbladet er med når fire advokater tilbyr gratis rettshjelp til en liten skare av Oslos innbyggere.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Det er 16. mai og gradestokken pusher tjuufem grader i hovedstaden. Klokka er nesten fire, og det bruser i bygryta av folk og fe på farten. På samme tid, på et lite venterom i Skippergata, sitter et knippe mennesker med hver sin kølapp i hånden. En av dem i penskjorte med PCen i fanget. En annen i armkroken til kjæresten sin. Ringelyden piper fra porttelefonen. «Advokatvakten – kom inn!».

Helt siden 1992 har Advokatforeningen forsøkt å ta hånd om deler av det udekkede retthjelpsbehovet blant befolkningen. Ikke alle har råd til advokat, og de færreste har rett til å få advokatregningen dekket av staten. Noen av dem som havner mellom stolene, velger å søke hjelp hos en av de 36 advokatvaktene i landet.

Tilbudet i Skippergata er populært. Hver torsdag mellom klokka 16 og 18 kan hvem som helst legge problemene sine frem for en av de frivillige advokatene som er på vakt.

Denne ettermiddagen er fire advokater på plass i hvert sitt glassbur. Advokatbladet er flue på vegen.

«NÅ MÅ DU GÅ»

Ut fra et av rommene kommer en kvinne som har sittet på venteværelset siden dørene åpnet halv fire. Hun haster forbi mens Halvor Frihagen vinker oss inn.

Bjørn Getz sier han ikke blir overrasket om det etter hvert blir enda vanskeligere å få advokater til å stille opp som frivillige på Advokatvakten.

– Det var et krevende møte, begynner han, og beskriver samtalen han nettopp avsluttet.

– Hun ønsket å ta opp en god del ting med meg som ligger utenfor min kompetanse å kunne hjelpe henne med. Selv om jeg gang på gang påpekte at det ikke var innenfor vårt fagfelt å vurdere, så godtok hun ikke svarene mine. Etter hvert ble jeg tydeligere og tydeligere, og til slutt var jeg faktisk nødt til å be henne gå. Selv da ga hun seg ikke.

– Hva var det hun ba om hjelp med?

– Hun hadde blitt utsatt for tyveri på arbeidsplassen sin. Det finnes en ordning hvor staten i noen tilfeller kan gi erstatning for ansattes tap i slike situasjoner, så jeg fikk sendt henne en lenke til den aktuelle forskriften som begrunner kravet hennes. Jeg fortalte hva hun skulle gjøre og hvor hun skulle henvende seg, så noe fikk jeg i hvert fall hjulpet henne med, forteller Frihagen.

TJUE ÅRS FARTSTID

Han har vært med i Advokatvakt-ordningen i mer enn tjue år, og begynte å påta seg vakter like etter

at han ble fullmektig i Advokatfirmaet Andersen & Bache-Wiig.

– Det er egentlig advokater, og ikke fullmek-tiger, som skal være her. De gamle lokalene til Advokatvakten lå rett over gata fra vårt kontor, så innimellom, hvis de slet med frafall og ingen bakvakter kunne stille, hendte det at de ringte oss og spurte om noen kunne komme. Så da løp jeg over gata og bidro der jeg kunne, mimrer han.

I begynnelsen håpet han at vaktene ville bidra til å øke klientporteføljen. Nå er porteføljen mer enn stor nok, men Frihagen er her fremdeles.

– Det beste med denne jobben, er at jeg kan

”

Det beste med denne jobben, er at jeg kan starte hvert møte med å si «hva kan jeg hjelpe deg med?». Det er jo det som er det fine – å kunne hjelpe folk.

Advokatvakten holder til i Skippergata 23, i samme hus som Jussbuss, JURK og Gatejuristen.

starte hvert møte med å si «hva kan jeg hjelpe deg med?». Det er jo det som er det fine – å kunne hjelpe folk. I tillegg synes jeg det er et viktig sosial-politisk tiltak å sikre at folk med rettshjelpsbehov, får behovet sitt dekket. De aller fleste som kommer innom har et helt fornuftig rettshjelpsproblem, og da er det givende for meg å kunne peke dem i riktig retning.

JUSSBUSSE I FORKLEDNING

Det er den samme lidenskapen som har ført Ram-miya Arumugam til Advokatvakten denne ettermiddagen i mai. Til vanlig jobber hun med transaksjoner i Selmers M&A-avdeling, men én kveld annenhver måned byttes forretningsklientene ut med Peder Ås og Marte Kirkerud.

– Jeg jobbet i Jussbuss for noen år siden, og da jeg senere beveget meg inn i forretningsjussen, merket jeg et savn etter den typen klienter jeg hadde som saksbehandler. På Advokatvakten får jeg treffe mennesker som for eksempel behøver hjelp til å håndtere vedtak de har fått fra offentlige etater, eller som ønsker råd i forbindelse med arbeidsrettskonflikter eller i møte med ulike mak-tapparater. For dem betyr det så mye å få hjelp, og av meg kreves det så lite å gi den.

Fra Selmers side har interessen for Advokatvakten blitt ønsket velkommen, og hun får pause de to timene hun deltar, forteller Arumugam.

– Jeg rekrutterer ingen klienter herfra, naturligvis, men for meg er det viktig å bidra uansett. Jeg synes det er synd at man ikke har en offentlig ordning som kan hjelpe de som ikke er innenfor inntektsgrensene for fri rettshjelp. Gapet er stort fra dét nivået og til de som faktisk har råd til advokat. Ideelt sett burde det ikke være nødvendig med pro bono-tjenester som dette for å veie opp.

– Heldigvis gir det meg så mye personlig å kun-

»

Det er ikke uvanlig at klientene som oppsøker Advokatvakten for hjelp, serverer problemstillinger innen fagområder som Halvor Frihagen jobber mye med til vanlig. Det kan dreie seg om alt fra arverett og utlendingsrett, til barnevern- og familierett, for å nevne noe.

Kristine Berge er en av studentmedarbeiderne i Advokatforeningen som bidrar til å holde liv og system i Advokatvakt-ordningen i Oslo.

ne å bidra, så jeg føler meg heldig som får lov til å gjøre det, understreker hun.

MAGERT FORLIK > FET PROSESS

I motsetning til Arumugam, har Fredrick Andersen på naborommet rekruttert et lite knippe klienter i løpet av sin tid på Advokatvakten.

Noen god butikk er det derimot ikke, erkjenner han. — Målt opp mot medgått tid, er det ingen sum å snakke om. Det kreves en annen motivasjon enn penger for at man skal holde på med denne typen arbeid.

— Hva er din motivasjon, da?

— Jeg liker å hjelpe andre. Og jeg synes det er givende å kunne bidra til å senke terskelen for å oppsøke advokat med et problem. Faktisk vil jeg si at det er interessen min for konfliktløsning som er selve grunnlaget for at jeg er advokat.

Paradoksalt nok, forteller Andersen at han alltid har vært konfliktsky.

— Ifølge Thorvald Stoltenberg var det å være konfliktsky en veldig god egenskap hvis du skal løse konflikter. Jeg traff han en gang i forbindelse med fremleggelsen av en NOU, og da sa han at «det skal du være stolt av Fredrick, at du er konfliktsky, for det vil hjelpe deg ut av mange konflikter».

Når noen kommer innom med klage på naboens høye hekk, vet Andersen hva han skal gjøre.

— Det lønner seg som regel å finne en grei løsning, fremfor å gå til sak mot naboen. Med mindre

du ønsker et vondt år resten av livet, da. Jeg lærte meg en læresetning ganske tidlig, nemlig at «det er bedre med et magert forlik, enn en fet prosess». Den fete prosessen er det bare advokaten som tjener på.

Det beste med det hele, er å komme hjem på kvelden med følelsen av at man har gjort en god jobb for noen, forklarer han.

— Det er ikke her penga rår, men det er her jeg vil være. Neste år blir jeg sytti, og jeg har overhodet ikke tenkt å gi meg. Jeg gleder meg til å gå på jobb hver eneste dag, og det samme sier kona mi som er 81, og som også jobber som advokat. Så vi holder på, da.

FORETREKKER IDEALISTENE

Heller ikke advokat Bjørn Getz kan skryte på seg noen avkastning etter tiden han har lagt ned på Advokatvakten.

— Jeg har flere ganger fått høre at jeg ikke er noen forretningsmann, humrer han.

— Det er ikke her man gjør de store penga som advokat, sier Fredrick Andersen, som har jobbet på Advokatvakten siden ordningen ble etablert på starten av 90-tallet. Både Andersen og Rammiya Arumugam beskriver en lidenskap for å hjelpe enkeltmennesker som drivkraft bak frivilligheten.

Her finner du Advokatvakten

Asker, Askim, Bamble, Bærum, Bergen, Drammen, Drøbak, Eidsvoll, Finnsnes, Fredrikstad, Gjøvik, Halden, Hamar, Harstad, Hobøl, Horten og Holmestrand, Hvaler, Hønefoss, Kristiansand, Larvik, Lillehammer, Lillestrøm, Mandal, Moss, Oppegård, Oslo, Porsgrunn, Sandefjord, Skien, Sortland, Stavanger, Tønsberg, Tromsø, Trondheim, Ullensaker og Vestby.

Les mer på advokatenhjelperdeg.no/advokatvakten

TO SKJEBNER PÅ ADVOKATVAKTEN

To av ettermiddagens klienter, en kvinne og en mann, sier seg villige til å fortelle Advokatbladet om sine ærend på Advokatvakten. Begge ønsker å være anonyme.

KVINNEN:

— Jeg står i en konflikt med arbeidsgiver. Jeg har vært kronisk syk i flere år, og nå opplever jeg at de forsøker å skvise meg ut. Vi har fått en ny sjef som er veldig opptatt av å kutte kostnader – og nå vil de også kutte meg, virker det som. Jeg opplever at ting jeg har fortalt og vært åpen om i medarbeidersamtaler, blir brukt mot meg, og jeg har nå blitt innkalt til et drøftingsmøte med ledelsen. Det var lite informasjon å hente fra innkallelsen, men jeg antar at de ønsker å diskutere en eventuell oppsigelse. Hva den i så fall skal baseres på, aner jeg ikke. Derfor tenkte jeg det ville være fornuftig å snakke litt med en advokat om hva jeg har i vente og hva jeg bør forberede meg på.

— Jeg gjorde litt research, og fant ut at Advokatvakten tilbyr gratis rådgivning. Det er et supert tilbud, og jeg ble tatt så godt imot her. Jeg er delvis ufør, og trenger pengene jeg får gjennom den lille stillingsprosenten jeg har. Og så handler det litt om det psykiske også – det å ha en jobb å gå til. Etter samtalen med advokaten føler jeg meg mye bedre forberedt til møtet med arbeidsgiver, så jeg er veldig taknemlig for hjelpen jeg har fått.

MANNEN:

— Jeg har over tid opplevd å bli trakassert av en bekjent som bor i samme bygg som meg. Det hele begynte med en barnslig krangel for ett år siden, og etter at hun flyttet inn i bygget har situasjonen eskalert. Som student har jeg ikke råd til å engasjere advokat for egen regning, så for meg var lettelsen stor da jeg oppdaget Advokatvakten.

— Advokaten jeg møtte var veldig engasjert og rett på sak. Han konkluderte med at personens oppførsel overfor meg kan utgjøre grunnlag for en politianmeldelse av det som etter loven defineres som hensynsløs atferd. Umiddelbart tenkte jeg at «så klart jeg vil anmelde», men jeg blir jo selvsagt litt redd for retaliering – noe som ikke er usannsynlig, slik jeg kjenner vedkommende. Vi får se hva jeg ender opp med å gjøre. Uansett setter jeg enormt stor pris på at jeg fikk så god hjelp til å finne ut av hvilke muligheter jeg har.

I likhet med Andersen, har han påtatt seg vakter helt siden oppstarten i '92. Advokatvakten har endret karakter siden den gang, minnes han.

— I begynnelsen var konseptet at vi skulle avdekke hva problemet var, og ikke nødvendigvis løse det. Ofte vet ikke folk selv om problemet er juridisk, sosialt, psykisk eller medisinsk, så vår oppgave ble derfor å henvise dem til riktig fagfelt som kunne gi den hjelpen de trengte.

— I dag kommer flesteparten inn med ferdigtygget juss, og med ønske om en second eller third opinion. Noen vil at vi skal skrive brev og søknader for dem, men det er jo ikke slike oppgaver vi påtar oss her, forklarer Getz.

Hvis han vurderer at klienten har et reelt juridisk problem, men at det ikke kan løses innenfor den halvtimen de har til rådighet på Advokatvakten, hender det at han henviser klienten videre til en advokat eller et advokatfirma.

— Jeg liker å henvise til de mer idealistisk motiverte advokatene, og ikke til de som jager timer som haier, poengterer han.

— HVOR ER MENNESKELIGHETEN?

— Identifiserer du deg selv som en av disse idealistisk motiverte?

— Jeg var veldig idealistisk som ung, men jeg må vel innrømme at jeg ikke har den samme gnisten for dette nå, som den jeg hadde. Jeg har flere ganger vært inne på tanken om å avslutte frivillighetsar-

beidet, men så er det jo viktig at noen gjør dette, da.

Pro bono-arbeidet som gjøres «på bakken» er noe flere ville hatt godt av å få et personlig innblikk i, mener han.

— Jeg synes dommere, og særlig høyesterettsdommere, burde vært innom denne delen av advokatvirksomheten før de går til domstolene, for å få dannet seg et riktig bilde av hvordan virkeligheten der ute faktisk er. Av og til gjør jeg meg noen refleksjoner over menneskeligheten, eller mangelen på den, i Høyesteretts behandling i enkelte saker. Innimelom blir jeg sjokkert. Noen vil sikkert si at «Bjørn, du må ikke være så blaut», mens andre kan være enige.

Getz legger heller ikke skjul på at han er skuffet over politikerne.

— Når du tenker over hvor mye pro bono-arbeid som utføres av norske advokater, samtidig som domstolene — med hurrarop fra Justisdepartementet — kutter salærene våre, så er det enorme beløp vi sparer staten for. De tar rett og slett ikke vare på rettssikkerheten her i landet. Hvor mange justismord har vi ikke fått rullet opp nå? Og hvor mange flere må til før de ser problemet?

— Så, ja, det er mange gode grunner for å jobbe som advokat og for å fortsette å stille opp på Advokatvakten. Det er ikke for å hjelpe staten at jeg gjør det, men for å hjelpe mennesker som staten selv ikke prioriterer å hjelpe. •

ADVOKATFORENINGEN MED NYTT PRO BONO-PROSJEKT

– Tilbakemeldingene jeg får fra folk som jobber pro bono, er at de synes det både er givende og morsomt. Alle bør vi forsøke å bidra i samfunnet vårt, og for advokater er pro bono en fin mulighet, sier Merete Smith. Foto: Tore Kristiansen, VG / NTB

Samarbeider med rettshjelpstiltak og advokatfirmaer for å ta forvaltningssaker og saker som trenger rettslig avklaring til domstolene. – Ønskemålet er at dette skal bli et permanent tilbud, sier Merete Smith.

TEKST: NINA SCHMIDT

Formålet med Advokatforeningens nye pro bono-prosjekt er tredelt, forklarer generalsekretær Merete Smith.

– Vi skal først og fremst hjelpe dem som ikke har råd til å gå til advokat, og som ikke innfrir vilkårene for fri rettshjelp. For det andre håper vi å få flere forvaltningssaker inn til domstolene. Domstolkommisjonen viste at forsvinnende få forvaltningssaker – særlig de som gjelder sårbare grupper – blir prøvet i domstolene. Videre ønsker vi å bidra til at advokatfullmektiger får prosedyrerfaring, sier Smith.

Hun understreker at prosjektet ikke bare skal omfatte forvaltningssaker, men også andre type saker.

– Fordi rettshjelpsordningen ikke er god nok, er det en del saker som ikke kommer inn til domstolene, som burde ha

vært der. Frykten for å måtte betale motpartens saksomkostninger ved tap holder nok også mange borte fra rettsapparatet.

Advokatforeningen har inngått et samarbeid med flere rettshjelpstiltak som skal henvise saker til prosjektet. Disse er Jussbuss, JURK, Jusshjelpa i Nord-Norge, Gatejuristen, Jussformidlingen, Rettshjelpssentralen og Kontoret for fri rettshjelp.

Ifølge retningslinjene som hovedstyret har vedtatt for prosjektet, kan rettshjelpstiltakene henvise både sivile saker og straffesaker.

EGEN SILINGSKOMITÉ

– Vi ønsker i utgangspunktet ikke å ta saker som står mellom to privatpersoner. Målsetningen er å gi bistand til en privatperson som er i tvist med en større aktør, for eksempel staten, kommunen, arbeidsgiveren eller huseieren, sier Smith.

Sakene som henvises behandles av en silingskomité som skal vurdere om sakene er prosedable. I vurderingen inngår muligheten for å vinne frem, betydningen av saken for parten, og om spørsmålet er av prinsipiell interesse utover selve saken.

Silingskomiteen består av generalsekretæren, to tillitsvalgte advokater og en av lederne i et av rettshjelpstiltakene som er med i ordningen.

Saker som slippes inn i prosjektet, fordeles av silingskomiteen til de advokatfirmaene som er med, foreløpig er det Thommessen, Wikborg Rein og Wiersholm.

DEKKER SAKSOMKOSTNINGER VED TAP

Firmaet som påtar seg saken, må gjøre det pro bono. Dersom klienten taper saken, skal Advokatforeningen dekke motpartens saksomkostnader, dersom retten tilkjenner dette.

– I saker der klientene tilkjennes saksomkostninger, skal disse gå inn i prosjektet. Håpet er at vi skal gå i pluss; at vi vil vinne oftere enn vi taper. Vi håper at dette skal fungere bra, og bli et permanent prosjekt, sier Smith.

Foreløpig har silingskomiteen videresendt to saker til advokatfirmaene; en sak om tilbakebetaling av stønad fra NAV, og en inkassosak som synes å være foreldet, men som likevel kreves inn.

Advokatforeningen drev i nærmere sju år et aksjons- og prosedyreprosjekt som ga fri sakførsel til utlendinger og asylsøkere som ønsket å prøve lovligheten av UNEs vedtak. 1755 vedtak var gjennomgått, og 71 saker henvist til rettslig prøving da prosjektet ble avsluttet i 2013. Prosedyregruppen fikk medhold eller omgjøring av UNEs vedtak i cirka sytti prosent av sakene. •

”
Vi skal først og fremst hjelpe dem som ikke har råd til å gå til advokat, og som ikke innfrir vilkårene for fri rettshjelp.

Hjelper de små mot de store

Da han sluttet i Schjødt for å starte sitt eget firma, bestemte han seg for å ta samfunnsansvar ved å jobbe pro bono, og ved å donere en bit av overskuddet til et godt formål. I fjor gikk pengene til innkjøp av en overvåkingsdrone i Ukraina.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Schjødt er et flott firma med veldig mange flinke og hyggelige folk, men jeg ønsket meg en litt annen balanse mellom jobb og privatliv, og var tiltrukket av ideen om å være helt selvstendig og min egen sjef, sier Ole Christian Hyggen.

Han er spesialisert innenfor kontraktsrett og entrepriser, og har også jobbet i Veidekke og i CMS Kluge. Da han for litt over tre år siden startet opp sitt eget firma på Aker brygge i Oslo, vedtok han retningslinjer om samfunnsansvar for virksomheten.

«Advokatfirmaet vil på jevnlig basis ta på seg pro bono-saker for privatpersoner eller ideelle organisasjoner som har liten eller ingen mulighet til å betale advokatkostnadene ved oppdraget», heter det der.

– Da jeg etablerte firmaet tenkte jeg både på hvordan jeg skulle profilere meg faglig, men også på hvilke verdier jeg ønsket å formidle. Pro bono-arbeid bør egentlig være en naturlig del av enhver advokatvirksomhet, synes jeg, og noe alle advokater bør gjøre. Vi har en kompetanse som folk og organisasjoner er avhengige av for å ivareta sine rettigheter gjennom rettssystemet, sier Hyggen.

LETT Å HJELPE

Den første pro bono-saken firmaet påtok seg, var for en ballettskole i Oslo.

– Skolen var i konflikt om leieavtalen med en eiendomsutvikler som etter min mening ganske kynisk utnyttet sin posisjon, tok en urimelig høy leie og tolket kontrakten feil. De hadde åpenbart behov for en advokat. Jeg bistår dem nå løpende ved behov. Det er lett for meg å gi den hjelpen.

En annen sak han har påtatt seg pro bono i utgangspunktet, er for et lite håndverkerfirma som han mener er utsatt for urimelig behandling fra en byggherre.

– Motparten holder tilbake ganske store beløp, så håndverkerfirmaet er kommet i en skvis, og har ikke råd til å bruke advokat. Saken står for Oslo tingrett, og er berammet over sommeren.

I denne saken har han utsikt til å få betalt hvis han vinner frem, forteller han.

– Dette er en form for no cure, no pay-sak, eller

slik advokater gjorde i gamle dager; man så an resultatet i saken før man fakturerte.

Felles for sakene han påtar seg pro bono, er at klienten er utsatt for urett fra en motpart som er mer ressurssterk, og at han er «ganske sikker» på at klienten har en god sak.

– Man må gjøre en vurdering av forholdsmessigheten ved innsatsen og forventet resultat. Men hvis du holder deg til fagområdet ditt, er det lettere å yte pro bono, for da ser du raskt om en sak har noe for seg eller ikke.

STØTTER UKRAINAS KAMP

I firmaets retningslinjer heter det også at én prosent av overskuddet skal gå til et veldedig formål.

– Det er ikke snakk om mye penger, kanskje fem til ti tusen kroner i året. De to siste årene har jeg gitt til Fritt Ukraina.

Organisasjonen ledes av stortingsrepresentant Peter Frølich (H), og samler inn penger til støtte for Ukrainas væpnede styrker.

– Slaget om Ukraina er noe av det viktigste som skjer nå, etter min oppfatning, og jeg synes at arbeidet som Peter Frølich og organisasjonen gjør, er beundringsverdig. De legger ned en utrolig innsats, og alle pengene går direkte til å kjøpe inn utstyr til Ukraina.

Da han overførte penger sist, fikk han en personlig e-post fra Frølich.

– Han takket for pengene, og sa at for dette beløpet kunne de kjøpe en avansert overvåkningsdrone. Det opplevdes meningsfylt.

Hyggen har i retningslinjene også spesifisert at firmaet ikke vil påta seg oppdrag for selskaper som ikke opptrer som en seriøs og ansvarlig samfunnsaktør, at miljøhensyn skal vektlegges i alle beslutninger i driften av firmaet, og at firmaet skal være medlem av Advokatforeningen, og underlagt foreningens krav til etterutdanning og etikk. •

– Det handler om å gjøre noe bra for samfunnet, sier advokat Ole Christian Hyggen.

”
Pro bono-arbeid bør egentlig være en naturlig del av enhver advokatvirksomhet, synes jeg, og noe alle advokater bør gjøre.

Åpner dørene for arbeidslivstrening

I to år har Selmer samarbeidet med Fontenehuset for å hjelpe mennesker med psykiske lidelser ut i arbeidslivet. – Som samfunnsaktør skal vi naturligvis bidra til omgivelsene, mener partner Thomas G. Michelet.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

” Vi gjør ikke dette for å «skinne». Samarbeidet er en måte å sette Selmers verdier ut i praksis på.

Da Sebastian Bolz Ebrahimian (29) var i tenårene, begynte han å få psykiske utfordringer. Særlig tvangshandlinger og sterke bekymringer preget hverdagen, og trivielle ting, som å rekke skolen i tide, ble vanskelig. Da han mistet faren sin som 19-åring, ble det verre.

Årene som fulgte var preget av utredninger, utallige psykologtimer og innleggelser. Han startet på studier, men fullførte ikke. Arbeidserfaring ble det lite av.

– Jeg levde et veldig begrenset liv. Jeg var deprimeret og paranoid. Jeg isolerte meg mye og slet med kommunikasjon, forteller han.

Dette til tross utviklet han en solid IT-kompetanse mer eller mindre på egenhånd. Hadde han ikke noe bedre å finne på, kunne han sette opp det samme datasystemet om igjen og om igjen. I dag er han 29 år og fast ansatt i IT-avdelingen til Selmer.

ARBEIDSFELLESKAPET

For å svare på hvordan han havnet der, må man skru tiden over tjue år tilbake. Da var Thomas G. Michelet, partner i Selmer, med på å stifte det første Fontenehuset i Oslo. I noen år var han styreleder før han gikk inn i styret til paraplyorganisasjonen Fontenehus Norge.

Fontenehuset tilbyr hjelp til mennesker med psykiske utfordringer som sliter med å delta aktivt i samfunnet, eksempelvis gjennom studier eller arbeid. Organisasjonen omtaler seg selv som et «frivillig arbeidsfellesskap», og i dag finnes det 22 Fontenehus spredt rundt i landet.

Et av tilbudene er såkalt overgangsarbeid, hvor medlemmer kan få arbeidserfaring gjennom lønnet arbeidsutprøving i ulike virksomheter. Det er her Selmer kommer inn.

– For flere år siden prøvde vi ut overgangsarbeid i Selmer i samarbeid med Fontenehuset Oslo Øst. Erfaringene var gode. I 2022 gikk vi et skritt videre og fikk på plass en ny og varig avtale med det samme Fontenehuset, forteller Michelet.

På nyåret 2023 kom Sebastian inn som første kandidat. I tillegg til å tilby overgangsarbeid, bistår Selmer også Fontenehus Norge pro bono med inntil to hundre timer juridisk bistand i året.

– Det siste året har vår juridiske bistand vært knyttet til blant annet spørsmål om arbeidsrett, videreutvikling av GDPR-rutiner og momskompensasjon. Pro bono-arbeidet for Fontenehus Norge involverer mange advokater hos oss, som nettopp gjør samarbeidet relevant for hele organisasjonen. Avtalen om overgangsarbeid med Fontenehuset Oslo Øst involverer i tillegg mange i forretningsstøtte, fortsetter Michelet.

– Det siste året har vår juridiske bistand vært knyttet til blant annet spørsmål om arbeidsrett, videreutvikling av GDPR-rutiner og momskompensasjon. Pro bono-arbeidet for Fontenehus Norge involverer mange advokater hos oss, som nettopp gjør samarbeidet relevant for hele organisasjonen. Avtalen om overgangsarbeid med Fontenehuset Oslo Øst involverer i tillegg mange i forretningsstøtte, fortsetter Michelet.

– Det siste året har vår juridiske bistand vært knyttet til blant annet spørsmål om arbeidsrett, videreutvikling av GDPR-rutiner og momskompensasjon. Pro bono-arbeidet for Fontenehus Norge involverer mange advokater hos oss, som nettopp gjør samarbeidet relevant for hele organisasjonen. Avtalen om overgangsarbeid med Fontenehuset Oslo Øst involverer i tillegg mange i forretningsstøtte, fortsetter Michelet.

– SKAL IKKE VÆRE ET SKINN AV GOD MORAL

Ordningen for overgangsarbeid etableres ved at

det inngås en kontrakt mellom et Fontenehus, en arbeidsgiver og en arbeidstaker.

– Det er et veldig konkret verktøy for arbeidsutprøving, forteller Håvard Paulsen, kommunikasjonsansvarlig i Fontenehus Norge.

– Fontenehuset bistår både kandidaten og arbeidsgiveren for å få til en arbeidsutprøving for en gitt periode. Oppgavene skal være av en slik art at det er enkelt og greit å få opplæring, stillingen skal ikke være større enn femti prosent, kandidaten skal få lønn og når vedkommende er ferdig, skal en ny kunne komme inn. Rosinen i pølsa er at vi tilbyr vikargaranti hvor noen fra Fontenehuset, enten en ansatt eller et medlem, stepper inn ved fravær, sier han.

– Selmer skjønner verdien av overgangsarbeid, ikke bare for kandidaten som kommer, men også for sin egen bedrift. Vi er opptatt av at det ikke skal være et skinn av god moral. Det skal være gjennomført skikkelig, slik at det tjener både kandidaten og bedriften, fortsetter Paulsen.

I tillegg til advokatfirmaet Elden, er Selmer det eneste advokatfirmaet Fontenehuset samarbeider med.

– EN SOLID START PÅ ARBEIDSLIVET

At Sebastians periode med overgangsarbeid resulterte i fast stilling er en trivelig bonus, mer enn selve målet med overgangsarbeidsordningen. Hensikten er først å fremst å skape gode opplevelser fra arbeidslivet – både for arbeidstaker og arbeidsgiver.

– Sebastian kom inn med tung kompetanse og kunne gå inn i ganske spesialiserte IT-oppgaver med en gang. Dermed gikk vi litt utenfor den klassiske modellen for overgangsarbeid og tilbød ham oppgaver som var tilpasset hans kompetanse. Han ble fulgt opp av en fadder, i tillegg til at vi som virksomhet fikk veiledning fra Fontenehuset på det praktiske rundt arbeidshverdagen, sier Selmers HR-sjef Helene Cowman.

– Den tette oppfølgingen har vært litt av nøkkelen til suksessen. Nå har vi fått inn en ny kandidat, som har andre oppgaver og som i større grad følger standardmodellen. Det fungerer også veldig bra.

I dag arbeider Sebastian med support knyttet til hele Selmers IT-system. Det vil si alt fra oppsett av mobiltelefoner til data-krøll og møteromsteknologi.

– Det har vært en god opplevelse å komme inn her. Det føles som en solid start på arbeidslivet, forteller han.

– Etter mye nøling oppsøkte jeg Fontenehuset på sensommeren 2021. Det har vært mange gode hjelpere og mange gode stunder. Hadde det ikke vært for Fontenehuset, tror jeg ikke at jeg hadde jobbet nå.

VINN / VINN

Partner Thomas G. Michelet mener at Selmer, som et av landets største advokatfirmaer, må ta sin del av samfunnsansvaret.

– Vi gjør ikke dette for å «skinne». Samarbeidet er en måte å sette Selmers verdier ut i praksis på. Som samfunnsaktør skal vi naturligvis bidra til omgivelsene. Gjennom dette samarbeidet får vi også masse tilbake. Å ha fått inn Sebastian som kollega bringer noe positivt til alle i Selmer, sier han.

Ifølge Folkehelseinstituttet oppfyller rundt tjue prosent av den voksne befolkningen kriteriene for en psykisk lidelse i løpet av et år. Vanligst er angst, depresjoner og lidelser utløst av rus.

– Det er altfor mange som sliter med psykiske utfordringer i Norge. Dette er mennesker med mange ressurser. Det som er veldig fint med samarbeidet med Fontenehuset Norge og Fontenehuset Oslo Øst, er at det involverer hele Selmer som organisasjon, både gjennom kandidatene som er hos oss og gjennom pro bono-samarbeidet. Alle i Selmer har derfor et aktivt forhold til dette, fortsetter Michelet.

– Det påvirker arbeidsmiljøet positivt og vi lærer veldig mye, også om oss selv. Psykiske lidelser kan komme i alle livets faser og man får respekt for at alt kan skje. Fontenehuset har alle typer mennesker som medlemmer og er en stor ressurs-pool. Sebastian er et glimrende eksempel på nettopp det. •

I dag er Sebastian fast ansatt i Selmers IT-avdeling. Foto: Selmer

Dette er Fontenehus

- Et lavterskeltilbud til mennesker som har eller har hatt psykiske utfordringer, og som derfor sliter med å komme ut i studie-, arbeids- og samfunnsliv.
- Alle landets 22 fontenehus er selvstyrte, men drives etter 37 faste prinsipper.
- Åpent for alle. Medlemmene bestemmer selv hvordan og hvor mye de ønsker å bidra. Det er medlemmene og medarbeiderne som i fellesskap drifter Fontenehusene.

www.fontenehus.no

- Risikerer at overskuddet spises opp

I årevis har Brynjar Meling og Arvid Sjødin levd etter Robin Hood-prinsippet. Nå ser de seg nødt til å profesjonalisere pro bono-tilnærmingen for å minimere risiko.

TEKST: THEA N. DAHL

Det er mange tusen timer på gratiskontoen. Slik oppsummerer Brynjar Meling pro bono-arbeidet til seg selv og sin makker Arvid Sjødin, men engasjementet gjelder ikke bare for dem. Det gjennomsyrrer hele virksomheten, ifølge mannen som kanskje er mest kjent som mulla Krekars forsvarer.

— Mye av advokat Sjødins og mitt DNA renner i årene her. Det ligger i genene. Mange av våre advokater har valgt å jobbe hos oss fordi de har en sterkt utviklet rettferdighetssans og en stor vilje til å ta pro bono-saker. Sjødin og jeg har gjennom årene levd etter det som Sjødin kaller Robin Hood-prinsippet, hvor vi har satt pris etter evne. Det har nok det ført til at vi har hatt en stor andel pro bono som det i etterkant har vist seg vanskelig å få betalt for, sier han.

— Vi ser at samfunnets vilje til å gjøre opp for seg i våre saker, ikke er spesielt stor.

STRØMLINJEFORMET GRATISARBEID

Advokatfirmaet SjødinMeling arbeider primært med strafferett, menneskerettigheter, barnevern, familierett, utlendingsrett og forvaltningsrett. I løpet det siste året anslår Meling at de har hatt rundt ti pro bono-saker.

— Noen av dem har vært rene rettssaker, og andre er saker som vi jobber med fortløpende.

Tidligere, da hver advokat hadde sitt eget enkeltpersonforetak, var det enklere å arbeide pro bono, mener den anerkjente strafferettsadvokaten. Som følge av endringer i bransjen, har advokatfirmaet vært nødt til å profesjonalisere sin tilnærming til gratisarbeidet.

— Situasjonen i vår del av bransjen tvinger oss til å strømlinjeforme det enda mer for å overholde arbeidsmiljøloven, oppfylle krav til timeregistrering og slike ting. Skattemessig er det også en risiko ved å ta pro bono-saker. Vi erkjenner at vi har gått fra å være geriljasoldater til å bli en middelstor militærtropp hvor soldatene er avhengig av å gå i takt.

Derfor skal partnerskapet utvikle klare retningslinjer for pro bono-arbeidet. Det innebærer blant annet at vi skal ha et utvalg som skal vurdere hvilke pro bono-saker vi skal ta inn, sier han.

Fremover ser advokatfirmaet for seg å ta inn rundt fem slike saker i året. Altså omtrent en halvering sammenliknet med i fjor.

— Særlig i utlendingssaker er det behov for å profesjonalisere tilnærmingen, hvor vi tar inn et gitt antall og vurderer sjansen for å vinne frem opp mot risikoen vi uansett må ta når vi har ansatte advokater som skal få lønn. Denne tilnærmingen har vist seg å være vellykket, hvor vi har oppnådd gode resultater. Jeg er glad for at Høyesterett har slått fast at man kan kreve motparten for sakskostnader i pro bono-saker.

AVGJØRENDE KRITERIER

Når SjødinMeling skal velge ut hvilke pro bono-saker som skal tas inn, er det særlig to kriterier sakene vurderes etter.

— Det ene handler om risiko. Jo større retts gode som står på spill, jo større risiko tør vi ta. I tillegg må vi se på den reelle vinnerjansen. Vi har eksempelvis utlendingssaker nå som vi har veldig lyst til å påta oss fordi det foreligger enorme menneskelige konsekvenser og sterke hensyn som gjør at viljen hos advokatene er stor. Samtidig vet vi at det skal

mye til for å vinne frem i en sak om utlendingsrett hvor disse menneskelige hensynene ligger til forvaltningens skjønn, som domstolene igjen vegrer seg for å overprøve, forteller Meling.

— I tillegg er vi opptatt av at sakene har en rettspolitisk side og en prinsipiell side - ikke minst også en etisk side for vårt firma. Vi vil at folk skal oppleve at det ikke er alle aktørene i advokatbransjen som bare tenker penger.

Meling er klar på at advokater bør engasjere seg i pro bono-arbeid.

— Det blir på en måte en sikkerhetsventil i samfunnet at noen er villige til å ta det rettspolitiske ansvaret og det individuelle ansvaret så lenge staten har blitt gjerrigere når det kommer til å rette opp urett som har blitt begått mot mennesker.

TAP = FIRMAKOSTNAD

Dersom SjødinMeling taper en pro bono-sak, er det først og fremst firmaet som belastes med kostnadene.

— Vi har hatt mange store saker som til sammen har kostet oss tusenvis av timer. I det store og hele er det firmaet som tar det som en kostnad. De siste årene har det blitt van-

I 22 år har Brynjar Meling arbeidet med Krekar-saken. Han anslår at han har jobbet minst 3000 timer uten å ta betalt. – Jeg kommer sikkert til å arbeide med den saken i 22 år til, sier han. Foto: Olav Olsen / Aftenposten

Dette er SjødinMeling

Omsetning:

25.905.555

Driftsresultat:

3.542.373

Antall ansatte: **16**

Antall partnere: **2**

Kontorer: **Oslo og
Stavanger**

skeligere med tanke på at vi er et middelsstort firma. Mer strømlinjedeformede lønnsavtaler gjør at firmaet ikke bare risikerer ikke å få betalt, men også å få en betydelig lønnskostnad fordi advokaten som jobber med pro bono-saken uansett skal få lønnen sin, sier Meling.

— I de store advokatfirmaene har de en timesats som gjør at de får et overskudd å ta av som vi ikke har. På offentlige satser må advokatene forsvare lønnen sin med rundt 1500 fakturerbare timer i året. Da er det ikke mange timer igjen til pro bono-arbeid. Et firma med flere hundre millioner kroner i overskudd hvert år sitter likevel igjen med et stort utbytte om de jobber noen hundre timer pro bono. Vi risikerer at hele overskuddet spises opp om vi tar saker pro bono som vi ikke vinner frem med.

- BEDRE ENN SITT RYKTE

— Bør det stilles krav til alle advokater om å arbeide pro bono?

— Nei, svarer Meling.

— Et pro bono-oppdrag skal gjøres ut fra engasjement. Det kunne tenkes at de største virksomhetene ble bedt om å sette av en viss sum til pro bono-arbeid for å fremme nettopp engasjement, men å forvente at folk i vår del av bransjen skal ha mulighet til det, er naivt. Idealismen må komme innenfra, sier han og legger til:

— Jeg tror advokater generelt er bedre enn sitt rykte når det gjelder engasjement i enkeltsaker og idealisme. Jeg tror ikke advokatene i Sjødin-

Meling er i en særstilling, til tross for arbeidet i Birgitte-saken, Baneheia-saken og Krekar-saken. Jeg velger å tro at mange av våre kolleger ville gjort det samme i samme situasjon. Selv om vi også trenger til salt i maten, tror jeg mange av oss ikke bare er i det for pengene sin del. •

Studenter stiller pro bono-krav til store advokatfirmaer

Firmaer som ikke jobber pro bono, er lite attraktive for disse jusstudentene. De synes at advokatfirmaer med høye inntekter har et særlig ansvar for å dele sin kompetanse.

TEKST: THEA N. DAHL FOTO: KARI HEGSTAD

- Er det aktuelt for dere å søke jobb i en virksomhet som ikke jobber pro bono?

Mathilde Idsøe Holst (26), Lier
– Det ville vært veldig negativt.

Peder Hallin (29), Nøtterøy
– For meg er det et krav at jeg har mulighet til å arbeide pro bono. Det er avgjørende for valg av arbeidsgiver.

Hvis jeg skal jobbe som advokat i en av de største virksomhetene, må jeg ha mulighet til å ta pro bono-saker hvert år.

Det mener jusstudent på 4. året, Peder Hallin (29).

– Jo større inntjening og overskudd man har som virksomhet, jo større ansvar har man for å påta seg pro bono-saker. Det bør være en slags glidende skala. Også for den enkelte advokat. Man nyter godt av den lønnen man får, og da bør man også få et større ansvar for at den kunnskapen og erfaringen man har, kommer flere til gode, sier han.

Advokatbladet møter Hallin på Det juridisk fakultet i Oslo sammen med medstudentene Reidun Mølmen (26), Jørgen Borchgrevink (26) og Mathilde Idsøe Holst (27). De har alle et ønske om å bli advokater etter endt studium, og de er også samstemte om at advokatfirmaer som tar reelt samfunnsansvar er de mest attraktive arbeidsgiverne.

– Omdømme og samfunnsansvar har mye å si for meg. Utad virker mange av firmaene ganske like, men akkurat på pro bono og samfunnsengasjement, skiller de seg fra hverandre, sier Mathilde Idsøe Holst.

VIL REDDE VERDEN

Holst forteller at hun startet på jussen fordi hun er samfunnsengasjert og ønsker å bidra positivt til samfunnsutviklingen. De andre nikker anerkjennende.

– Jeg begynte på jussen som et ledd i planen om å redde verden. Da sier det seg selv at man vil jobbe for en arbeidsgiver som kan legge til rette for det og som ikke bare er drevet av et ønske om å tjene penger, sier Reidun Mølmen.

– Jobber man for et firma som drives av mer enn penger, og som deler de samme verdiene som en selv, er sjansen også større for at man jobber på et sted med likesinnede mennesker man trives med å være rundt, supplerer Jørgen Borchgrevink.

– Man får jo en ekspertise gjennom praktisering av advokatyrrket. Har man da jobbet lenge med et bestemt forretningsjuridisk fagområde, vil jeg tenke at man gjerne har en økonomisk mulighet til å finansiere saker som kan tas pro bono, selv om man kanskje ikke tar saken selv. Det skulle jeg gjerne sett mer av, og hvis det allerede skjer, skulle jeg gjerne visst mer om det. Det er et viktig tilsnitt, sier Peder Hallin.

FELLESANSVAR

– *Hvilke pro bono-saker kunne dere tenke dere å jobbe med selv?*

– Særlig klima og miljø, svarer Mathilde Idsøe Holst kjapt.

– Det er en gjenganger at det er mange saker om nettopp klima og miljø som aldri går for retten fordi det er så vanskelig å tjene penger på dem. Generelt på alle rettsområder hvor det ikke finnes stort av økonomiske insentiver, har man som advokat ansvar for å påta seg saker. Hvis ikke risike-

rer man jo at det kun er kommersielle interesser som driver rettsutviklingen, mener Jørgen Borchgrevink.

Ifølge Peder Hallin er det viktig at advokatvirksomheter prioriterer både å ta saker for organisasjoner og for enkeltpersoner.

– Saker hvor pengene er små, men betydningen er stor, sier han.

Å bidra i pro bono-saker som gjelder enkeltmennesker, ville vært det viktigste for Reidun Mølmen.

– Saker med et sosialt tilsnitt. Det er så mange som havner utenfor rettshjelpsordningen, hvilket er et problem i seg selv, med saker som har veldig stor velferdsmessig betydning og er veldig viktige

TEMA PRO BONO-ARBEID

”
Jo større inntjening og overskudd man har som virksomhet, jo større ansvar har man for å påta seg pro bono-saker. Det bør være en slags glidende skala.

Reidun Mølmen (26), Oslo

– Jeg ville ikke jobbet i et forretningsjuridisk firma uten mulighet til å jobbe pro bono.

Jørgen Borchgrevink (27), Oslo

– Jeg tror ikke jeg kunne jobbet et sted hvor man ikke tok pro bono-saker overhodet.

De ønsker å jobbe for arbeidsgivere som motiveres av andre ting enn bare inntjeningen. Fra v. Jørgen Borchgrevink, Mathilde Idsøe Holst, Reidun Mølmen og Peder Hallin.

for dem det gjelder. Dette bidrar jo på sikt til et slags klasseskille via jussen, som er problematisk, utdyper hun.

– Skal man tenke taktisk, kan man også vurdere hvilke saker som har størst prinsipiell betydning, påpeker Peder Hallin.

- OPPLEVES IKKE GENUINT

De fire jusstudentene er også enige om at samfunnsengasjementet til mange advokatfirmaer ikke virker ektefølt, men mer som et skinn av «goodwill».

– Det oppleves veldig ofte ikke genuint, konstaterer Reidun Mølmen.

– Det kommer an på firmaet. Engasjementet virker mer genuint hvis virksomhetene faktisk tar mange pro bono-saker. Det må vises gjennom handling, mener Mathilde Idsøe Holst.

– Til syvende og sist er det jo statens ansvar å sørge for at befolkningen har tilgang til retts hjelp. Det lugger samtidig litt om man fullstendig skal frita virksomhetene, som drar inn masse penger, fra samfunnsansvaret. Ofte er det snakk om relativt sett små summer for dem. Om en virksomhet velger å dekke kostnadene eller ikke, forteller jo også noe om hvor genuint samfunnsengasjementet er, fortsetter Reidun Mølmen. •

Høyesterett med egen pro bono-regel

I den såkalte turlag-saken (HR-2022-1119-A) formulerte Høyesterett en ny rettsregel, der det heter at en part «har krav på erstatning for sakskostnader som dekkes av tredjemann, også i de tilfeller der parten selv ikke er ansvarlig for dem. En nærliggende slutning er at dette vil omfatte tilfeller der det er partens prosessfullmektig som dekker kostnaden ved å yte tjenesten pro bono».

Saken omhandlet den svært populære og godt besøkt turisthytta Trollvassbu i Tromsø, der en ny grunneier gikk til sak mot turlaget med påstand om fravikelse av eiendommen, samt tilkjennelse av vederlag for bruk.

Turlaget ved advokat Marianne Abeler, som påtok seg saken

delvis pro bono, motsatte seg dette, og krevde også at grunneieren betalte full erstatning for sakskostnadene, med henvisning til en plenumsdom fra 2012.

Plenumssaken (Rt-2012-1985) handlet om lengeværende asylbarn, og ble prosedert pro bono av advokatene Jan Fougner og Arild Humlen på vegne av NOAS. Staten la ned påstand om at NOAS ikke kunne kreve sakskostnader, ettersom disse var dekket av Wiersholm.

Staten vant saken, men et mindretall på fem dommere påpekte at «formålet med å påta seg et prosessoppdrag pro bono er å tilgodese den part man tar oppdraget for, ikke motparten».

– Tenk hvis alle satte av én prosent av arbeidstiden

– Jeg har alltid ett eller flere pro bono-oppdrag gående, og jobber hovedsakelig med IT-anskaffelser og personvern-saker, sier Jan Sandtrø.

Teknologiadvokat Jan Sandtrø synes det burde være mye enklere å finne frem til advokater som påtar seg oppdrag pro bono, og at alle advokater bør bidra mer.

TEKST: NINA SCHMIDT

” Sammenlignet med USA, blir innsatsen her hjemme litt halvhjertet.

Jan Sandtrø driver som solo-advokat i Oslo på sjetten år, og har en fortid i flere store advokat- og teknologiselskaper. Han mener det er rom for et økt pro bono-engasjement blant norske advokater.

– Temaet engasjerer meg, for vi vet jo at terskelen for å få rettshjelp er høy, og behovet stort. Tenk hvis alle firmaer for eksempel satte av én prosent av arbeidstiden til pro bono-arbeid. Et firma med tre hundre advokater ville da ha kunnet bidra med 4500 timer i året. Det kunne ha betydning enormt mye for mange mennesker, sier Sandtrø.

Nå som forskjellene i verden øker, bør advokater bidra i større grad for å gi noe tilbake til samfunnet. Det har de råd til, mener han.

– Det er bra at advokatfullmektigene får erfa-

ringer, livsvisdom og prosedyreerfaring ved at de store firmaene tar pro bono-saker i retten. Men firmaene bør bidra på alle nivåer, og også de erfarne advokatene bør jobbe pro bono, ikke bare advokatfullmektigene, ettersom dette vil gi mer verdi for de som trenger det, sier Sandtrø.

At advokatfirmaene rådgir og bistår veldedige organisasjoner er bra, mener Sandtrø.

– Men antallet veldedige organisasjoner er begrenset, og de som kanskje trenger det mest, er de man kan bidra direkte til.

HALVHJERTET INNSATS

En person som trenger rettshjelp, men ikke har råd til å gå til en advokat, vil ha et svare strev med å finne frem til en advokat som kan være villig til å påta seg oppdraget pro bono, påpeker han.

– Vanlige folk kjenner ikke begrepet pro bono, og det er vanskelig å finne frem til advokater som vil hjelpe. Selv har jeg et nettverk som jeg henviser til, om noen tar kontakt. Her kunne Advokatforeningen kanskje bidra i større grad med informasjon, men også advokatfirmaene kan være mer frempå.

Han berømmer studentrettshjelpstiltakene som gir rettshjelp til enkeltpersoner.

– Men hvorfor skal studentene være flinkere enn advokatene? Kanskje kunne de store advokatfirmaene også tilby hjelp til enkeltpersoner, og sørge for å informere om dette på nettsidene sine? Advokatvakten er et godt tilbud, men dette er ikke nok.

I USA og Storbritannia er det en større bevissthet rundt advokaters pro bono-arbeid, mener Sandtrø.

– Sammenlignet med USA, blir innsatsen her hjemme litt halvhjertet.

– PYNTER PÅ INNTRYKKET

Mange advokatfirmaer skriver om sitt pro bono-engasjement på nettsidene sine, men det er ikke alltid at kartet stemmer med terrenget, ifølge Sandtrø.

– Jeg kjenner til tilfeller der advokatfirmaer ikke har jobbet aktivt for organisasjonene de forteller at de samarbeider med. Kanskje det burde ha vært et krav om en årlig redegjørelse, slik store selskaper må gi en redegjørelse i henhold til åpenhetsloven, foreslår han.

Sandtrø understreker at han ikke ønsker å rette en pekefinger mot noen i bransjen.

– Jeg er kanskje ikke flink nok til å jobbe pro bono selv. Jeg ønsker egentlig bare å slå et slag for at vi alle bretter opp armene og yter vår skjerv. •

Fagsidene er skrevet av stipendiat ved UiT Norges arktiske universitet **Gjermund Aasbrenn**. Han har vært førstekonsulent i Justisdepartementets lovavdeling, advokatfullmektig i Arntzen de Besche, dommerfullmektig og konstituert tingrettsdommer ved Sør-Trøndelag tingrett, utreder i Høyesterett og konstituert lagdommer ved Hålogaland lagmannsrett.

E-post: gjermund.aasbrenn@uit.no

Sivilprosess og menneskerettigheter: Ikke adgang til fastsettelsesdom for brudd på Grunnlovens menneskerettsbestemmelser

Etter tvisteloven § 1-3 – som har overskriften «[s]øksmålsgjenstand, partstilknypning og søksmålssituasjon» – kan det reises sak for domstolene om «rettskrav». Videre må den som reiser saken, kunne påvise et «reelt behov for å få kravet avgjort overfor saksøkte», noe som «avgjøres ut fra en samlet vurdering av kravets aktualitet og partenes tilknytning til det».

Det følger av Høyesteretts praksis at et søksmål med påstand om at identifiserte handlinger eller andre faktiske forhold krenker en regel i EMK eller SP, er «rettskrav», slik at det kan gis fastsettelsesdom for slike påstander, vel å merke så lenge også vilkåret om «reelt behov» er oppfylt. Det er «retten til et effektivt rettsmiddel og hensynet til subsidiaritetsprinsippet» som begrunner adgangen til å kreve fastsettelsesdom for brudd på regler i EMK og SP, jf. plenumsdommen Rt-2012-2039 *lengeværende barn II* avsnitt 99.

I **HR-2024-826-A** kom imidlertid Høyesterett – under dissens 4–1 – til at det **ikke kan kreves fastsettelsesdom for brudd på Grunnlovens menneskerettsbestemmelser**.

Førstvoterende som talperson for flertallet ga uttrykk for at den begrunnelsen som er gitt i relasjon til EMK og SP, «ikke [kan] brukes for å tillate domstolsbehandling av påstand om brudd på regler i Grunnloven», jf. avsnitt 33. Videre så han det slik at «forarbeidene til tvisteloven og Grunnloven sett i sammenheng tilsier

at tvisteloven § 1-3 ikke åpner for fastsettelsessøksmål om grunnlovsbrudd», jf. avsnitt 36, og han kunne «ikke se at Grunnloven § 92 [om at staten «skal respektere og sikre» menneskerettighetene i blant annet Grunnloven] eller de andre grunnlovsreglene jeg viste til, krever at fastsettelsessøksmål om grunnlovsbrudd tillates», jf. avsnitt 39. Videre fremgår det av avsnitt 39:

«Sentralt for meg står at de alminnelige søksmålsvilkårene åpner for søksmål med påstand om at påberopte handlinger eller andre forhold er 'ugyldige', 'rettsstridige', 'ulovlige' og lignende, se blant annet Rt-2008-362-A *Naturbetong* avsnitt 52 og 53. Når slike påstander fremsettes, låses ikke domstolenes rettsanvendelse til enkeltregler. Domstolene gis mulighet til å vurdere ulike regler og eventuelt se dem i sammenheng, se også tvisteloven § 11-3, som gir retten ansvaret for rettsanvendelsen. Samtidig blir behovet for effektiv domstolskontroll ivarettatt fordi det grunnlovsspørsmålet parten reiser i et slikt retts-

stridssøksmål, må prøves av domstolene om ikke andre regler gir parten et minst like godt resultat.»

Etter førstvoterendes syn løste ikke annen høyesterettspraksis spørsmålet, og løsningen ville ikke gi noe kunstig skille selv om det ikke åpnes for fastsettelsessøksmål om brudd på de reglene i Grunnloven som har sine paralleller i EMK eller SP. Se om dette i avsnitt 40 og 41.

Den dissenterende dommeren mente på sin side at «det er adgang til å kreve dom for krenkelse av den enkelte rettighet også etter Grunnloven», men dette rakk «ikke lenger enn til å gjelde grunnlovsbestemmelser som tilsvarer bestemmelser i EMK og SP», jf. avsnitt 83.

Avgjørelsen har allerede vært omdiskutert. Det er like fullt Høyesterett som har siste ord. Om avgjørelsen i HR-2024-826-A var det siste ordet i så måte, er imidlertid et annet spørsmål.

Nøkkelavsnitt: 34–36, 39–42, 49, 50, 56, 64 og 65.

” Den dissenterende dommeren mente på sin side at «det er adgang til å kreve dom for krenkelse av den enkelte rettighet også etter Grunnloven», men dette rakk «ikke lenger enn til å gjelde grunnlovsbestemmelser som tilsvarer bestemmelser i EMK og SP», jf. avsnitt 83.

Karasjok-saken: Verken hele befolkningen i Karasjok kommune eller den samiske delen av denne befolkningen har kollektiv eiendomsrett til all umatrikulert grunn i kommunen

Høyesterett i storkammer avsa 31. mai 2024 dom i den såkalte **Karasjok-saken**. Referansen er **HR-2024-982-S**.

Bakteppet er at Finnmarkseiendommen – FeFo – i 2006 overtok all fast eiendom i Finnmark som staten hadde grunnbokshjemmel til – tidligere omtalt som «statens umatrikulerte grunn i Finnmark». FeFo er et grunneierorgan for alle innbyggerne i Finnmark og skal forvalte de fornybare ressursene i sine områder i samsvar med reglene i Finnmarksloven. Særskilte rettigheter i disse områdene er i loven gitt til innbyggerne i de enkelte kommunene og i hele fylket. Alle andre er gitt adgang til visse ressurser. FeFo er bundet av Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark.

Finnmarksloven bestemmer at Finnmarkskommisjonen skal kartlegge bruks- og eierrettigheter til grunn som er overført til FeFo. Videre er det opprettet en særdomstol – Utmarksdomstolen for Finnmark – som skal behandle tvister om rettigheter som oppstår etter at Finnmarkskommisjonen har utredet et felt. Utmarksdomstolens avgjørelser kan som hovedregel ankes til Høyesterett.

To partsgrupper hadde krevd kollektiv eiendomsrett til all umatrikulert grunn i Karasjok kommune – et areal på mer enn 5 300 kvadratkilometer / 98,3 prosent av kommunens areal. Én partsgruppe mente eiendomsretten kollektivt lå til hele befolkningen i kommunen. En annen partsgruppe mente eiendomsretten lå til den samiske delen av denne befolkningen. FeFos syn var at ingen av gruppene hadde eiendomsrett.

Både Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark kom – begge under dissens 3–2 – til at hele befolkningen i Karasjok kommune var kollektiv eier.

Både FeFo og den partsgruppen som mente at eiendomsretten lå til den samiske

delen av befolkningen i Karasjok kommune, anket til Høyesterett, som da altså behandlet saken i storkammer.

Høyesterett delte seg i **et flertall på seks dommere og et mindretall på fem dommere**.

Flertallet kom til at verken hele befolkningen i Karasjok kommune eller den samiske delen av denne befolkningen har kollektiv eiendomsrett til all umatrikulert grunn i kommunen.

Etter flertallets syn ble staten eier av tvisteområdet etter at det ble en del av Norge i 1751. Lokalbefolkningen hadde da på sin side bruksrettigheter til sine bruks- og høstingsområder.

Spørsmålet videre var om befolkningen fra siste halvdel av 1700-tallet, etter hvert som nye sedvaner festet seg, ervervet eiendomsrett ved alders tids bruk. Dette svarte flertallet nei på. Det ble særlig lagt vekt på at preget av felles rådighet over hele tvisteområdet har manglet. Befolkningens bruk har skjedd med utgangspunkt i de enkelte bygder og av reindriftssiidaer, som i stor grad har brukt hver sine områder. Den lokale samiske sedvanen begrunnet da ikke at befolkningen i fellesskap har ervervet kollektiv eiendomsrett til hele tvisteområdet.

ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk ledet ikke til et annet resultat. Konvensjonen gjelder ikke som norsk lov og krever heller ikke at eiendomsrett skal anerkjennes for andre enn dem som har rådet som eier i de enkelte områdene.

Mindretallet stemte på sin side for at hele befolkningen i Karasjok kommune har kollektiv eiendomsrett til tvisteområdet. Mindretallet mente at befolkningen i fellesskap hadde rådet over området på en slik måte at vilkårene for erverv ved alders tids bruk var oppfylt. Mindretallet hadde også et annet syn enn flertallet på innholdet i og betydningen av ILO-konvensjonen.

For Høyesterett var partene enige om at **den fastboende befolkningen**, om anken fra FeFo førte frem, **uansett har bruksrett, ervervet på selvstendig grunnlag, til sine tradisjonelle høstingsområder**, og at **reindriftsutøverne har bruksrett, ervervet på selvstendig grunnlag, til sine tradisjonelle beiteområder**.

Høyesteretts domsslutning går ut på at Finnmarkseiendommen frifinnes for kravet om at eiendomsretten til den usolgte grunnen i Karasjok kommune lå kollektivt til hele befolkningen i kommunen. Videre ble anken fra den partsgruppen som mente at eiendomsretten ligger til den samiske delen av kommunens befolkning, forkastet. I saken mellom Finnmarkseiendommen og den partsgruppen som mente eiendomsretten kollektivt lå til hele kommunens befolkning, er det også et punkt i domsslutningen om at Utmarksdomstolen for Finnmarks dom oppheves. Dette skyldes imidlertid at denne partsgruppen hadde fremsatt **subsidiære krav for utmarksdomstolen** som, uten å være behandlet der, var anket til Høyesterett. Opphevelsen er ment å skulle klargjøre at behandlingen av disse kravene skal fortsette i utmarksdomstolen.

I Høyesteretts sammendrag – som ikke er en del av dommen – står det ellers: **«Dommen tar ikke stilling til om bygdelag, siidaer eller andre i Karasjok har ervervet eiendomsrett til mindre områder av kommunen.»** I den utstrekning det dreier seg om krav som ikke allerede er fremsatt for Utmarksdomstolen for Finnmark, er det imidlertid et spørsmål om kravet kan fremsettes for utmarksdomstolen, eller om det må fremsettes for de alminnelige domstolene. Det vil først og fremst bero på fristreglene i Finnmarksloven § 38.

Nøkkelavsnitt: 180–189, 198–200 og 203–205.

Ekspropriasjonsrett: Kapitaliseringsrente ved ekspropriasjon

Når det skal fastsettes en engangserstatning for fremtidig tap, må tapet neddiskonteres til en nåverdi, jf. Prop. 73 L (2020–2021) side 5. Det vil si «at man beregner hvor stort engangsbeløpet må være for at hovedstolen (det tilkjente beløpet) og avkastningen til sammen vil dekke den fremtidige skaden». Det er her kapitaliseringsrenten kommer inn, jf. proposisjonen samme sted:

«For å komme frem til hvor stort engangsbeløpet skal være, må man stipulere en rente som reflekterer den avkastningen den skadelidte må forventes å få på den kapitalen han eller hun får utbetalt i nåverdi. Denne renten omtales som kapitaliseringsrenten. Jo høyere kapitaliseringsrente som anvendes, desto lavere blir erstatningsbeløpet.»

I **storkammerdommen i Rt-2014-1203 kapitaliseringsrente** la Høyesterett til grunn at **kapitaliseringsrenten skulle være 4 prosent både ved utmåling av erstatning for personskade og ved ekspropriasjon**. Før storkammerdommen var kapitaliseringsrenten 5 prosent.

Høyesterett har i flere avgjørelser gitt uttrykk for at kapitaliseringsrenten ved utmåling av erstatning for personskade burde fastsettes ved lov eller forskrift. Lovgiver fulgte opp dette ved at **skadeserstatningsloven i 2021 fikk et nytt § 3-9 andre ledd med forskriftshjemmel for fastsetting av kapitaliseringsrente**.

Det følger av plasseringen i loven kapittel 3 at anvendelsesområdet for forskriftshjemmelen er erstatning for skade på person, for andre personlige krenkinger m.m. og for tap av forsørger. Med virkning fra 1. oktober 2022 er **kapitaliseringsrenten forskriftsfastsatt til 2,5 prosent, jf. forskrift 26. august 2022 nr. 1482 om kapitaliseringsrente etter skadeserstatningsloven § 2 første ledd**. Forskriften gjelder direkte kun «kapitaliseringsrenten som skal benyttes for å komme frem til nåverdien av fremtidig tap når **personskadeerstatning** etter lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning skal fastsettes til en engangssum», jf. § 1 første ledd.

Saken i **HR-2024-967-A** gjaldt fastsettelse av kapitaliseringsrente ved ekspropriasjon av en landbrukseiendom. Ekspropriaten skulle ha «full erstatning», jf. Grunnloven § 105, og det som skulle utmåles var bruksverdierstatning etter ekspropriasjonserstatningsloven § 6 første ledd første punktum.

Lagmannsretten hadde – under dissens – lagt til grunn en kapitaliseringsrente på 2,5. Flertallet viste blant annet til at renten for personskadeerstatning nå er fastsatt i forskrift til 2,5 prosent, og til at «[e]kspropriasjonssaker har en historie med å følge langtidsrenten (realrenten) i skadeserstatningsloven». Mindretallet pekte på sin side på at «det er en langvarig rettspraksis for 4 prosent og at for-

skriften etter sin ordlyd og forarbeid bare gjelder personskade [...]».

Høyesterett kom enstemmig til at lagmannsrettens flertall hadde bygd på feil rettsanvendelse ved rentefastsettelsen. Etter en gjennomgang av historikken og hensynene, samlet førstvoterende trådene slik i avsnitt 53:

«Min redegjørelse for prosessen som ledet frem til lovendringen og forskriften viser [...] at **forskriften ikke er fastsatt ut fra et endret rentenivå i samfunnet, men ut fra mindre strenge krav til skadelidtes tapsbegrensningsplikt**. **Lagmannsrettens begrunnelse hviler derfor på et uriktig rettslig premiss, som leder til at lagmannsretten ikke fortar noen nærmere vurdering av tapsbegrensningsplikten ved ekspropriasjon sammenlignet med personskade**. Den kortfattede uttalelsen om at det ikke er mulig å få kjøpt jordbruksjord i distriktet, er klart nok ikke tilstrekkelig. Konsekvensen av dette er at **lagmannsretten for direkte bygger på forskriften**. Det er etter mitt syn uriktig rettsanvendelse, som må medføre at overskjønnet oppheves så langt det er påanket.»

Høyesterett har ikke med dette tatt stilling til hvilken rentesats som er riktig. Noe annet er at Høyesteretts avgjørelse legger enkelte føringer for lagmannsrettens nye behandling.

Nøkkelavsnitt: 44, 48, 49, 52 og 53.

Erstatningsrett: Oppreisningserstatning skal ikke reduseres selv om det er utmålt ménerstatning

Høyesterett har i **HR-2024-708-A** avklart at **oppreisningserstatning ikke skal reduseres selv om det er utmålt ménerstatning**. Dette er i samsvar med avgjørelsen i Rt-2005-289. Avgjørelsen i Rt-2014-392 trakk i en annen retning, men det var ikke avgjørende. I avsnitt 42 gir førstvoterende denne oppsummeringen:

«Samlet ser jeg det slik at verken lovens ordlyd, formålet med bestemmelsene, forarbeidene eller reelle hensyn tilsier at det skal foretas en samordning av oppreisningserstatning og ménerstatning. Avgjørelsen i Rt-2014-392 er, så vidt jeg kan se, den eneste avgjørelsen fra Høyesterett der et noe annet syn er lagt til grunn. Selv om erstatningene kan gli noe over i hverandre, tar de som utgangspunkt sikte på å kompensere for forskjellige for-

mer for ulemper av ikke-økonomisk karakter. Mens ménerstatning er en ordinær erstatning, uavhengig av skyld hos skadevolderen, tilkjennes oppreisningserstatning bare ved personskader som er voldt forsettlig eller grovt uaktsomt og ved visse straffbare krenkelser. Oppreisningserstatning er dermed av en noe mer ekstraordinær karakter. Til tross for at oppreisning er blitt mer aktuelt i senere år, er den ikke ment å ta ménerstatningens plass. De to erstatningsformene bør derfor behandles uavhengig av hverandre, i tråd med hva som følger av Rt-2005-289.»

Det var enighet om resultatet, men én dommer hadde en særmerknad.

Nøkkelavsnitt: 17, 34–38 og 42.

NYTT GRUNNBELØP

Den **1. mai 2024** økte grunnbeløpet i folketrygden (ofte kalt **«grunnbeløpet»** eller bare «G») fra 118.620 kroner til **124.028 kroner**. Dette er en økning på 5408 kroner / 4,56 prosent.

Nye lover i kraft

Denne oversikten dekker perioden
23. mars 2024–31. mai 2024.

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

- Lov 20. desember 2019 nr. 105 om endringer i **straffegjennomføringsloven** mv. (gjennomføringstiden for straffegjennomføring med elektronisk kontroll mv.). (24. mai 2024. Delt ikraftsetting.)
- Lov 20. desember 2023 nr. 110 om endringer i **konfliktrådsloven, straffeloven og straffeprosessloven** mv. (strafferettslige reaksjoner for ungdom og varetekt med elektronisk kontroll). (24. mai 2024. Delt ikraftsetting.)
- Lov 20. desember 2023 nr. 111 om endringer i **straffeprosessloven** mv. (elektronisk kontroll av besøksforbud). (8. april 2024.) Merk også at riksadvokaten 20. mars 2024 publiserte retningslinjer om elektronisk kontroll ved brudd på besøksforbud og kontaktforbud mv. og at Politidirektoratet 1. mars 2024 publiserte en nasjonal instruks for politiets håndtering av kontakt-/besøksforbud med elektronisk kontroll.

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

- Lov 12. april 2024 nr. 15 om endringer i **lov om Statens pensjonskasse** og enkelte andre lover (styrket insentiv til å jobbe lenger). (12. april 2024.)
- Lov 19. april 2024 nr. 18 om **lønnsnemndbehandling** av arbeidstvisten mellom **Parat** og **NHO Luftfart/CHC Helikopter Service AS** vedrørende opprettelse av tariffavtale for piloter i CHC Helikopter Service AS. (19. april 2024.)

BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTET

- Lov 12. april 2024 nr. 16 om **informasjonstilgang m.m. for utvalget som skal granske utenlandsadopsjoner til Norge**. (12. april 2024.)

ENERGIDEPARTEMENTET

- Lov 22. mars 2024 nr. 11 om endringer i lovgivningen som følge av nye navn på **Olje- og energidepartementet, Petroleumstilsynet og Oljedirektoratet**. (1. april 2024.)

KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET

- Lov 16. juni 2023 nr. 61 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (**valgloven**). (1. mai 2024. Delt ikraftsetting.)

KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

- Lov 31. mai 2024 nr. 26 om endringer i **fagskoleloven** (institusjonsakkreditering for fagskoler mv.). (31. mai 2024. Delt ikraftsetting.)

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

- Lov 4. september 2015 nr. 91 om posttjenester (**postloven**). (19. april 2024. Delt ikraftsetting.)

I tillegg vedtok Stortinget 21. mai 2024 endringer i **Grunnloven** §§ 86–88 og §§ 90 og 91 for å gi et helhetlig grunnlovsværn for domstolene. Grunnlovsvedtak trer i kraft straks hvis ikke annet er bestemt. I dette tilfellet er ikke annet bestemt.

Offentlige anskaffelser: Anskaffelsesutvalgets andre delutredning

Anskaffelsesutvalget – ledet av professor Halvard Haukeland Fredriksen – ble oppnevnt i 2022 for å gjennomgå regelverket for offentlige anskaffelser og komme med forslag til endringer. Utvalget ble bedt om å dele arbeidet i to. Første del gjaldt regelverkets struktur, forenkling av regelverket og tydeliggjøring av bestemmelsene om samfunnshensyn. Dette arbeidet ble sluttført 10. november 2023, da NOU 2023: 26 Ny lov om offentlige anskaffelser ble overlevert.

Nå er også den andre delen sluttført gjennom overleveringen av **NOU 2024: 9 Ny lov om offentlige anskaffelser**. Denne utredningen gjelder spørsmål om sikkerhet og beredskap, lokale og regionale leverandører, åpenhet om eierskap og skatt, geografisk virkeområde og reglene om avvisning og håndheving. I tillegg har utvalget fremmet forslag til ny lov om anskaffelser i forsyningssektorene og ny lov om konsesjonskontrakter. Det er særlig forslagene knyttet til reglene om håndheving som har fått oppmerksomhet. Hovedpunktene er her følgende:

- Avgjørelser fra Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) gjøres bindende

- Klage til KOFA innen utløpet av karenstiden suspenderer oppdragsgivers mulighet til å inngå kontrakt. Suspensjonen varer inntil KOFA har avgjort saken, eller kommer frem til at den oppheves
- Det overlates til domstolene å ta stilling til om det er grunnlag for å holde oppdragsgiver erstatningsansvarlig for tilbudskostnader eller tapt fortjeneste. Samtidig avskjæres muligheten for å kreve erstatning for tapt fortjeneste som følge av feil som kunne og burde vært anført alt før kontrakten ble inngått
- Konkurransetilsynet fører tilsyn med at oppdragsgivere overholder kunngjøringsplikten
- Konkurransetilsynet kan fremme sak til KOFA om at en kontrakt skal kjennes «uten virkning»
- Konkurransetilsynet kan også illegge overtredelsesgebyr mot ulovlige direkteanskaffelser, og eventuelle klager over Konkurransetilsynets vedtak overprøves av KOFA

Utredningen er sendt på høring. Høringsfristen er **16. august 2024**.

Strafferett I: Voldtektsbegrepet

– «av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen»

Etter straffeloven § 291 bokstav b regnes det som voldtekt at gjerningspersonen har seksuell omgang med noen som er «bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen».

I **HR-2024-897-A** hadde lagmannsretten domfelt for voldtekt etter alternativet «av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen» i et tilfelle hvor tiltalte hadde ført flere fingre inn i skjeden til en kvinne som var sterkt omtåket etter å ha sovet. Saksforholdet er nærmere beskrevet i avsnitt 10–16. Var lagmannsrettens lovanvendelse riktig? Nei, svarte Høyesterett under dissens 4–1.

Førstvoterende som talsperson for flertallet oppsummerte i avsnitt 33 og 34 sin forståelse av innholdet i «av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen» slik:

«Det avgjørende er om offeret er ute av stand til å motsette seg den seksuelle omgangen – årsaken har ingen betydning. I dette ligger at **en som er sterkt omtåket etter å ha sovet, etter omtåket kan være vernet**. Det må bero på en konkret vurdering om tilstanden gjør at personen faktisk er ute av stand til å motsette seg handlingen. **Ter-skelen ligger høyt**; at det har vært vanskelig å motsette seg, er ikke tilstrekkelig. På den annen side kan man være ute av stand til å motsette seg handlingen selv om en viss evne til å snakke eller handle

fysisk er i behold. **Hvis det er flere forhold som hver for seg svekker evnen til å motsette seg seksuell omgang, må disse ses i sammenheng.**

En person som er trøtt etter å ha sovet, vil som den store hovedregel være i stand til å motsette seg seksuell omgang. Men det kan tenkes tilstander hvor man i en oppvåkingsfase likevel ikke forstår hva som skjer, og/eller ikke evner – fysisk eller verbalt – å motsette seg handlingen. Jeg antar at dette først og fremst er aktuelt når man nettopp har blitt vekket etter dyp søvn.»

Med den høye terskelen som gjelder, var førstvoterende i tvil om lagmannsretten hadde stilt strenge nok krav når den hadde kommet til at fornærmede var «ute av stand til å motsette seg handlingen». Slik saken lå an, mente han videre at lagmannsretten burde foretatt en bredere vurdering opp mot dette vilkåret.

Den dissenterende dommeren sluttet seg fullt ut til førstvoterendes utlegning av hvordan straffeloven § 291 bokstav b skulle forstås. Hun delte imidlertid ikke hans tvil om hvorvidt lagmannsretten hadde stilt strenge nok krav. Heller ikke mente hun lagmannsretten burde foretatt en bredere vurdering.

Lagmannsrettens dom ble opphevet.

Nøkkelavsnitt: 33–35, 39 og 40.

Strafferett II:

Forbud mot bruk av sosiale medier som rettighetstap

I **HR-2024-986-A** var en mann **domfelt for seksuallovbrudd mot to gutter** til fengsel i ett år og én måned. Han hadde hatt kontakt med guttene via Snapchat, og hadde også brukt denne tjenesten til seksuelt krenkende adferd. Lagmannsretten hadde derfor også dømt ham til **tap av retten til å ha brukerkonto på Snapchat i to år. En enstemmig Høyesterett opprettholdt rettighetstapet.**

Det følger av straffeloven § 56 første ledd bokstav b at «[d]en som har begått en straffbar handling som viser at vedkommende er uskikket til eller kan misbruke en [...] aktivitet, kan, når allmenne hensyn tilsier det, [...] fratas retten til for fremtiden å [...] utøve en [...] aktivitet». Disse vilkårene var oppfylt. Kravet til klar lovhjemmel i strafferetten var ikke til hinder for å anse Snapchat som en «aktivitet». Forbudet var et inngrep i domfeltes rett til ytringsfrihet og respekt for familieliv og privatliv, men inngrepet var rettmessig. Her ble det blant annet vist til at domfelte hadde en historikk med å bruke Snapchat for å komme i posisjon til å begå seksuelle overgrep mot mindreårige, og at Snapchats funksjonaliteter gjorde tjenesten særlig egnet i en slik sammenheng.

Nøkkelavsnitt: 18, 23, 28, 29, 31 og 36.

Sivilprosess: I hvilken utstrekning er skriftlig innlegg til belysning av allmenne interesser til hinder for partshjelp?

Etter tvisteloven § 15-8 kan foreninger og stiftelser innenfor rammen av deres formål og naturlige virkeområde eller et offentlig organ innenfor sitt ansvarsområde inngi skriftlig innlegg til å belyse allmenne interesser. Partshjelp reguleres på sin side av tvisteloven § 15-7, og innebærer at en tredjeperson opptre til støtte for en part.

I HR-2020-2514-U la ankeutvalget til grunn at «opptreden i sak etter tvisteloven §§ 15-7 og 15-8 er ment å være alternative løsninger, som utelukker hverandre». Det ble vist til at «noe annet ville stilt partshjelperen i en mer gunstig posisjon enn sakens parter, ettersom partshjelperen i så tilfelle både ville ha hatt anledning til å holde et muntlig innlegg under ankefor-

handling i kraft av å være partshjelper, samtidig som den ville kunne innlevere en skriftlig prosedyre for domstolen i medhold av tvisteloven § 15-8». Rettsoppfatningen er fulgt opp i HR-2023-1199-U avsnitt 10.

Den er imidlertid nå presisert i **HR-2024-691-U**. KS hadde inngitt skriftlig innlegg til belysning av allmenne interesser knyttet til spørsmålet om en anke over dom skulle fremmes til behandling i Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4. Etter at anken var fremmet, erklærte KS partshjelp til støtte for ankende part. Det skriftlige innlegget skulle ikke inngå i avgjørelsesgrunnlaget ved avdelingsbehandlingen dersom partshjelpen ble tillatt. Innlegget var da ikke til hinder for at KS opptrådte som partshjelper.

Familierett: Forståelsen av ekteskapsloven § 61 bokstav c om «[a]ndre eiendeler og rettigheter som ikke kan overdras eller som er av personlig karakter»

Hovedregelen ved separasjon og skilsmisse er at ektefellenes formuer som er felleseie, skal deles likt etter at det er gjort fradrag for gjeld, jf. ekteskapsloven § 58 første ledd. Ektefellene kan imidlertid ved ektepakt inngå avtale om unntak fra likedeling, såkalt særeie, jf. § 42. Det som etter § 60 første ledd skal deles, er «den formuen» hver av ektefellene hadde på skjæringstidspunktet.

Videre gir **ekteskapsloven § 61** regler om særskilte unntak fra delingen. **Bokstav c** har denne ordlyden:

«Følgende eiendeler kan en ektefelle holde utenfor delingen:

[...]

c. Andre eiendeler og rettigheter som ikke kan overdras eller som er av personlig karakter. [...].»

I **HR-2024-814-A** hadde et ektepar gått fra hverandre, og under det offentlige skiftet oppsto det tvist om en avtalt tilbakekjøpsrett til aksjer skulle inngå i delingsgrunnlaget. Ektemannen hadde tre og et halvt år før skjæringstidspunktet overdratt aksjer vederlagsfritt til sine tre barn som ledd i et generasjonsskifte. Samtidig med aksjeoverføringen var det inngått en avtale mellom faren og barna som ga faren rett til å kjøpe aksjene tilbake til underpris.

Et flertall på tre dommere kom etter en konkret tolkning av den inngåtte avtalen til at det var tvilsomt om tilbakekjøpsretten kunne anses som en reell økonomisk verdi for ektemannen på skjæringstidspunktet. Se om dette avsnitt 33–61. Flertallet trakk imidlertid ikke noen endelig konklusjon her. Etter flertallets syn var nemlig uansett tilbakekjøpsretten «av personlig karakter», jf. ekteskapsloven § 61 bokstav c. I avsnitt 74 ble det også gitt uttrykk for at det var «tvilsomt om rettigheten i praksis er realiserbar som formuesgode». Se ellers avsnitt 62–74.

Om forståelsen av **«ikke kan overdras»** uttaltes i avsnitt 67:

«Det følger av [dommen i Rt-2001-716] at omsetningsbegrensninger ikke er tilstrekkelig til å slå fast at en eiendel eller rettighet 'ikke kan overdras', dersom rettigheten likevel 'i praksis

er realiserbar». Problemstillingen er en noe annen enn i vår sak, som gjelder overdragelse av en tilbakekjøpsrett, men dommen gir holdepunkter for at **vilkåret 'ikke kan overdras' må tolkes strengt.**»

Om forståelsen av **«er av personlig karakter»** uttales i avsnitt 68 og 69:

«Vilkåret om at rettigheten 'er av personlig karakter', omfatter en rekke ulike rettigheter. Forarbeidene gir noen konkrete eksempler, men klargjør ikke nærmere hvilke kriterier som skal legges til grunn for vurderingen.

Utgangspunktet må da tas i en **helhetsvurdering av rettighetens karakter og hva som nærmere følger av stiftelsesgrunnlaget**. Etter mitt syn kan det **også ved vurderingen av dette vilkåret være relevant om rettigheten i praksis er realiserbar**, slik det ble uttrykt i Rt-2001-716. **Dersom rettigheten er så nært knyttet til en av ektefellene personlig at den av den grunn i praksis ikke kan realiseres, vil dette ofte trekke i retning av at rettigheten er av personlig karakter. Dersom det fremstår urimelig eller støtende å pålegge ektefellen å realisere en rettighet, vil også dette kunne ha betydning.**»

Mindretallet på to dommere tolket den inngåtte avtalen annerledes og kom til at tilbakekjøpsretten skulle tas med i delingsgrunnlaget.

Flertallets vurdering har vært kritisert. Advokatene **Ola Viken** og **Caroline Krohn** formulerte det slik i Advokatbladet 15. mai 2024:

«Det er vanskelig ikke å være enig i mindretallets vurdering om at avgjørelsen undergraver formålet med felleseiet og ekteskapslovens system. Prosessdrivende er den også.

Som familierettsadvokater skal vi i hvert fall være takknemlige for at Høyesterett åpner portene for et oppkomme av godt betalte kreative løsninger for de rike på terskelen til samlivsbrudd.»

Nøkkelavsnitt: 42, 43, 49 og 69.

Tvangsfullbyrdelse: Hva er et «skadesløsbrev»?

Tvangsfullbyrdsesloven § 11-2 første ledd bokstav a – som står i kapitlet om tvangsdekning i realregistrerte formuesgoder – har denne ordlyden:

«Grunnlag for tvangsdekning etter dette kapitlet er foruten de alminnelige tvangsgrunnlag:

a. registrert avtalepant, registrert skadesløsbrev likevel bare når kravets omfang er fastsatt ved dom eller annet tvangsgrunnlag,»

Med andre ord er tinglyst avtalepant i fast eiendom et særlig tvangsgrunnlag, med mindre det dreier seg om et «skadesløsbrev». Da må kravets omfang være fastsatt ved dom eller annet tvangsgrunnlag når tvangsfullbyrdelse blir begjært.

I **HR-2024-922-U** var det aktuelle pantedokumentet et **standarddokument uten skylderkjøring i tråd med tinglysningsforskriften § 2**. Dette er

den varianten som stort sett benyttes av landets banker i dag. Høyesteretts ankeutvalg kom enstemmig til at **lagmannsretten hadde tolket loven riktig da den la til grunn at dette ikke var et «skadesløsbrev»**, og at det derfor utgjorde tvangsgrunnlag. Avgjørelsen har stor praktisk betydning. Ved motsatt resultat ville det – som det står i avsnitt 19 – «i all hovudsak ikkje lenger finnast pantebrev som sjølv er tvangsgrunnlag».

BY APPOINTMENT TO THE ROYAL DANISH COURT

OLE L Y N G G A A R D

SINCE 1963

· H. A. NEERBYE ·

en del av mestergull

Henrik Ibsens gate 60 · Tlf. 22 54 54 30 · www.neerbye.no

Følg oss på Facebook og Instagram

DET STORE UTVALGET FINNER DU HOS OSS

Nyttig om bruk av klart språk for jurister

Klarspråk for jurister

Forfatter: Aage Rognsaa
Forlag: Universitetsforlaget
Antall sider: 192
Pris: 449 kroner

Anmeldt av advokat (H) PER M. RISTVEDT, Schjødt

Advokatbladet satte fokus på advokaters språk i nummer 8 i 2021. Det ble blant annet vist til at Språkrådet våren samme år hadde utgitt en ny veileder, *Godt språk i regelverk*, en 99 sider lang håndbok med praktiske eksempler fra lover, lovutkast og forskrifter. Hovedhensikten var å gjøre lovtekster, som angår mange, lettere å forstå.

Berit Reiss-Andersen, som blant annet har vært leder av Advokatforeningen, var en av flere kjente advokater som ble intervjuet i bladet. Hun uttalte at «språket er advokatens verktøy». Det er jeg enig i.

Hvordan advokaten formulerer seg, både skriftlig og muntlig, er viktig. Med andre ord; hvordan advokaten bruker språket som verktøy. Her finnes det ulike stilarter og ingen fasitsvar. Svaret vil blant annet avhenge av hvem som er mottaker.

Å stå i retten og bruke uttrykk som «åpenbart», er for eksempel sjelden overbevisende for en dommer. De fleste ganger vil denne typen formuleringer uansett ikke være nødvendige. Noe annet er at advokater tidvis klandres for å ha et komplisert og gammeldags språk. Det er ikke uvanlig å se og høre ord og uttrykk som «hensynta», «begunstige», «for så vidt gjelder», «således» og «dog» fra advokater, både i og utenfor rettsalen.

For de som ønsker å bli mer moderne og endre skrivestil, har tekstviter (cand.philol.) Aage Rognsaa nylig utgitt en praktisk håndbok kalt *Klarspråk for jurister* (Universitetsforlaget, 2024). Her gis det blant annet tips om ordvalg og setningsbygging.

Fra innledningskapitlet fremgår det at målgruppen primært er advokater og andre jurister. Oppsummert menes med «klarspråk» et korrekt, klart og brukertilpasset språk. Kommunikasjonen må ha så tydelig ordlyd, struktur og visuell utforming at leserne i målgruppen finner informasjonen de trenger, forstår den og kan bruke den.

Utover innledningen har boken, som er på cirka 200 sider, ni kapitler. Det første er kalt juristisk stil og klarspråk. Kapittel 2 omhandler struktureringsprinsipper, mens kapittel 3 er kalt «Tenk teksten som en samtale». I kapittel 4, som heter «Skriv leservennlige setninger, skap god tekstflyt», blir det mer praktisk. Dette følges opp med kapittel 5, som er kalt «Sørg for enkelthet og presisjon i ordvalget».

”
 For advokater, som er praktikere, vil jeg mene at omtrent halvparten av boken har et praktisk tilsnitt med flere gode tips for å skrive og uttrykke seg klarere.

Deretter følger kapittel 6 om «Slik skriver du leservennlige tekster» og kapittel 7 om «Tekstens utseende», hvor blant annet bruk av gode overskrifter og mellomtitler omtales. Kapittel 8 inneholder en oversikt over rettskrivningsregler for juridiske tekster. Her behandles regler for bruk av komma, punktum, sitattegn, kursiv osv. I kapittel 9 oppsummeres boken under overskriften «Hva har jeg sagt?».

For advokater, som er praktikere, vil jeg mene at omtrent halvparten av boken har et praktisk tilsnitt med flere gode tips for å skrive og uttrykke seg klarere. Særlig gjelder dette kapittel 4 og 5. Der fokuseres det blant annet på å sørge for enkel setningsoppbygging, å skrive kort (uten å være for kort), unngå innskudd og doble nektelser, samt at man ellers skaper god tekstflyt.

Videre anbefaler forfatteren bruk av moderne ord og uttrykk, at man unngår bruk av unødvendige ord, fremmedord, moteord og klisjeer. I tillegg bør selvsagt vaghet og tvetydighet unngås. Klarer man som advokat å følge det meste av dette, bør de fleste målgrupper få med seg det som sies og skrives.

Med dette sagt må hver advokat ha lov til å ha sin stil, så lenge det ikke skader klientens interesser. Min gjennomlesning av Rognsaas bok har likevel gitt meg den oppfatning at de fleste advokater vil ha godt av å lese boken og ta med seg tipsene som gis. Det gjør at boken anbefales som lesestoff for alle advokater som ønsker å formidle klarere. •

Advokatbladet
 nr. 8 2021.

NY BOK:

Advokater stod imot angrep på rettsstaten

I 1927 vedtok Stortinget lovendringer som sendte redaktører og arbeidere i fengsel, og kunne ført Norge i en fascistisk retning.

TEKST: NINA SCHMIDT

Jussprofessor Hans Petter Graver har over flere år ledet et prosjekt om hvordan domstolene opptrer når rettsstaten settes under press. Som et ledd i prosjektet har han skrevet en bok om de såkalte tukthuslovene.

I en debatt om advokaters samfunnsansvar på representantskapsmøtet i Advokatforeningen nylig, var Graver invitert for å gi et historisk tilbakeblikk. Der delte han noen viktige poenger fra boken, som tar utgangspunkt i en hendelse i 1927.

1920- og 30-årene var en tid med stor arbeidsløshet, store klaseskiller, og store konflikter mellom arbeiderklassen og kapitalmakten.

— I 1927 vedtok Stortinget to lovendringer som tok sikte på å frata arbeidere muligheten for å engasjere seg kollektivt for sine rettigheter. Regjeringen fikk en skjønsmessig fullmakt til å forby streik, og det ble gitt en straffebestemmelse som ga straff for enhver form for støtte til ulovlig streik, sa Graver.

Disse lovene har fått navnet tukthuslovene.

Både avis kommentatorer og redaktører ble dømt til fengsel etter å ha uttrykt støtte til forskjellige streiker.

— Folk som samlet inn penger for å støtte streikende arbeidere, ble bøtelagt og domfelt. Og fagforeningene ble gjort kollektivt ansvarlige: Bevisbyrden ble snudd. Hvis fagforeningene ikke kunne dokumentere at de hadde gjort alt for å hindre en ulovlig aksjon, ble de holdt økonomisk ansvarlig for arbeidsgiverens tap. Dette hindret enhver støtte fra fagbevegelsen til aksjonene.

STOR ULYDIGHETSAKSJON

Også straffeloven § 222 ble utvidet, og det ble gjort straffbart å forsøke å hindre streikebryteri. Lovendringene førte til Norges største sivile ulydighetsaksjon: Arbeidere, lærere, advokater, akademikere og vanlige folk stod side ved side i protest mot de nye lovene.

— Men arbeidsretten dømte ikke aksjonen ulovlig, som den åpenbart var, og tok i stedet initiativet til en forhandlingsløsning mellom partene. Senere ga Stortinget amnesti til mange hundre mennesker som var blitt straffet for å gi støtte til arbeiderne.

— Paragraf 222 led en stille død fordi domstolene lot være å anvende den. Den var så eklatant i strid med prinsippet om likhet for loven, fordi den ensidig rammet arbeidere under konflikt. Så den ble tolket så innskrenkende at den ikke fikk noen betydning i det hele tatt, sa Graver.

Både advokater og dommere engasjerte seg i den heftige debatten som pågikk om lovendringene.

Hans Petter Graver er professor ved Institutt for privatrett ved UiO.

— Til og med høyesterettsdommer Karl Frimann Dahl skrev lange analyser og argumenterte for at loven var i strid med Grunnloven, og det mens en sak var på vei oppover i rettsapparatet og inn i Høyesterett. Vi har kanskje noen som ville gjort dette i dag, som ikke lenger er i Høyesterett. Men det er vel ingen nåværende dommere som kunne tenke seg å gjøre det samme, sa Graver.

DOMSTOLER PÅ RANDEN

Denne episoden i norsk historie er interessant fordi den viser en situasjon der domstolene var på randen til å bli politisert, påpekte han.

— Dels ved at sterke krefter i fagbevegelsen ville kuppe meddommerne og utnevne sine egne, mens man på den konservative siden gikk til angrep på juryordningen. Dette er den direkte årsaken til at vi fikk den merkelige bestemmelsen i norsk rett om at fagdommerne kan sette en jurybestemmelse til side, som vi vet ble brukt siste gang i den siste jursaken vi hadde i Norge.

— Situasjonen kunne ha eskalert, og tiltakene fra den konservative delen av lovgiverne ble ansett som eksempel på en tilstand som nærmet seg fascisme, sa Graver.

— Det kunne gått galt hvis myndighetene hadde satt hardt mot hardt. En viktig grunn

til at de ikke gjorde det, var dels den store tilslutningen som den sivile ulydigheten fikk, og dels den målrettede og aktive innsatsen til det juridiske miljø, der advokatene spilte en viktig rolle. Dette er et eksempel på et engasjement som hadde stor betydning for hvordan det norske samfunnet har utviklet seg.

I boken skriver Graver at han ser en parallell i den politiseringen av domstolene som foregår i flere land, «både i land der populistiske krefter søker kontroll over domstolene, og her hjemme hvor et høyere konfliktnivå, som rundt klimakrisen og pandemien, utfordrer rettsstaten». •

Tukthuslovene.
 Sivile ulydighet
 og trusselen mot
 rettsstaten

Forfatter: Hans Petter Graver
Forlag: Dreyer
Antall sider: 248
Pris: 399 kroner

Flere hundre advokater var samlet på Folkets hus 30. og 31. mai.

800 advokater samlet til fagfestival!

I slutten av mai ble Advokatenes fagdager arrangert for 16. gang. Festivalen byr på faglig påfyll, inspirerende kurs, gjensyn med gamle kjente og ikke minst den store advokatfesten.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL og KARI HEGSTAD

Over to dager kunne advokater fra hele landet velge mellom 45 foredrag fordelt på ni ulike fagstolper i Folkets hus på Youngstorget.

— Det mest interessante med arbeidet med Advokatenes fagdager er følelsen av å ta pulsen på hva som skjer i advokatbransjen og i jussens verden. Hva som trender av temaer som advokaten må hjelpe kundene med, forteller advokat og prosjektleder i Advokatforeningen, Vegard Fløtre.

— Advokatene er en merverdi for virksomheter, det offentlige og privatpersoner hver dag. Vår jobb er å inspirere og oppdatere dem bittelitt. •

”
Det mest interessante med arbeidet med Advokatenes fagdager er følelsen av å ta pulsen på hva som skjer i advokatbransjen og i jussens verden.

— Tilbakemeldingene på det faglige innholdet og nivået som helhet, gjør at vi kan si at vi har truffet blink, sier Vegard Fløtre og avtroppende direktør i JUS, Torbjørn Buer.

Advokatenes fagdager er et av Advokatforeningens største prosjekter gjennom året.

Hva er kunstig intelligens, og hva er viktig å tenke på når AI skal implementeres i en advokatvirksomhet? Dette var tema for et kurs holdt av Thommessen og Microsoft i fellesskap. Fra v. Ane L. Mossige, Osama Hanif, Andreas Stabell, Trine Melsether og kursvert Hege Moljord.

Even Halland.

KURS-RAPPORT

Slik blir du mer konsentrert på jobb

— Advokater er mentale toppidrettsutøvere. Intelligente, kunnskapsrike og jobber hardt. Det dere får til på jobb handler om innsats multiplisert med fokus. Innsatsen er høy, men har man lite fokus, får man lite igjen for innsatsen. Uten fokus renner innsatsen ut i sanden.

Det sa psykolog Even Halland i et kurs som ga tips om hvordan advokater kan prestere bedre, uten at det går på bekostning av stressnivået.

— Dersom man møter arbeidshverdagen uten en konkret plan for tidsstyring, går det utover konsentrasjonsevnen.

— Forskning viser at å jobbe med kaosarbeid er dårlig nytt for oppmerksomheten. Hjernens endrer seg på måter som gjør en mer sårbar for distraksjoner. De som multitasker mye, er svake på å holde konsentrasjonen. Fortløpende skifte av arbeidsoppgaver kan øke tidsbruken med opp til førti prosent.

Ifølge Halland er det likevel håp for advokater som føler det er vanskelig å holde konsentrasjonen over tid. Hjernens evne til konsentrasjon og til å lede seg selv, kan nemlig styrkes. Psykologens beste tips til advokatene, var såkalt timeboxing.

— Start hver morgen på kontoret med å planlegge dagen. Hva haster, og hva haster ikke. Blokker ut tid i kalenderen til spesifikke oppgaver, til krevende prosjekter som krever innsats over tid, finn oppgavene som er sårbare for prokrastinering, altså å utsette gjøremål til fordel for aktiviteter man har mer lyst til å gjøre. Sett også av tid til kaosarbeid, sa han.

— Timeboxing reduserer stress. Forskning viser at effektene av å blokkere kaosarbeidet og fange det i en boks, reduserer stresset like mye som å begynne med avspenningsteknikker.

Hovedingrediensene til høykonsentrasjon er å planlegge på forhånd, blokkere ytre distraksjoner som varsler på mobilen, blokkere indre distraksjoner, som negative tanker, og å legge opp til en tidsbegrenset arbeidsøkt.

— Nitti minutter er absolutt maks for en økt med høykonsentrasjon. Det er bedre å starte med tretti, sa Halland.

KURSHOLDERS VIKTIGSTE BUDSKAP

Mekling løfter blikket

KURS: Bli en best mulig advokat i mekling

FOREDRAGSHOLDERE: Hanne Sofie Bjelland, dommer i Oslo tingrett og Ola Ø. Nisja, partner i Wikborg Rein

— Mekling gir muligheter til å se et større bilde enn bare jussen. Mulighetsrommet for løsning blir klarere når du får tak i hva partene faktisk er opptatt av – forhold som typisk ikke dreier seg om juss som sådan, men om partenes interesser.

To naboer som for eksempel strider om trærne på eiendomsgrensen skal få stå eller må tas ned, kan synes uforsonlige helt til man undersøker hvorfor partene har inntatt sine standpunkter. Ved nærmere undersøkelser vil mekleren eksempelvis kunne oppdage at den ene er opptatt av at trærne må stå for å hindre innsyn, mens den andre mener trærne må hugges fordi de søpler og fordi skjæra bygger rede på bekostning av nattesøvnen. I et slikt tilfelle vil et gjerde kunne imøtekomme begge interesser. Denne formen for interessebasert mekling med en nøytral tredjeperson til stede, vil derfor kunne hjelpe partene til å løfte blikket, sier Bjelland.

— Vi ønsker også å oppfordre advokatene til å utnytte mulighetene som finnes i mekling, og til å tenke mer kreativt. Det finnes relativt standardiserte formater som kan fungere bra, men det finnes også mer avanserte måter å tenke mekling på. Dette potensialet har vi fremdeles ikke tatt ut i miljøet, sier Nisja.

KURSHOLDERS VIKTIGSTE BUDSKAP

- Saklig oppsigelse krevende

KURS: Nytt i arbeidsretten
FOREDRAGSHOLDERE: Tina Storsletten Nordstrøm, advokat og avdelingsleder i Fagforbundet og Joakim Augeli Karlsen, advokat og partner i Littler

- Dette har vært arbeidstakernes lovgivningsår. Stillingsvernet har blitt styrket, og vi har fått regler som bedrer arbeidsmiljøet på arbeidsplassen, sier Nordstrøm.

- I tillegg viser rettspraksis at stillingsvernsreglene kom i mål, men at saklig oppsigelse er mer krevende enn det mange kanskje antar. Det er flere vurderingstemaer enn det man klarer å lese direkte av loven og forarbeidene, sier Karlsen.

KURSHOLDERS VIKTIGSTE BUDSKAP

- Forferdelig kronglete tema

KURS: Nytt i strafferetten
FOREDRAGSHOLDER: Magnus Matningsdal, tidligere høyesterettsdommer

- Jeg håper foredraget mitt har bidratt til en noe større forståelse av de nye bestemmelsene om skyldbevne. Det er et forferdelig kronglete tema. Ikke minst dette tilleggsvilkåret om vektlegging av graden svikt i virkelighetsforståelse og funksjonsevne, som gjør at det ikke lenger er nok at man for eksempel har en «sterkt avvikende sinnstilstand».

Dette er et tilleggsvilkår som er høyst skjønnsmessig, og det har vært mye omdiskutert hvor treffende formuleringene faktisk er. Selv om man ikke kan skape en fullstendig klarhet gjennom rettspraksis i alle spørsmålene som reises, mener jeg at Høyesterett har hjulpet oss et godt stykke på vei. Ved to avgjørelser i 2023, HR-2023-1242-A og HR-2023-1243-A, har Høyesterett nemlig gitt et nyttig bidrag til hvordan disse bestemmelsene skal forstås, sier Matningsdal.

KURSHOLDERS VIKTIGSTE BUDSKAP

- Tinglyst ektepakt kan være ugyldig

KURS: Opprettelse og tinglysing av ektepakt – life hacks for advokaten
FOREDRAGSHOLDERE: Jannicke Knudsen, advokat i Eckhoff og Marie Kristine Lauten, rådgiver i Brønnøysundregistrene

- Noe av det viktigste vi ønsker å få frem, må vel være oppfordringen om å ha et bevisst forhold til dokumentene og avtalene man utformer. Det har så store konsekvenser for klientene, for eksempel ved et økonomisk oppgjør etter skilsmisse eller i et arveoppgjør. Innholdet i ektepakten må være tydelig og spesifikt, sier Knudsen.

- Det er både innholdet – altså det man ønsker å regulere – men også det praktiske ved opprettelsen av en ektepakt som man er nødt til å ha med seg. Her er det mye å huske på. Tidligere nektet tinglysingsmyndighetene og ektepaktregisteret en rekke ektepakter tinglyst etter ekteskapsloven kapittel 9, men etter at praksis ble endret, får man ingen second opinion fra noen som holder kontroll med arbeidet ditt. Du må derfor være ekstra påpasselig og sjekke at det du forsøker å avtale, faktisk kan avtales i henhold til regelverket. I dag er det altså ikke gitt at en tinglyst ektepakt faktisk er gyldig, sier Lauten.

KURSHOLDERS VIKTIGSTE BUDSKAP

Klassiske problemstillinger

KURS: Hyttejuss
FOREDRAGSHOLDER: Birgitte Bie Mørkved, advokat og partner i Mageli

- «Hyttejuss» er ikke et klart avgrenset rettsområde, det er egentlig et begrep jeg selv har valgt å bruke. Det har sammenheng med de mange rettslige problemstillingene som knytter seg til det å bruke eller eie en hytte. Jeg har derfor forsøkt å samle noen av de mest klassiske problemstillingene vi støter på. Det kan for eksempel dreie seg om hvordan man erverver en veirett, men også hvordan man kan endre eller fjerne en veirett.

Jeg har gjennomgått typiske skiløypesaker, hvor noen vil ha brøytet vei mens andre vil ha skispor. Hvilke rettigheter har du hvis du eier hytte ved sjøen, og hvor langt går vernet for å bruke sjøen utenfor eiendommen din? Jeg håper kursdeltakerne sitter igjen med noen verktøy for hvordan de kan tilnærme seg denne typen saker, og ikke minst at de er bevisste muligheten for å bringe dem inn for jordskifteretten, sier Mørkved.

Hva er ditt beste tips til ferske advokatfullmektiger?

- Ta vare på deg selv!

Rugile Lapinskaite (36)
Arbeidssted: Halvorsen & Co

- Ha troen på deg selv og følg magesfølelsen. Det er ikke alltid de mest erfarne som har rett. Ta vare på deg selv – kanskje må du jobbe mer og bli raskere selvstendig i starten enn det du er forberedt på. Sist, men ikke minst: Fakturer klienten fortløpende. Der har jeg selv brent meg ved noen anledninger.

- Gratulerer med advokatbevillingen. Jeg håper dere føler på at dette er en flott og stor begivenhet, for det er det faktisk. Dere har grunn til å være stolte av dere selv, sa Jørn Sigurd Maurud.

- Holder ikke å være pen i tøyet og glatt i kjeften

- Jeg synes ikke det er så lenge siden jeg oppfattet meg selv som ung og lovende, men plutselig en dag var jeg ingen av delene, sa riksadvokat Sigurd Maurud, og delte ut fem tips til ferske advokater.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL og KARI HEGSTAD

■ Tradisjon tro startet årets advokatfest med en mottakelse for alle som har fått bevilling i løpet av det siste året. Over nitti ferske advokater var samlet da Jørn Sigurd Maurud ønsket dem velkommen til bransjen med noen nøyе utvalgte råd.

- 1. Ikke la deg friste av lettvinthet, juks og fanteri**
- Evig eies kun et dårlig rykte. Det uttrykket passer godt for vår bransje. Det er ingen som sladrer og skvaldrer så mye som jurister, og vi sladrer om hverandre.
- 2. Tenk nøyе gjennom hva dere presterer skriftlig og muntlig**
- Det dere sender fra dere skriftlig, har evig liv. Er det da noe skikkelig flaut, ender det som underholdning på julebordet til Borgarting lagmannsrett. Det koster kveldsarbeid, gratisarbeid, tid og krefter, men det er verdt å legge prestisje i presentasjon.
- 3. Slurv riktig**
- Skal dere først slurve, må dere lære å slurve på områder hvor det ikke blir oppdaget. Den erfaringen tar det tid å opparbeide. Slurv anbefales selvsagt ikke.
- 4. Bli god i prosess**
- Tar man sikte på å bli prosedyreadvokat, er det viktigste man gjør i sommer å ta en oppfriskning av prosessretten. Det nytter ikke å være pen i tøyet og glatt i kjeften hvis man havner i kategorien «dårlig». Gode prosedyreadvokater er kjempeflinke i prosess.
- 5. It's nice to be great, but it's even greater to be nice**
- For advokater gjelder den samme regelen som for de fleste andre av oss. Be nice. Det kommer dere langt med.

- Aldri for sent å bytte fagområde

Sara Møller (30)
Arbeidssted: EY

- Jeg tror det er mange som for tidlig blir for opptatt av å spesialisere seg. Selv var jeg ganske forvirret i starten, og testet mye forskjellig. Jeg helgardedte meg litt. Mitt råd er å prøve ulike områder, og å jobbe med mange ulike mennesker. Det lærer man mye av.

- Gå i retten

Mar Gueye (58)
Arbeidssted: Advokatfirmaet Rogstad

- Man må akseptere at man er fersk og at fullmektigtiden er til for å lære. I tillegg til å ha et godt teoretisk fundament, er det er gjennom erfaring man bygger seg opp som advokat. Vær ikke redd for å gjøre feil. Det tar tid å bli flink. Til fullmektiger som vil jobbe med prosedyre, er mitt beste råd å dra i retten. Man lærer veldig mye av å se andre erfarne advokater prosedere.

- Vær åpen og nysgjerrig

Aksel Wilhelm Jebsen (30)
Arbeidssted: AON Norway

- Den største fallgruben som fullmektig, er å bli for overmodig. Vær ydmyk på at studielivet og den virkelige verden ikke er det samme. Som fersk skulle jeg ønske jeg visste hvor lang tid det egentlig tar å skrive godt. En ting er å tenke ut gode formuleringer i hodet. En annen ting er å sette dem sammen på en god måte som gjør det forståelig for andre mennesker på papiret. Mitt beste råd er å være åpen og nysgjerrig. Vær ikke redd for å stille dumme spørsmål. De aller fleste er åpne og behjelpelige.

Mot nye horisonter

Jon Wessel-Aas' tid som advokatenes frontfigur er forbi. Hvordan den artet seg, forteller han gjerne om, i ryggmargen er han tross alt en mediemann.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

Slutten av mai ble Siri Teigum valgt til å overta førersetet i Advokatforeningen, og den 15. juni mønstret Jon Wessel-Aas offisielt av etter fire år.

Wessel-Aas troppet på med munnbind og én meters avstand da koronapandemien herjet som verst i 2020. Siden har det gått slag i slag med to advokatstreiker og en flunkende ny advokatlov. Hovedstyremøter, representantskapsmøter, politiske møter, presseopptredener, debatter, høringsuttalelser og alt det andre vi ikke ser.

Nå starter et nytt kapittel for Wessel-Aas.

— Jeg kan ikke tenke meg noen bedre mulighet for en advokat å få oversikt over og innsikt i egen bransje, enn som leder i Advokatforeningen, begynner han.

— Jeg har fått mulighet til å reise rundt på besøk til de ulike kretsene, og blitt introdusert for problemstillinger som møter forskjellige typer advokater og advokatvirksomheter rundt omkring i landet. Som advokat fra hovedstaden, har dette vært utrolig berikende å få et innblikk i.

Også maskineriet som går internt i foreningen, har Wessel-Aas fått oppleve på nært hold.

— Det har vært fascinerende å se alt arbeidet som legges ned av de tillitsvalgte. Dette er travle mennesker som frivillig stiller tid og arbeidskapasitet til disposisjon. I tillegg har vi et sekretariat som er helt fantastisk. Medarbeidere som står på for medlemmene hver eneste dag, og en generalsekretær som er helt utrettelig.

SYNLIGGJØRING SOM FØRSTEPRI

Det foreningen har oppnådd av store og små milepæler de siste årene, ville

ingen leder fått til alene, understreker Wessel-Aas.

Samtidig er han ikke helt blottet for innsikt i sin egen innsats og rolle oppi det hele.

— Synliggjøring av Advokatforeningen og advokatenes rolle i samfunnet vårt, har hele tiden hatt høy prioritet hos meg. Det har vært viktig for meg som leder å jobbe med foreningens profil opp mot mediene og politikerne, og gjennom slike kanaler forsøke å skape en større forståelse for hva en rettsstat er og hva advokatene betyr for den. Bare det at ordet «rettsstat» er blitt en hyppigere gjenganger i den offentlige diskursen de siste årene, er jo et tegn på at vi har kommet noen skritt videre i kommunikasjonen, forteller han.

Den evige diskusjonen om retts hjelpssatsen har også gått varmt gjennom hele hans tid som leder, og gjennom to runder med aksjoner de siste fire årene har foreningen forsøkt å sette regjeringen under press.

Helt nødvendig, ifølge Wessel-Aas.

— Advokater skal være uavhengige, og dette prinsippet gjelder på godt og vondt. I mange av sakene står myndighetene på den andre siden, og det gjør jo at vi ikke har de vanlige arbeidsrettslige virkemidlene for lønnsforhandlinger. Realøkonomisk har satsen bare blitt lavere og lavere, og da har aksjon blitt eneste løsning.

PERSONLIG OG POLITISK REISE

Hverken aksjonen i Høyesterett i 2022, eller aksjonen blant skyggeadvokatene som fremdeles pågår, har vært uten utfordringer, erkjenner han.

— For det første vil det aldri være en stor nok velgermasse som presser politikerne til å gjøre noe med rettshjelpssat-

— Hvis medlemmene sitter igjen med en oppfatning av at jeg har tatt dette vervet på alvor og gjort mitt beste, så holder egentlig det for meg.

Jon Wessel-Aas (57)

ARBEID: Partner i Glittertind

SPELISERINGSER: Medierett, ytringsfrihet, personvern og opphavsrett

BOSTED: Oslo

FAMILIE: Gift, tre barn

sen. Det har vært mye spenning knyttet til aktuelle aksjonsformer, og til å skape en balanse, slik at det er mulig å opprettholde aksjonen over tid, men uten at interessen dabber av eller at vi mister sympati. Hvem skal rammes, hvor hardt og hvor lenge? Dette er problemstillinger det har vært utfordrende å navigere i.

— For det andre har det også vært et press fra medlemmenes side. Mange er frustrerte, og det har vært viktig å skape oppmerksomhet rundt politiske prosesser og budsjettprosesser, hva det er realistisk å oppnå — og når. Her er kunnskapsnivået veldig forskjellig, og også for min egen del har det vært en reise med mye nyttig lærdom om hvordan politikken fungerer.

— Årets aksjon har rammet sårbare barn og ungdom tilknyttet en rekke av landets barnehus. Hvordan har det vært å forsvare et slikt tiltak?

— Det har ikke vært så vanskelig, egentlig. Vi har gode dispensasjonsordninger som gjør at saker hvor det står om liv og helse, får passere som unntak. Det er jo ikke vi som skal ha dårlig samvittighet for dette, men myndighetene som ikke sørger for at betingelsene advokatene jobber under, er forsvarlige. Det er opp til politikerne å løse denne konflikten — hvis de bryr seg om disse menneskene og skjebnene deres, da.

UTFORDRINGER MED JUSTIS

Wessel-Aas legger ikke skjul på at dialogen med justisminister Emilie Mehl har vært krevende i denne perioden.

— Vi kunne nok ideelt sett ha tenkt oss en mer åpen dialog med statsråden. Det har ikke vært mange møter hvor hun har vært til stede, så mye av kom-

”

Synliggjøring av Advokatforeningen og advokatenes rolle i samfunnet vårt, har hele tiden hatt høy prioritet hos meg.

munikasjonen har gått gjennom departementet, forklarer han.

— Mehl har hele veien gitt uttrykk for at hun ser poengene våre, og at hun ønsker å gjøre noe med rettshjelpsordningen. Samtidig har de store løftene uteblitt, og hun har virket mer interessert i å føre dialog med politiet, enn å vise engasjement for den delen av justissektoren som advokatene utfører sine oppgaver i. Jeg vil tro det har frustrert henne at de ikke har kunnet sette ned foten for oss, tilføyer han.

For Wessel-Aas har opprettelsen av det uavhengige Salærrådet vært en viktig seier i prosessen.

— Tidligere har det vært advokatenes beregninger mot regjeringens diktat. For første gang har vi fått en objektiv instans som kan fortelle oss hvor det bærekraftige nivået ligger, og det er et enormt skritt i riktig retning.

I årets reviderte nasjonalbudsjett fikk satsen sitt største løft på tjue år. Ikke tilfeldig, ifølge den avtroppende lederen.

— Vi er langt fra fornøyde, men det viser en fremgang. I tillegg vitner det om at noe av det vi har gjort, har fungert. Prosessen i forkant har vært krevende, men også meningsfull og givende. Vi er mange som har brukt enormt med krefter på dette, og selv om vi er langt unna mål — så er vi et stykke på vei.

— Hva slags type leder håper du at folk husker deg som?

— Jeg håper jo at folk synes jeg har gjort en god jobb som leder, og at de har følt seg representert. I tillegg håper jeg de ser at det ikke har vært noe venstrehåndsarbeid fra min side, eller et forsøk på å flyte gjennom på enklest mulig måte, men at jeg har lagt ned mye tid og krefter og vist et genuint engasjement for foreningen. •

CMS Kluge til topps i internasjonal fotballturnering

Både faglige, sosiale – og nå også sportslige – frynsegoder har blitt en del av hverdagen for advokatene i Kluge etter at firmaet ble en del av det multinasjonale CMS-samarbeidet.

TEKST: KARI HEGSTAD

På turneringen i Wien i Østerrike deltok CMS Kluge-advokater fra flere av firmaets kontorer i Norge. Både Oslo, Bergen og Stavanger var representert. FOTO: PRIVAT

Amanda Mendis spilte fotball på juniornivå da hun gikk idrettslinja på VGS, og Peder Mæhle spilte på i andre- og tredjedivisjon mens han studerte juss i Tromsø. – Til slutt måtte jeg velge studiene foran fotballen, men da er det ekstra gøy at vi er en liten gjeng her på kontoret som spiller innendørs bedriftsfotball sammen i vinterhalvåret, forteller Mæhle. FOTO: Kari Hegstad

Seieren ble dobbelt norsk (og en liten dæsj svensk) da 65 lag fra 26 forskjellige land deltok på den årlige «CMS Football Cup» i Wien i mai. CMS Kluge stilte med lag i både dame- og herreklassen, og endte øverst på pallen begge steder – etter å ha utkonkurrert nesten syv hundre CMS-kolleger.

På det seirende damelaget deltok fem advokater fra CMS Kluge, og fem fra det svenske advokatfirmaet CMS Wistrand. Både Hong Kong og en rekke land og byer i Midtøsten og andre deler av verden var representert blant lagene de måtte bryne seg mot.

– Det var full cupstemning – en utrolig opplevelse, sier Amanda Mendis, advokat i CMS Kluges eiendomsavdeling.

Turneringen ble arrangert på en utendørs stadion med flere fotballbaner i 7-er-størrelse, det ble avholdt gruppespill og sluttspill, servert måltider og arrangert bankett. Ingen faglige innslag – kun med formål om å skape idrettsglede og en sosial møteplass på tvers av CMS-kontorene.

PROFESJONELT, MEN JORDNÆRT

– Det har innimellom fremstått litt abstrakt hva CMS-samarbeidet faktisk har betydd for Kluge, og hvordan vi påvirkes av å være en del av noe stort og internasjonalt. Den siste tiden har jeg derimot fått kjenne veldig på kroppen hva det faktisk innebærer, forteller Mendis.

– Både på fotballturneringen i Wien og på et kurs jeg nylig deltok på i Barcelona – også dette i regi av CMS – ble jeg så overrasket over hvor jord-

nære alle var. Alt er veldig profesjonelt organisert når vi treffes på den måten, men vi kommer fort inn på de gode, personlige samtalene med det som føles som nære kollegaer, forklarer hun.

I likhet med henne, opplever også Peder Mæhle, fullmektig i firmaets avdeling for energi, industri og klima, at fordelene ved CMS-samarbeidet har begynt å ta form i arbeidshverdagen.

– Det arrangeres mange forskjellige typer kurs gjennom året, som er rettet mot de ulike fagområdene folk jobber med. Her kan man treffe CMS-kolleger fra ulike deler av verden, og utveksle kunnskap og erfaringer knyttet til problemstillinger man jobber med til daglig. Noen kurs er også rettet mot selve

advokatrollen, og hvordan man utvikler seg som advokat, forteller han.

ÅPNER KARRIEREDØRER

Advokater og fullmektiger i CMS Kluge kan også reise på såkalte «secondments», hvor de utplasseres en periode på et CMS-kontor i utlandet.

– En kollega av oss jobber med finans og tilbringer et halvt år i Frankfurt nå. Flere har vært i London, for eksempel. Det er veldig kult å få mulighet til å oppleve arbeidshverdagen og kulturen i et annet land på denne måten, sier Mæhle.

– Når man først har en fot innenfor i form av et bekjentskap, enten det er kollegaer man treffer på secondment, eller folk man har blitt kjent med på et kurs eller på en fotballturnering, kan det åpne mange spennende dører for karrieren videre! •

”
Det var full cupstemning – en utrolig opplevelse.

– Det er ikke ønskelig at vi bruker hodetelefoner når vi sitter i landskapet, for litt av poenget med denne organiseringen er jo at vi ikke skal isoleres fra det som skjer rundt oss. Har man behov for komplett stillhet, kan man gå på et stillerom, forteller Berle.

I Harris sitter ingen på faste plasser

– Det er kult og det funker for oss, sier Harris-partner Paal-Henrich Berle, som forteller om firmaets nye clean desk-policy.

TEKST OG FOTO: KARI HEGSTAD

BERGEN:

Nederst på Nygårdshøyden, tvers over gata fra busstasjonen og med utsikt mot det høyeste av Bergens byfjell, ligger det moderne Vestlandshuset – et høyreist bygg som siden starten av januar har vært Harris’ nye hjem.

Det var ikke bare adresse og lokaler som ble fornyet av Vestlandets største advokatfirma installerer seg her. Også organiseringen av ansattes pulter og kontorer har fått en twist: I dag er det ingen faste plasser, men såkalt «clean desk» for alle som én.

– Vi kommer fra tradisjonelle lokaler med cellekontorer, og hadde vel en tanke om at flyttingen ga oss en gylden mulighet til å skape et mer moderne og funksjonelt advokatkontor, forteller advokat og partner Paal-Henrich Berle.

OMFATTENDE FORARBEID

Et viktig ledd i prosessen, var å undersøke hvordan måten man organiserer seg på i kontorlokale, har betydning for samhandling, trivsel og produktivitet, forklarer han.

– Vi har til sammen omkring sytti medarbeidere fordelt på ulike avdelinger, og hvor mye av arbeidet foregår på tvers og i samarbeid mellom flere av avdelingene. Vi ønsket en tettere kontakt mellom kollegaer gjennom arbeidsdagen, og gjorde et grunn-

lig forarbeid hvor vi samlet informasjon om hvilke løsninger som kunne passe for oss og våre behov.

Som et ledd i prosessen, reiste de på besøk til ulike advokatkontorer i Oslo som har erfaring med å gå fra cellekontorer til åpent landskap. I tillegg ble arkitektpsykologer koblet på for å kartlegge firmaets behov og mulighetene som lå i de nye lokalene.

– Vi har brukt betydelig med interne ressurser for å få til dette, og for å gjøre forvandlingen så sømløs og komfortabel som mulig. Resultatet ble en ordning over to plan, hvor de ulike avdelingene sitter i egne åpne landskap. I tillegg har vi rikelig med stillerom og Teams-møterom som ivaretar konfidensialitet ved behov, samt sosiale soner og en stor lounge hvor vi kan trekke ut når vi trenger en pustepause, forteller Berle.

FIKK FORDOMMENE MOTBEVIST

Internt i avdelingens åpne landskap, er det ingen som sitter på faste plasser.

– Tanken er at man skal sette seg på et nytt sted hver dag. Vi er heldigitale, og alle pulter har PCer og de samme innretningene. Den daglige omrokkingen skaper nye synergier, og vi har inntrykk av at folk er fornøyde med clean desk-policyen vi har innført, sier han.

Berle innrømmer at han selv hadde noen motforestillinger mot konseptet da det først ble foreslått.

– Denne typen ordninger er lite utbredt i advokatbransjen, og det er mange delte meninger om det. Personlig har jeg sittet på eget kontor i tretti år, og er vant til å ha tingene mine rundt meg på faste plasser. Jeg snakket likevel ikke høyt om skepsisen, for jeg ville ikke risikere å drive prosjektet i negativ retning.

– Disse fordommene forsvant allerede på dag én i nye lokaler, og det hele har vært en stor suksess, konstaterer han. •

– Noen er avhengige av hjelpemidler som gjør clean desk og plassbytte upraktisk. Da gjør vi selvsagt tilpasninger, sier Berle.

Refleksjoner i vekslingsfeltet

Jeg har vært så heldig å ha vært valgt og gjenvalgt som leder av Advokatforeningen, slik at jeg har kunnet ha ledervervet i fire år. Nå er min periode som leder over, og jeg leverer stafettspinnen videre til Siri Teigum, som representantskapet har valgt som ny leder. Gratulerer med det valget, både til Siri og til foreningen!

Dette er derfor også min siste lederkommentar i Advokatbladet. Den vil jeg benytte til å luften noen tanker om en overordnet tematikk som jeg tror at vår nye leder og vårt nye hovedstyre vil måtte forholde seg til i tiden som kommer. Det dreier seg å hegne om advokatenes uavhengighet, og verne om den når den utfordres, typisk gjennom press utenfra, men også om uavhengigheten undergraves av advokater selv, gjennom deres egen utøvelse av advokatrollen.

Det var Advokatforeningen selv som i sin tid tok til orde for at man måtte få en egen advokatlov. Det tok sin tid før de politiske myndighetene fulgte opp, men nå er den en realitet. Foreningen har over mange år jobbet mye og godt for at advokatloven skulle bli så god som mulig. Ikke minst når det gjelder alt som underbygger og stadfester advokatens uavhengighet. Resultatet er også i all hovedsak godt. Noe gjenstår med hensyn til de tilhørende forskriftene, men snart er de på plass og den nye advokatloven vil ventelig tre i kraft i 2025.

Med advokatloven og alle dens detaljer på plass, er tiden kanskje moden for å se på de store linjene – og reflektere litt.

Brynjar Østgård uttrykte sin bekymring i et portrett i Advokatbladet nå i mai. Han er skeptisk til advokatloven – som han mener gir inntrykk av at den uavhengige advokat er skapt av staten. Den uavhengige advokat springer ut av sivilsamfunnet, sier han. Det siste er jeg helt enig i. Og jeg kan forstå hans innvending om at loven – lest isolert – kan gi inntrykk av at advokatene skal være uavhengige på lovgivers befaling.

Men er ikke advokatens uavhengighet forankret i noe mer konstitusjonelt? Et grunnleggende rettsstatlig prinsipp som gjelder uansett, men som vi i lovgivningen kan velge å stadfeste, eller la være? Et eksempel her kan være at den sterke taushetsplikten er noe som er utviklet og sementert gjennom Høyesteretts praksis, lenge før den var lovfestet slik den nå har blitt i advokatloven – som en kodifisering av Høyesteretts praksis.

Er det ikke da bra at vi – i disse tider, med tiltagende angrep på rettsstaten, i alle fall utenfor landets grenser – har

fått lovfestet og dermed synliggjort disse rettsstatlige prinsippene om advokatens uavhengighet?

Det har vært «konfrontasjoner» med både Advokatlovutvalget og senere de politiske myndighetene på enkelte punkter som berøres av loven. Vi har blant annet måttet kjempe litt ekstra for å få tydelig frem at det fortsatt må være advokatene som fastsetter innholdet i egen profesjonsetikk, Regler for god advokatskikk, og at politiske myndigheter ikke skal blande seg i innholdet i etikken. Likeledes har vi i år har i en årrekke kjempet for at taushetsplikten må bestå – og at den ikke kan være forskjellig avhengig av hvilke rettsområder klienten søker advokatens bistand på. Og vi har lyktes – så langt.

Men det arbeidet slutter aldri helt. Advokatens uavhengighet er stadig utsatt for press, slik også andre sider av rettsstaten er under press, også i vår verdensdel. Det er godt at advokatloven ble til under rettsstatlig «godvær». Den ble til i en periode da det ikke var noen store kriser som fikk prege dens innhold gjennom populistiske politiske grep. Loven har blitt til med tillit til at en uavhengig advokatprofesjon er det beste for vårt samfunn. Advokatene må likevel regne med å skulle forsvare og forklare betydningen av denne

uavhengigheten igjen – og igjen. Og da er Advokatforeningen en uvurderlig aktør i samfunnet, både med hensyn til å forsvare og forklare dette for omverdenen og, ikke minst, gjennom å motarbeide tilfeller av misbruk og undergraving av prinsippene i egne rekker.

Takk for meg, og lykke til med neste etappe i arbeidet, Siri og resten av det nye hovedstyret! •

JON WESSEL-AAS
Avtroppende leder av
Advokatforeningen
jwa@glittertind.no

NYINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Aa Sofia Winona Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Aarø Markus Kvale Advokatfirma DA Oslo
Aasbø Live AGP Advokater AS Oslo
Afzali-Maman Davood Advokatfirma Suleiman & Co Oslo
Baastad Astrid Advokatfirmaet Fari Jessheim
Bertelsen Sander Advokatfirmaet BAHR AS Oslo
Bjørnstad Fabian Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Coffineau-Pignol Hugo Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Dalen Marthe Advokat Lene Høivang Sandefjord
Danielsen Magnus Advokatfirmaet BAHR AS Oslo
Drangsland Henrik Lehne Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Emberland Kristoffer Codex Advokat Oslo AS Oslo
Engervik Morten Marstrand Advokatfirma AS Oslo
Fivelstad Margrete Rommetveit Advokatfirmaet Føyen AS Oslo
Fossum Noah SANDS Advokatfirma DA Oslo
Fromholt Hanne Nordia Law Advokatfirma AS Oslo
Grytli Tiril Advokatfirmaet Dahle AS Fagernes
Hanssen Cecilie BDO Advokater AS avd Trondheim Trondheim
Hashi Shafii Ali KPMG Law Advokatfirma AS Oslo
Haugerud Helle Holst KPMG Law Advokatfirma AS Drammen
Horpestad Terje Hovet Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Johansson Martin Huseiernes Advokatkontor AS Trondheim
Jensen Daniel Advokatfirmaet Østgård DA Tromsø
Khan Awais Mohammad Advokatfirma DLA Piper Norway DA Oslo
Kittelsrud Lars Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Kostamo Helene Huseiernes Advokatkontor AS Trondheim
Kullerud Karen Sofie Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Kvadsheim Mathea Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Langseth Even Arvik Adviso Advokatfirma AS Ålesund
Ledaal Vilde KPMG Law Advokatfirma AS Stavanger
Majed Daniel Grøv Advokatfirmaet Sarwarson AS Jessheim
Mustad Johanne Fürst Vaar Advokat AS Oslo
Nilsen Asbjørn Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Rosenberg Magnus Advokatfirmaet Føyen AS Oslo
Røst Marthe KPMG Law Advokatfirma AS Bodø
Røv Ingvild Mårstig SANDS Advokatfirma DA Oslo
Seglem Elisabeth Haga Advokatene Haga, Flaatrud Oslo
Skevik Karoline Advokatfirmaet Legalis AS Oslo
Stenersen Siyanna Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Stuberg Ida Bjerkan Stav Advokatfirma AS Trondheim
Staff Liv Augusta Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Sundling Ulrik ECIT Law Advokater AS Hønefoss
Sønsteli Thea Kristine Seim Advokatfirmaet Lippestad, Andersen & Bache-Wiig AS Oslo
Sørensen Tobias Lium Advokatfirmaet Rogstad AS Oslo
Sørgaard Kari Deloitte Advokatfirma AS Oslo
Toldnes Kathrine Blix Bjerkan Stav Advokatfirma AS Trondheim
Torseth Even Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Weidemann Jacob SANDS Advokatfirma DA Tønsberg
Werring-Westly Jens Christian Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Fullmektig hos internadvokat
Bugge Silje Due Santander Consumer Bank AS Lysaker
Dahl Natalia Neonomics AS Oslo
Faleide Elsa B.A.C.H. AS - Bygdøy Allé Claims Handling AS Oslo
Flaglien Cathrine Crawford & Company (Norway) AS Lysaker

Hamer Mari Elise Hult Telia Norge AS Oslo
Langedahl Vetle Finnmarkseiendommen Vadsø
Lein Åshild Årøen HELP Forsikring AS Oslo
Meslo Ingrid Østebø HELP Forsikring AS Oslo
Olastuen Mari Kørre Arctic Securities AS Oslo
Rensvik Elisabeth Skaue HELP Forsikring AS Oslo
Rydning Ida Skare HELP Forsikring AS Oslo
Sjekirica Alija B.A.C.H. AS - Bygdøy Allé Claims Handling AS Oslo
Fullmektig hos offentlig advokat
Ebbestad Trine Bjella Nordre Follo kommune Ski
Johansen Miriam Hæreid Eidsvoll kommune Eidsvoll
Internadvokat
Høie Camilla HELP Forsikring AS Oslo
Overby Ola Sparebank 1 Kreditt ASA Trondheim
Zhang Anita Yiwen Finansklagenemnda Oslo
Privatpraktiserende advokater
Dale Elizabeth Kathleen Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS Oslo
Nyhus Øystein Nore Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Røkenes Barbro Marie Kozderka Advokatfirmaet Campbell & Co AS Hamar
Rønning Glenn Patrick Hoverud Advokat Rønning Hylkje
Storrvik Hjalmar Ernst & Young Advokatfirma AS Oslo
Utenlandsk advokat i Norge
Muñoz Cindy Jaramillo Yara International ASA Oslo
Stetzel Charlotte Katherine DNV AS Høvik

GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Le Merissa-Van Thi Advokatfirmaet Negota AS Oslo
Fullmektig hos internadvokat
Fronth Henrik Skoglund Oda Group Services AS Oslo
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Bankerud Ask Ebrahimi Den Norske Advokatforening Oslo
Internadvokat
Aagenæs Morten Advokatene i OBOS Oslo
Berntsen Camilla Handelsbanken Oslo
Breen Simen Gyldenstjerne Schibsted Media AS Oslo
Foyn Maren Barhaugen HELP Forsikring AS Oslo
Grøtte Christine SpareBank 1 SMN Trondheim
Kalvik Helle HELP Forsikring AS Oslo
Lie Aleksander Sofus Color Line AS Oslo
Månsson Linn Sparebanken Sør, Juridisk avdeling Kristiansand S
Selen Erling Prestholdt Handelsbanken Oslo
Skåland Helge Hammerslund If Skadeforsikring NUF Lysaker
Solbakk Tone Schibsted Media AS Oslo
Udnæs Vibeke Statkraft AS Oslo
Offentlig ansatt advokat
Kvinnerland Victoria Moss kommune Moss
Organisasjonsadvokat
Kismul Einar Hanssønn Tekna - Teknisk-naturvitenskapelig forening Oslo
Privatpraktiserende advokater
Abildgaard Ingrid Brækhus Advokatfirma DA Oslo
Andersland Geir Kjell Advokatfirmaet Helle Hansen AS Bergen
Brovoll Victoria Celine Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Grue Cecilie Advokat Cecilie Grue AS Son
Gunnarsdottir Margrét Arntzen de Besche Advokatfirma AS Oslo

Gustavsen Philip Moland Advokathuset Sandefjord
ANS Sandefjord
Hennø Lene Kristin Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Kildahl Marie Agerup Kvale Advokatfirma DA Oslo
Kvandal Johan Woo Elden Advokatfirma AS Oslo
Midbøe Anders Mauritzen Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Stavanger
Nesse Kristine Farestvedt Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Olsvik Harald Kvale Advokatfirma DA - avd. Tromsø Oslo
Pran Margrethe Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS Jessheim
Smith-Meyer Mathias Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Stjernen Ingvild CMS Kluge Advokatfirma AS Oslo
Sviland Kristin Aas Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Wilsgård Hildegard Lian Advokatfirma Wilsgård AS Gjetsum
Utenlandsk advokat i Norge
Köse Musab CTS Nordics AS Oslo

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS
Fra aktiv til pensjonist
Braseth Annie Hønefoss
Krabberød Øystein Erik Kristiansand
Lilleskare Per Kjetil Rådal
Rike Torleiv Drammen
Slaatta Bjørn Oslo

Christian Lund og Eyvin Sivertsen.
Foto: Privat / NTB

Sivertsen og Lund til Høyesterett

Lagmann Christian Lund og lagmann Eyvin Sivertsen, begge fra Borgarting, er innstilt til de to ledige embetene i Høyesterett etter Kristin Normann og Arne Ringnes.

Jusprofessor John Aasland ved Institutt for privatrett ved UiO synes det er «merkelig at man innstiller fire menn på topp når man skal erstatte en dommer av hvert kjønn». «Særlig merkelig er dette når den åpenbart best kvalifiserte av søkerne - målt etter alle objektive parametere - er en kvinne.»

Den kvinnelige søkeren han viser til, er lagdommer i Eidsivating, Torunn Elise Kvisberg.

Tidligere høyesterettsdommer, nå Kvale-advokat Jens Edvin A. Skoghøy mener at både Sivertsen og Lund er godt kvalifiserte, og gode valg.

– Min første reaksjon på innstillingen var at den var uventet. Jeg regnet med at det iallfall måtte bli innstilt én kvinne. Dette særlig fordi det var det flere godt kvalifiserte kvinner. Slik sett er det en modig innstilling. Det er dristig å redusere kvinneandelen i Høyesterett fra 40 prosent til 35 prosent, sier han. Han mener at det er «et problem ved innstillingen at den er med på å gjøre Høyesteretts sammensetning for lik».

ANNONSE

Kapital Jus

JUS tilbyr et unikt annonsemiljø som treffer både næringslivet og advokatene. Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivsfolk og advokater. Magasinet gir en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. Magasinet har lengre levetid enn dagsavisen, og hver tredje leser tar vare på magasinet.

Utgivelser 2024:

4. oktober

27. desember

Kontakt Åsa Iversen
+47 481 97 496 // aasa.iversen@hegnar.no

Kapital

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 30. august 2024. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT ELIZABETH DAHLE har begynt i Aurlien Vordahl & Co i Oslo.

ADVOKAT ARMIN MEHAJ har sluttet i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo og begynt i AF Gruppen Norge AS i Oslo.

ADVOKAT SUNNIVA YDE AKSNES har sluttet i Elden Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Sulland AS i Oslo.

ADVOKAT MARIUS MØRNER STAURSET har tiltrådt som partner i Arendalsadvokatene DA i Arendal.

ADVOKAT MARIA M. LISIECKA har sluttet i Ness, Risan & Partners AS i Oslo og begynt i NHO Logistikk og Transport (NHO LT) i Oslo.

ADVOKAT STIAN MÆLAND har sluttet i Advokat Stian Mæland co/ Advokatfelleskapet Mette Y. Larsen i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Staff AS i Oslo.

ADVOKAT CASPER HERLOFSEN har sluttet i HELP Forsikring AS i Oslo og begynt i Negotia i Oslo.

ADVOKAT SVEINUNG ROSTAD har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og begynt i Nordisk Skibsrederforening i Oslo.

ADVOKAT CECILIA DINARDI har sluttet i Elden Advokatfirma AS i Oslo og startet opp Dinardi Advokatfirma.

ADVOKAT CATHRINE ÅRØEN RIEBER-MOHN har begynt i Matrix Advokater AS i Oslo.

ADVOKAT SONDRÉ THINN BAKKA har sluttet i Advokatfirma Olafsen AS i Drammen og begynt i KPMG Law Advokatfirma AS i Sandefjord.

ADVOKAT LINN MARTINE BJØRSETH har sluttet i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo og begynt i COWI AS i Oslo.

ADVOKAT IDA C. STAVNÆS HØISÆTHER har sluttet i Advokatfirmaet Hansson AS og tiltrådt som partner i Rime Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT EVELYN EGELI har sluttet i Advokatfirmaet SjødinMeling AS i Stavanger og begynt i Adius Advokater Ans i Stavanger.

ADVOKAT ALI AHMED har startet opp Fase Advokatene AS i Lørenskog.

ADVOKAT CECILIE SETHIL STUBERG har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Ness Lundin DA i Oslo.

ADVOKAT BÅRD NYHUS AMUNDSEN har sluttet i Kristensen Berg Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Wahl-Larsen Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT MARIA LIEN har sluttet i Fulford Pettersen & Co Advokatfirma AS i Drammen og begynt i Axactor ASA i Oslo.

ADVOKAT ROLF BØRRE LARSEN har begynt i Stavangeradvokatene i Stavanger.

ADVOKAT HELENE THUNES TRUYEN har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Bergen og begynt i DOF Subsea Norway AS i Bergen.

ADVOKAT ANTON BAUMANN har sluttet i CMS Kluge Advokatfirma AS i Oslo og begynt i DNB Bank ASA, Wealth Management, Compliance & Kvalitet i Oslo.

ADVOKAT CHRISTIAN GREVESTAD har sluttet i Advokatfirmaet Harboe & Co AS i Oslo og startet opp Advokatfirmaet Skatt Norge (Tax Norway) AS i Oslo.

ADVOKAT AHMED LINDOV har sluttet i Advokatfirma Folkman AS i Grimstad og startet opp Advokatfirma Lindov AS i Kvinesdal.

ADVOKAT SOFIE LEMONA har sluttet i Advokatfirmaet Legalis AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet SGB AS i Oslo.

ADVOKAT ØYVIND VIDHAMMER har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Ness Lundin DA i Oslo.

ADVOKAT YASMIN HILDRUM har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Danske Bank avd. Aker brygge i Oslo.

ADVOKAT KINE JÅTTEN har sluttet i Advokatfirmaet Hjort AS i Oslo og begynt i Fellesordningen For Avtalefestet Pensjon.

ADVOKAT MARI GREFSLIE har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Ness Lundin DA i Oslo.

ADVOKAT MITA ARNET har sluttet i Nordea Bank ABP i Oslo og begynt i Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD) i Oslo.

ADVOKAT FRODE HEGGDAL LARSEN har sluttet i Ræder Bing Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Fremtind Forsikring AS i Oslo.

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

LH-2023-179264

Ansvar etter foreldelse

En advokat bistod et selskap med inndrivelse av krav mot to boligkjøpere som hadde tilbakeholdt en del av kjøpesummen ved overtakelse. Foreldelsesfristen ble oversittet, da det var ukjent for advokaten at overtakelse fant sted ved innflytting noen få dager før selve overtakelsesforretningen. Advokaten ble erstatningsansvarlig, og måtte tåle prisavslag i salæret.

Dette fremkommer i en dom fra Hålogaland lagmannsrett 13. mai 2024 (LH-2023-179264).

Bakgrunnen for saken var at selskap A hadde oppført to boliger, som var kjøpt av B og C. I forbindelse med overtakelse holdt kjøperne tilbake henholdsvis 887.500 kroner og 608.400 kroner med anførsel om mangler.

A gikk konkurs, og boet overdro kravene mot B og C til selskap D. I oktober 2020 ble advokat E engasjert av D til å inndrive kravene mot B og C. Bostyrer ga opplysninger til advokaten om kravene, herunder at overtakelsesforretning ble gjennomført 29. november 2017.

Advokat E tok ut forliksklage mot kjøperne den 25. november 2020. Kjøperne ble frifunnet for kravene i ting- og lagmannsrett. Kravet ble ansett foreldet da overtakelse hadde funnet sted ved innflytting den 20. og 22. november 2017. Forliksklage var da tatt ut tre år og noen få dager etter friststart.

Selskap D fremmet deretter krav om erstatning mot advokaten og dennes forsikringsselskap, samt krav om prisavslag i salæret.

Tingretten frifant advokaten. Tingretten kom til at advokaten ikke var å bebreide for at han var ukjent med at kjøperne allerede hadde flyttet inn i boligene da overtakelsesforretning ble

gjennomført. Selskap D anket til lagmannsretten.

EKSTRA PÅPASSELIGHET VED FORELDELSE

Lagmannsretten legger til grunn at det gjelder et strengt uaktsomhetsansvar for profesjonsutøvere. Ved bistand med innfordring av krav, viser retten videre til at det kreves «ekstra påpasselighet» med sikte på å unngå at kravene går tapt ved foreldelse.

”
Lagmannsretten legger til grunn at det gjelder et strengt uaktsomhetsansvar for profesjonsutøvere.

I dette ligger ifølge lagmannsretten at «... advokaten som hovedregel må foreta en selvstendig vurdering av foreldelsesproblematikken i det aktuelle saksforholdet på et tidlig stadium. Advokaten må for det første avklare hvilke rettsregler som skal tas i betraktning, og i den forbindelse identifisere hvilke faktiske omstendigheter som ifølge loven kan ha betydning for når foreldelse vil inntre. For det andre må advokaten aktivt søke å skaffe seg oversikt over faktum i saken

og på denne bakgrunn vurdere konkret når foreldelse senest må avbrytes for å unngå foreldelse».

I den konkrete vurderingen viste lagmannsretten til at advokaten ikke hadde foretatt en slik vurdering, men holdt seg til opplysninger fra bostyrer om når overtakelse fant sted. Ifølge lagmannsretten pliktet advokaten å gjøre en selvstendig vurdering, herunder undersøke om overtakelse hadde skjedd tidligere enn overtakelsesforretningen som opplyst av bostyrer.

Advokaten anførte i denne sammenheng at klienten hadde gitt instruks om at advokaten ikke skulle gjøre ytterligere arbeid enn kontakt med bostyrer og takstmann. Lagmannsretten uttalte at en slik eventuell instruks ikke kunne fritta advokaten fra de aktuelle undersøkelsene. Advokaten måtte i det minste uttrykkelig ha advart klienten om risikoen for at kravene kunne bli foreldet dersom slike undersøkelser ikke ble utført. Det hadde ikke advokaten gjort.

Advokaten ble deretter erstatningsansvarlig for det tap som forelå ved at kravene mot kjøperne var foreldet. Klient D ble også tilkjent prisavslag i salæret.

Klient D ble tilkjent 354.913 kroner i sakskostnader for tingrett og 361.636 kroner for lagmannsretten. Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

Advarer mot kunnskapsflukt når vervene går til Oslo

Bistandsadvokatene på Romerike kommer fra Oslo. Advokat Jesper Baukop Olsen advarer mot kunnskapsflukt hvis domstolene går ut av kretsen for å fylle vervene.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Årnes er senter i Nes, en av de største jordbrukskommunene i Norge. Det er på Årnes at storparten av veksten i kommunen skal skje. Det er her Røseid & Co har hovedkontor. De tolv ansatte fordeler seg ellers på kontorene på Lillestrøm, Jessheim og Kongsvinger.

Jesper Baukop Olsen er en av dem — han har gjort unna både årene og prosedyrekravet og venter bare på at søknaden om advokatbevilling skal bli ferdigbehandlet.

– **Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat på Årnes?**

– Det er en slags presumsjon om at den beste kompetansen alltid er i Oslo. Jeg er ikke engstelig for at mine klienter skal forsvinne til Oslo, men vi er ikke så langt unna at vi ikke konkurrerer med dem, heller. I fjor ble det lyst ut to verv som fast bistandsadvokat, og vi har flust av gode advokater i Romerike krets, men så endte de to vervene med å gå til advokater i Oslo krets. Det er en utfordring hvis domstolene begynner å plassere de faste vervene i Oslo fordi de presumerer at det er der det meste av ekspertisen ligger. Det vil fort føre til kunnskapsflukt og erfaringsflukt, og det er også uheldig for klientene.

– **Og det morsomste?**

– For meg er det at jeg får jobbe ganske bredt. Jussen blir mer og mer spesialisert, men her er det en spennende utfordring alltid å kunne jobbe med så mange ulike rettsområder.

– **Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?**

– Dette er et firma som har mangedoblet kapasiteten de siste seks årene og fått et økt sakstilfang. Den kanskje mest spennende utviklingen er at vi begynner å få flere saker også utenfor fylkesgrensene. Det knytter seg til den digitale tidsalderen og at det er lettere å finne advokater som man har tillit til på tvers av fylkesgrensene. I morgen skal jeg til Toten, og jeg har hatt klienter i Troms, Trøndelag, Østfold og Stavanger.

– **Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?**

– Det var en erstatningssak for brudd på personopplysnings-

loven, og en sak som forhåpentligvis kommer til å sette presedens og gi klarere vern til private parter. En skoleelev fikk tilkjent 90.000 kroner i erstatning etter at en lærer delte sensitive personopplysninger om henne i klasserommet. Kommunen ble holdt ansvarlig. Det er ikke så ofte vi kommer til å oppleve slike søksmål mot skolen, men vi ser til stadighet at det klundres litt med personvernregelverket.

– **Hvilken sak har du lært mest av i karrieren din?**

– Den første saken jeg førte for en domstol var lærerik på mange måter. Den skulle opp for Eidsivating lagmannsrett og jeg representerte en person som følte seg dårlig ivaretatt av sin tidligere advokat. Jeg hadde ikke tatt advokatkurset på den tiden. Hva sier man egentlig i et innledningsforedrag og en prosedyre? Det var en ilddåp, og på den andre siden sto advokaten fra Regjeringsadvokaten med langt mer erfaring og stålkontroll. Jeg har aldri møtt opp så nervøs i retten siden. Det var mye som skulle læres på kort tid, men jeg følte at jeg mestret det, og at klienten var veldig fornøyd.

– **Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?**

– Folketrygdloven. Den begynner å bli ganske gammel, og det er et regelverk som veldig mange av de «svakere» i samfunnet må forholde seg til. Mange har vanskelig for å se sin egen situasjon ut fra hva som står i loven. Veldig mye av hvordan loven praktiseres, kommer frem av forarbeider, rundskriv og dommer. Av og til opplever jeg å lese vedtak fra NAV som ikke viser til rettskildene i så stor grad som jeg mener de burde. For ikke å glemme at rettskildebildet er komplisert. EU kommer inn som en kompliserende rettskilde. Norge har tapt nesten alle trygdesakene som har gått for EFTA-domstolen. Det kan tenkes å være en naturlig konsekvens av at folketrygdloven er eldre enn EØS-avtalen. Det gir et signal om at vi burde få endret regelverket snart.

– **Er det utviklingstrekk i advokatyrrket som du er kritisk til?**

– Rettshjelpssatsen. Det er en grunn til at folk aksjonerer. Vi ser — og Advokatbladet har skrevet flere saker om — hvordan det blir dyrere og dyrere å drive små advokatkontorer, særlig ute i distriktene. Veldig mange av dem livnærer seg av saker som går på fri rettshjelp. Når satsen går nedover,

Jesper Baukop Olsen arbeider i sentrum av en av Norges største jordbrukskommuner.

NAVN: Jesper Baukop Olsen.
ALDER: 28 år
STILLING: Advokatfullmektig i advokatfirmaet Røseid & Co
SPELALITET: Erstatningsrett
SKREV MASTEROPPGAVE OM: EU-domstolen som sentral prejudikatdomstol på opphavsretten i Norge
FAMILIE: Forlovet, ingen barn
BOSTED: Årnes
OPPRINNELIG FRA: Eidsvoll

fører det til at flere kanskje er nødt til å selge firmaene sine eller innser at det ikke er bærekraftig lenger å drive kontoret. I verste fall kan det føre til at det blir vanskelig for folk i distriktene å få advokater lokalt. Juridisk bistand burde man ikke reise langt for å få.

– **Og trekk du synes er positive?**

– Det er større fokus på å kunne kombinere advokatlivet med et vanlig liv. I kretsen her hadde vi nettopp et kurs for yngre advokater i stressmestring og «work-life balance». Det var kjempegivende.

– **Hvem er ditt faglige forbilde?**

– Jeg er ikke en person som henter all inspirasjonen fra én kilde. Anine Kierulf er kjempeflink til å formidle juss på en enkel måte til mange mennesker og å gjøre jussen tilgjengelig. Hun bidrar godt i debatter hvor juss er en helt sentral del, men hvor ikke det juridiske aspektet kommer tydelig frem, som for eksempel i debatten om koranbrenning og ytringsfrihet. Det samme kan sies om Cecilie Hellestveit. Jens Edvin Skoghøy er også et faglig forbilde. Han har stått for

mye rettsutvikling som jeg synes har vært viktig, og spesielt jobben han gjorde i 2005–07 som la grunnlaget for økning i oppreisningserstatningen til ofre for familievold. Knut Berge også en dyktig jurist som har turt å gå litt imot det etablerte når det kommer til ting som juridisk metode.

– **En bok som har vært med på å forme deg?**

– «Mengele Zoo» av Gert Nygårdshaug var mitt første møte med at ikke all etikk er svart/hvitt. Av juridiske bøker anbefaler jeg «Rett og rettsanvendelse» av Jens Edvin A. Skoghøy. Boken har bidratt til å gi meg trygghet til å gå løs på litt mer ukjente problemstillinger.

– **Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?**

– Kanskje Stein Walter Nilsen, som jeg jobbet litt sammen med i Claims Handling. Han var et godt forbilde, en god mentor og drevet av en høy etisk standard samtidig som han hadde en veldig chill fremtoning. Jeg spiser helst plantebasert. Tror jeg ville ha laget en ovnsbakt, spicy tofurett med en del grønnsaker. •

Norsk pop, oljefat og skrapmetall

Lydelseren Sirén Harboe trives best når hun kan konsumere kultur med ørene.

TEKST: THEA N. DAHL

Tidene forandrer seg. Der hvor Sirén Harboe for ti år siden typisk ville gått på konsert eller festival for å få dekket sine kulturelle behov, er det i dag barna som rår. Hun har nemlig fire av dem.

– Nå handler mye av kulturen jeg opplever om nettopp barn som står på scenen, eller så går vi sammen på teater eller musikal. Det liker jeg veldig godt. Det blir lenge mellom hver konsert.

På spørsmål om hun kan anbefale Advokatbladets lesere en aktuell kulturopplevelse, svarer hun kjapt:

– Min siste kulturopplevelse var da hundre andreklassinger hadde øvd på enormt mange sommersanger. Har folk et barnekor i nærheten, anbefaler jeg det.

NORSK POP OG ALTERNATIV ROCK

Lang tid siden forrige konsertopplevelse til tross, har musikken dype røtter i Harbo. Det er også musikken som gjør sterkest inntrykk på henne.

– Faren min var veldig glad i musikk. Han samlet på LP-plater og tok meg med til New York da jeg ble atten år for å se Rod Stewart på Madison Square Garden. Han døde for ni år siden og konserten er et veldig fint minne. Han tok oss med på mange forskjellige musikkopplevelser. Mye av det vi hørte på sammen, har betydd mye for meg i ettertid.

Selv liker hun best norsk pop. Og ikke minst, som den Bryne-jenta hun er, Kaizers Orchestra – bandet som mikser alt fra pumpeorgel og slamring på oljefat til gassmasker og klassiske instrumenter.

– Det er veldig mange bra norske damer som jeg liker å høre på, slik som Dagny, Sigrid, Maria Mena og Marit Larsen. Sistnevnte kom nettopp med ny musikk. Og så elsker jeg Kaizers. Det er utrolig kjekt at de nå har våknet til live igjen. De var definerte for studietiden. Hvis man har anledning til å dra på en av de norske festivalene i sommer, anbefaler jeg det også. Jærnåttå er min personlige favoritt.

KOMBINASJONSUNDERHOLDNING

TV og serier har hun ikke tid til. Men podkast konsumeres hyppig. Det samme

Podkast-tips!

HVEM: Sirén Harbo

TITTEL: Advokat

ARBEIDSTED: Time kommune v/ Jæren Kommuneadvokat KO

ALDER: 36

SIVIL STATUS: Gift, fire barn

SPECIALISERING: Entreprise

– Jeg elsker Kaizers. Det er utrolig kjekt at de nå har våknet til live igjen.

– Jeg liker godt bokserien om Ingrid Winter av Janne S. Drangsholt.

med bøker, om enn med litt lavere hyp-pighet.

– Generelt mener jeg at podkast-formatet er helt fantastisk, og jeg er en sånn som hører på litt av alt. Litt fag, litt nyheter og litt ren underholdning. Jeg liker Takk & Lov med Anine Kierulf veldig godt. Hun er en fantastisk formidler og får tak i gode gjester. For underholdning, synes jeg Aftenblabla er fin. En herlig blanding av litt nyheter og mye tøys.

Skal hun lese, velger Harboe det lett-beinte.

– Da blir lesingen en grei avkobling fra

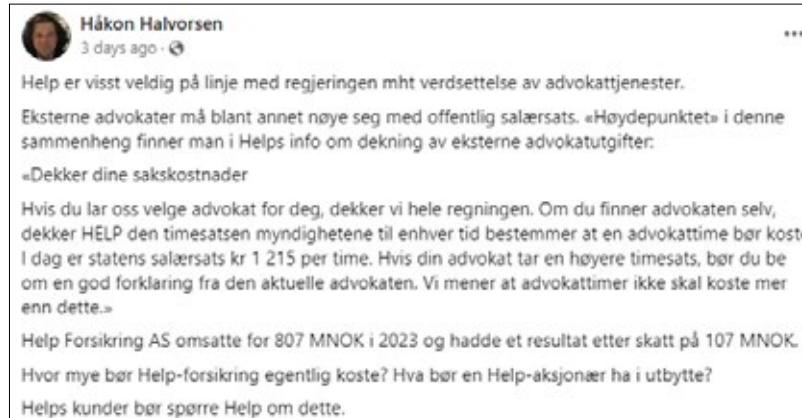
de tunge tingene man arbeider med på jobb. Jeg liker godt serien om Ingrid Winter av Janne S. Drangsholt og har faktisk lest den to ganger. Det er kombinasjonen av lett å lese og tidvis høy gjenkjennelses-faktor, i tillegg til fin humor, som gjør det.

– Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?

– Nå må vi komme oss bort fra oss småbarnsforeldre og over på noen med litt dypere kulturelle preferanser. Sven Anders Stigen Drangsholt er min tidligere kollega i Haver, og jeg tror han lever et innholdsrikt kulturelt liv.

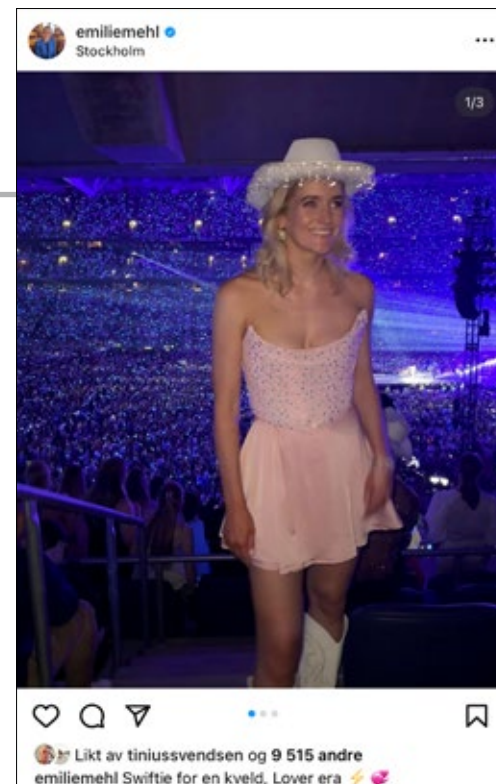
Sosiale medier

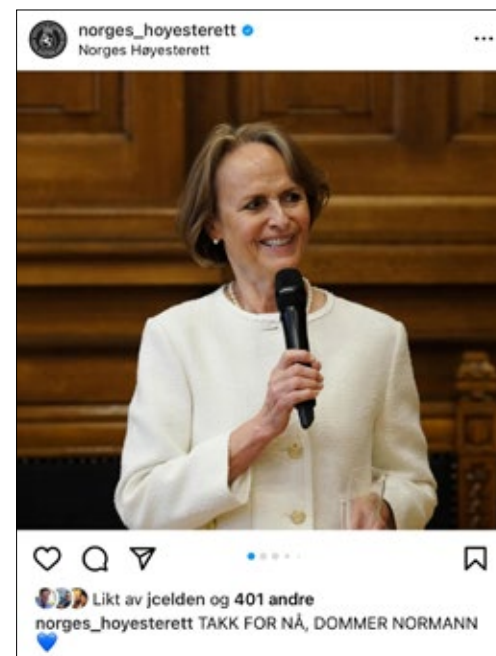
Kommentarfeltet på Facebook sa: Kjør debatt! Og det ble det. Over 40 kommentarer i skrivende stund.

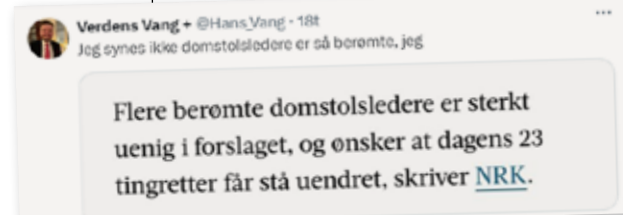
Etter forslag fra Peter Frølich har Stortinget, ved navneopp-rop, enstemmig vedtatt å sikre domstolens uavhengighet med egne bestemmelser i Grunnloven. En god dag for demokratiet og rettsstaten – og sikkert for Frølich.

Selv statsråder kan være Swiftie for en kveld.

Kristin Normann er klar for nye eventyr etter 14 år som høyesterettsdommer.

Kjendisdommerne vil beholde dagens domstolstruktur.

UT MOT HONORAR-
FORSLAG

Fra Hovedstyrets årsberetning 1973 / 74

«Hovedstyret har, først og fremst av hensyn til siktedes interesse til fritt å kunne velge forsvarer, gått imot et av Justisdepartementets forslag om at det i den nye straffeprosesslov inntas forbud mot at en offentlig forsvarer som ikke er fast forsvarer, beregner salær i tillegg til det offentlige tilkjente salær.»

SALÆRINSTRUKS I
STRAFFESAKER

Forhandlinger med Justisdepartementet forsommeren 1974 resulterte i nye salærsatser gjeldende fra 1. september.

For hovedforhandling ved lagmannsrett: kr. 114,-
For andre rettsmøter: kr. 104,-
For arbeid utført utenfor retten: kr. 90,-

*** Omregnet til 2023-kroner gir dette en timesats på henholdsvis 942,86 kroner, 860,16 kroner og 744,37 kroner.**

Norsk Advokatblad nr. 4 / 1974

Tema for lov fra 1983 til 2017	Kommune i Sunnhordland	Del av kaffe-kjele	Glan	Uten plan Våpen
Heresi			Hast	
Eske				
Hendte		Hovedstad	More seg	
Like			Sitte i fengsel	
Høyre når du ser fremover	For-skjellig	Sjødyr	Tjære	
Fuglen				§
Innynde seg				Frykt
Tone		Fylle	Fra Nynorsk pron.	
Tiltales	Klage-sang			

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **30.august 2024**.

Vinner i nr. 2 / 2023 var Anne Hoel, Arendal.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **KPMG LAW**.

Annonseinformasjon

29000 lesere
(TNS Gallup 2023)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 210x280	25.000 kr
1/2 side 193x123	18.500 kr
1/4 side 193x58/92x125	12.500 kr
1/6 side 58x125/116x83	9.200 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Alt bedriften din
trenger på ett sted

tripleTex

Et veldig fleksibelt regnskapsprogram

signant.no

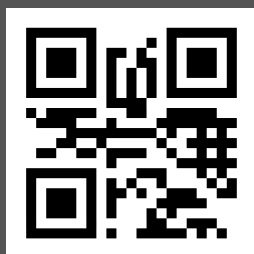
DETTE ER IKKE FOR DEG

Med mindre du har behov for elektronisk signering

Med mindre du trenger kundekontroll & KYC

Med mindre du ser etter virksomhetssignering

Med mindre du ønsker signeringsmagi

for mer
info

